

Bruxelles, 29. svibnja 2019.
(OR. en)

8573/19

**Međuinstitucijski predmet:
2018/0236(COD)**

CODEC 950	MI 376
ESPACE 39	ENER 240
RECH 226	EMPL 232
COMPET 345	CSC 135
IND 148	CSCGNSS 5
EU-GNSS 19	CSDP/PSDC 177
TRANS 285	CFSP/PESC 292
AVIATION 82	CADREFIN 207
MAR 94	PE 203
TELECOM 187	

INFORMATIVNA NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o uspostavljanju svemirskog programa Unije i Agencije Europske unije za svemirski program te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 912/2010, (EU) br. 1285/2013, (EU) br. 377/2014 i Odluke 541/2014/EU – ishod prvog čitanja u Europskom parlamentu (Strasbourg, od 15. do 18. travnja 2019.)

I. UVOD

Izvjestitelj Massimiliano SALINI (EPP, IT) predstavio je u ime Odbora za industriju, istraživanje i energetiku izvješće o Prijedlogu uredbe. Izvješće je sadržavalo jedan amandman (amandman 230) na Prijedlog.

Osim toga, klub zastupnika GUE/NGL podnio je dva amandmana (amandmani 228 i 229).

II. GLASOVANJE

Glasovanjem na plenarnoj sjednici 17. travnja 2019. usvojen je jedan amandman (amandman 230) na Prijedlog uredbe.

Tako izmijenjeni Prijedlog Komisije predstavlja stajalište Parlamenta u prvom čitanju koje se nalazi u zakonodavnoj rezoluciji Parlamenta iz Priloga ovom dokumentu¹.

Dijelovi priloženog teksta koji nisu istaknuti sivom bojom načelno odgovaraju, uz manja odstupanja, zajedničkom razumijevanju postignutome 26. veljače 2019. na posljednjem trijalogu u okviru osmog parlamentarnog saziva (2014. – 2019.). Ta se odstupanja trebaju ispraviti prije nego što Vijeće donese svoje stajalište, nakon što se postigne dogovor o cijelom tekstu.

¹ Verzija stajališta Parlamenta u zakonodavnoj rezoluciji označena je kako bi se obilježile promjene nastale na temelju amandmanâ na Prijedlog Komisije. Dodaci tekstu Komisije istaknuti su *podebljanim slovima i kurzivom*. Simbolom „■” označen je izbrisani tekst.

Svemirski program Unije i Agencija Europske unije za svemirski program *I**

Zakonodavna rezolucija Europskog parlamenta od 17. travnja 2019. o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavljanju svemirskog programa Unije i Agencije Europske unije za svemirski program te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 912/2010, (EU) br. 1285/2013, (EU) br. 377/2014 i Odluke 541/2014/EU (COM(2018)0447 – C8-0258/2018 – 2018/0236(COD))

(Redovni zakonodavni postupak: prvo čitanje)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Prijedlog Komisije upućen Europskom parlamentu i Vijeću (COM(2018)0447),
 - uzimajući u obzir članak 294. stavak 2. i članak 189. stavak 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, u skladu s kojima je Komisija podnijela Prijedlog Parlamentu (C8-0258/2018),
 - uzimajući u obzir članak 294. stavak 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
 - uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora od 17. listopada 2018.¹,
 - uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija od 6. prosinca 2018.²,
 - uzimajući u obzir pismo svojeg predsjednika Konferenciji predsjednika odbora od 25. siječnja 2019. u kojem se iznosi pristup Parlamenta sektorskim programima višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) nakon 2020.,
 - uzimajući u obzir pismo od 1. travnja 2019. koje je Vijeće uputilo Predsjedniku Europskog parlamenta u kojem se potvrđuje zajedničko razumijevanje postignuto između suzakonodavaca tijekom pregovora,
 - uzimajući u obzir članak 59. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za industriju, istraživanje i energetiku i mišljenja Odbora za proračune, Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane, Odbora za promet i turizam i Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj (A8-0405/2018),
1. usvaja sljedeće stajalište u prvom čitanju³;

¹ SL C 62, 15.2.2019., str. 51.

² SL C 86, 7.3.2019., str. 365.

³ Ovo stajalište zamjenjuje amandmane usvojene na sjednici 13. prosinca 2018. (Usvojeni tekstovi, P8_TA(2018)0520).

2. poziva Komisiju da predmet ponovno uputi Parlamentu ako zamijeni, bitno izmijeni ili namjerava bitno izmijeniti svoj Prijedlog;
3. nalaže svojem predsjedniku da stajalište Parlamenta proslijedi Vijeću, Komisiji i nacionalnim parlamentima.

Stajalište Europskog parlamenta usvojeno u prvom čitanju 17. travnja 2019. radi donošenja Uredbe (EU) 2019/... Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavljanju svemirskog programa Unije i Agencije Europske unije za svemirski program te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 912/2010, (EU) br. 1285/2013, (EU) br. 377/2014 i Odluke 541/2014/EU

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 189. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom¹,

¹ Stajalište Europskog parlamenta od 17. travnja 2019. Tekst koji nije dogovoren u okviru međuinstitucijskih pregovora istaknut je u sivoj boji.

budući da:

- (1) Svemirska tehnologija, podaci i usluge postali su neophodni u svakodnevnom životu Europljana i imaju ključnu ulogu u očuvanju brojnih strateških interesa. Svemirska industrija Unije već je jedna od najkonkurentnijih u svijetu. Međutim, pojavom novih sudionika i razvojem novih tehnologija radikalno se mijenjaju tradicionalni industrijski modeli. Stoga je ključno da Unija ostane među vodećim međunarodnim sudionicima s velikom slobodom djelovanja u području svemira, da potiče znanstveni i tehnički napredak te da podupire konkurentnost i inovacijski kapacitet industrija u svemirskom sektoru u Uniji, osobito malih i srednjih poduzeća te novoosnovanih i inovativnih poduzeća.
- (2) ***Mogućnosti koje svemir otvara za sigurnost Unije i njezinih država članica trebalo bi iskoristiti onako kako se posebice navodi u Globalnoj strategiji Europske unije za vanjsku i sigurnosnu politiku iz lipnja 2016., pri čemu treba zadržati civilnu prirodu programa i poštovati moguće odredbe o neutralnosti i nesvrstanosti koje su utvrđene u ustavnom pravu država članica.*** Razvoj svemirskog sektora povijesno je povezan sa sigurnošću. U mnogim slučajevima oprema, komponente i instrumenti koji se koriste u svemirskom sektoru, ***kao i svemirski podaci i usluge, imaju dvojnju namjenu. Međutim, sigurnosna i obrambena politika Unije utvrđuje se u okviru zajedničke vanjske i sigurnosne politike, u skladu s glavom V. UEU-a.***
- (3) Još od kraja devedesetih godina prošlog stoljeća Unija razvija vlastite svemirske inicijative i programe, konkretno Europski geostacionarni navigacijski sustav (EGNOS) za kojim su uslijedili Galileo i Copernicus, koji ispunjavaju potrebe građana Unije i zahtjeve javnih politika. ■ Potrebno je osigurati kontinuitet tih inicijativa i poboljšati ***usluge koje se njima pružaju*** kako bi ***se odgovorilo na nove potrebe korisnika i kako bi one*** ostale na čelu u razvoju novih tehnologija i promjena u područjima digitalne tehnologije i informacijske i komunikacijske tehnologije ■ te kako bi mogle ispuniti političke prioritete kao što su klimatske promjene, uključujući praćenje promjena u ***polarnim regijama, promet,*** sigurnost i obrana.
- (3a) ***Sinergije među sektorom prometa, svemirskim i digitalnim sektorom trebalo bi iskoristiti radi poticanja šire upotrebe novih tehnologija (npr. e-poziv, digitalni tahograf, nadzor prometa i upravljanje prometom, autonomna vožnja, vozila bez vozača i bespilotne***

letjelice) te za odgovaranje na potrebe sigurne i neometane povezivosti, pouzdanog određivanja položaja, intermodalnosti i interoperabilnosti, čime se povećava konkurentnost usluga prijevoza i industrije.

- (3b) *Kako bi sve države članice i svi njihovi građani u potpunosti iskoristili prednosti Programa, isto je tako ključno promicati upotrebu i primjenu dostupnih podataka, informacija i usluga, kao i poduprijeti razvoj aplikacija u silaznom sektoru na temelju tih podataka, informacija i usluga. U tu bi svrhu države članice, Komisija i nadležna tijela mogli periodično provoditi informativne kampanje o prednostima Programa.*
- (4) *Kako bi se postigli ciljevi slobode djelovanja, neovisnosti i sigurnosti, preduvjet je da Unija ima autonoman pristup svemiru i da ga može sigurno koristiti. Stoga je ključno da Unija podupire autonoman, pouzdan i troškovno učinkovit pristup svemiru, posebno u pogledu ključne infrastrukture i tehnologije, javne sigurnosti i sigurnosti Unije i njezinih država članica. Komisija bi stoga trebala imati mogućnost objediniti usluge lansiranja na europskoj razini, kako za svoje vlastite potrebe, tako i, na njihov zahtjev, za druge subjekte, uključujući države članice, u skladu s odredbama članka 189. stavka 2. Ugovora. Kako bi zadržala konkurentnost na tržištu koje se brzo razvija, također je ključno da Unija i u budućnosti ima pristup modernim, učinkovitim i fleksibilnim infrastrukturnim objektima za lansiranje i da na raspolaganju ima adekvatne lansirne sustave. Stoga, ne dovodeći u pitanje mjere koje poduzimaju države članice i Europska svemirska agencija, Programom bi se mogle podupirati prilagodbe zemaljske infrastrukture povezane s pristupom svemiru, uključujući nova postignuća, koje su potrebne za provedbu Programa kao i prilagodbe, što uključuje tehnološki razvoj, svemirskih lansirnih sustava koji su potrebni za lansiranje satelita, među ostalim alternativne tehnologije i inovativne sustave, radi provedbe komponenti Programa. Te bi se aktivnosti trebale provoditi u skladu s Financijskom uredbom i s ciljem postizanja bolje troškovne učinkovitosti Programa. S obzirom na to da ne postoji poseban proračun, djelovanjima kojima se podupire pristup svemiru ne bi se dovodila u pitanje provedba komponenti Programa.*
- (5) *Kako bi se ojačala konkurentnost svemirske industrije Unije i stekli kapaciteti za projektiranje, izradu i operativni rad vlastitih sustava, Unija bi trebala poduprijeti stvaranje, rast i razvoj cijele svemirske industrije. Nastanak sustava pogodnog za poduzeća i inovacije trebalo bi poduprijeti i na europskoj, regionalnoj i nacionalnoj razini inicijativama kao što su svemirske platforme koje okupljaju svemirske, digitalne i druge*

sektore, kao i korisnike. Te bi svemirske platforme za cilj trebale imati promicanje poduzetništva i vještina te istovremeno težiti ostvarivanju sinergija s digitalnim inovacijskim platformama. Unija bi trebala poticati stvaranje i širenje poduzeća u svemirskom sektoru sa sjedištem u Uniji i pomagati im da uspiju, među ostalim pomaganjem tim poduzećima da pristupe rizičnom financiranju s obzirom na to da u Uniji nedostaje prikladan pristup privatnom kapitalu za novoosnovana poduzeća u svemirskom sektoru te **poticanjem potražnje** (pristup prvog ugovora).

- (5xx) ***Svemirski lanac vrijednosti obično se segmentira na: i. uzlaznu komponentu, koja uključuje aktivnosti koje vode do operativnog svemirskog sustava, uključujući aktivnosti razvoja, proizvodnje i lansiranja te rad takvog sustava; te ii. silaznu komponentu, koja obuhvaća pružanje usluga i proizvoda povezanih sa svemirom korisnicima. Digitalne platforme također su važan element kojim se podupire razvoj svemirskog sektora i koji omogućuje pristup podacima i proizvodima, kao i alatima, sustavima za pohranjivanje i računalnim sustavima.***
- (5x) ***Kada je riječ o svemiru, Unija izvršava svoje nadležnosti u skladu s člankom 4. stavkom 3. UFEU-a. Komisija bi trebala osigurati usklađenost aktivnosti koje se provode u kontekstu programa.***
- (5a) ***Budući da određene države članice već imaju tradiciju aktivnih industrija povezanih sa svemirom, trebalo bi prepoznati potrebu za razvojem i sazrijevanjem svemirskih industrija u državama članicama s novim kapacitetima i potrebu da se odgovori na izazove koje pred tradicionalnu svemirsku industriju postavlja „novi svemir”. Trebalo bi promicati mjere za razvoj kapaciteta svemirske industrije diljem Unije i olakšati suradnju u cjelokupnoj svemirskoj industriji aktivnoj u svim državama članicama.***
- (5b) ***Djelovanja u okviru Programa trebala bi se temeljiti na postojećim nacionalnim i europskim kapacitetima (tj. kapacitetima koji postoje u vrijeme provedbe djelovanja) i koristiti ih.***
- (6) ***Zahvaljujući pokrivenosti i potencijalu za pomoć u rješavanju globalnih pitanja, svemirske aktivnosti imaju snažnu međunarodnu dimenziju. U bliskoj suradnji s državama članicama, i uz njihovu suglasnost, relevantna tijela svemirskog programa EU-a mogu sudjelovati u pitanjima koja se odnose na svemirski program kao i u međunarodnoj suradnji te surađivati s relevantnim sektorskim tijelima UN-a. Kada je riječ o pitanjima***

koja se odnose na svemirski program Unije („Program”), Komisija može koordinirati, u ime Unije i u području svoje nadležnosti, aktivnosti na međunarodnoj sceni , posebno u cilju zaštite interesa Unije i njezinih država članica u međunarodnim forumima, među ostalim u području frekvencija u pogledu Programa, ne dovodeći u pitanje nadležnost država članica u tom području. Posebno je važno da Unija, koju predstavlja Komisija, sudjeluje u radu tijela međunarodnog programa Cospas-Sarsat.

- (6a) *Međunarodna suradnja presudna je za promicanje uloge Unije kao globalnog aktera u svemirskom sektoru i za promicanje tehnologije i industrije Unije te poticanje poštenog tržišnog natjecanja na međunarodnoj razini, imajući na umu potrebu za osiguravanjem reciprociteta prava i obveza stranaka, kao i poticanje suradnje u području osposobljavanja. Međunarodna suradnja ključni je element Svemirske strategije za Europu. Komisija će svemirski program EU-a koristiti kako bi doprinijela međunarodnim naporima i ostvarila korist od njih s pomoću inicijativa, kako bi promicala europsku tehnologiju i industriju na međunarodnoj razini (npr. bilateralni dijalozi, sektorske radionice, potpora internacionalizaciji malih i srednjih poduzeća) i olakšala pristup međunarodnim tržištima te poticala pošteno tržišno natjecanje, istodobno maksimalno koristeći inicijative u području gospodarske diplomacije. Europske inicijative u području svemirske diplomacije trebale bi biti potpuno usklađene i komplementarne s postojećim politikama, prioritetima i instrumentima EU-a, a Unija i njezine države članice imaju ključnu ulogu u očuvanju vodeće pozicije na međunarodnoj sceni.*
- (7) *Ne dovodeći u pitanje nadležnosti država članica, Komisija bi trebala, zajedno s Visokim predstavnikom i u bliskoj suradnji s državama članicama, promicati odgovorno ponašanje u svemiru pri provedbi programa, što uključuje smanjenje širenja svemirskog otpada, i istražiti mogućnost pristupanja Europske unije odgovarajućim ugovorima i konvencijama UN-a te prema potrebi podnijeti odgovarajuće prijedloge.*
- (8) Program ima slične ciljeve kao i drugi programi Unije, osobito Obzor Europa, InvestEU, Europski fond za obranu i fondovi iz Uredbe (EU) [Uredba o zajedničkim odredbama]. Stoga bi trebalo predvidjeti kumulativno financiranje iz tih programa, pod uvjetom da obuhvaćaju iste **troškove**, posebno preko mehanizama za dopunsko financiranje iz programa Unije ako je to moguće zbog načina upravljanja, što može biti u slijedu, naizmjenice ili kombiniranjem fondova, uključujući zajedničko financiranje mjera, omogućujući, ako je moguće, partnerstva za inovacije i operacije mješovitog financiranja Tijekom provedbe Programa Komisija bi stoga trebala promicati sinergije s drugim povezanim programima *i financijskim instrumentima* Unije čime bi se, kad je to moguće, omogućio pristup rizičnom financiranju, partnerstvima za inovacije, kumulativnom financiranju ili mješovitom financiranju. *Time bi se također trebale osigurati sinergije i*

usklađenost između rješenja razvijenih u okviru tih programa, posebno programa Obzor Europa, i rješenja razvijenih u okviru svemirskog programa.

- (8a)** *U skladu s člankom 191. stavkom 3. Financijske uredbe, isti se troškovi ni u kojem slučaju ne smiju dvaput financirati iz proračuna Unije, na primjer preko programa Obzor Europa i svemirskog programa.*
- (9)** Ciljevi politike ovog Programa također će se tretirati kao prihvatljiva područja za operacije financiranja i ulaganja s pomoću financijskih instrumenata i proračunskog jamstva InvestEU-a, osobito u njegovim programskim dijelovima politika u području održive infrastrukture i istraživanja, inovacija i digitalizacije. Financijska potpora trebala bi se upotrebljavati za rješavanje tržišnih nedostataka ili neoptimalnih ulagačkih situacija, na razmjern način i tako da se mjerama ne duplicira učinak privatnog financiranja, da se privatno financiranje ne istiskuje i da se ne narušava tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu. Mjere bi trebale imati jasnu europsku dodanu vrijednost.
- (10)** Usklađenošću i sinergijama između Obzora Europa i Programa potaknut će se konkurentan i inovativan europski svemirski sektor, osnažiti autonomija Europe u pristupanju svemiru i njegovoj upotrebi u sigurnom okruženju te ojačati uloga Europe kao globalnog dionika. Revolucionarna rješenja u Obzoru Europa podržavat će se podacima i uslugama koje se iz Programa stavljaju na raspolaganje istraživačkoj i inovacijskoj zajednici.
- (10a)** *Kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri povećao socioekonomski povrat iz Programa, ključno je na raspolaganju imati najsuvremenije sustave i nadograđivati ih u skladu s potrebama korisnika koje se razvijaju te u silaznom sektoru ostvariti napredak u aplikacijama utemeljenima na svemiru. Unija bi trebala podupirati aktivnosti povezane s istraživanjem i tehnološkim razvojem ili ranim fazama razvoja koje se odnose na infrastrukture uspostavljene u okviru Programa, kao i aktivnosti istraživanja i razvoja koje se odnose na primjenu i usluge utemeljene na sustavima utvrđenima u okviru programa, čime se potiču uzlazne i silazne gospodarske aktivnosti. Odgovarajući instrument na razini Unije za financiranje tih aktivnosti istraživanja i inovacija je Obzor Europa, uspostavljen Uredbom (EU) br. XXX/XXXX. Međutim, jedan posebni dio razvojnih aktivnosti trebao bi se financirati iz proračunskih sredstava koja se dodjeljuju komponentama Galileo i EGNOS u okviru ove Uredbe, posebice kada se te aktivnosti odnose na ključne elemente poput čipsetova i prijemnika kompatibilnih s Galileom,*

kojima se olakšava razvoj aplikacija u različitim gospodarskim sektorima. Takvim financiranjem se, međutim, ne bi smjelo ugroziti uvođenje ili uporaba infrastruktura uspostavljenih u okviru programa.

- (10x)** *Kako bi se u budućnosti osigurala konkurentnost europske svemirske industrije, Programom bi se trebao podupirati razvoj naprednih vještina u sektorima povezanim sa svemirom te podržati aktivnosti obrazovanja i osposobljavanja, uz promicanje jednakih mogućnosti, što uključuje rodnu ravnopravnost, u cilju ostvarenja punog potencijala građana Unije u tom području.*
- (10b)** *Za infrastrukturu namijenjenu Programu mogle bi biti potrebne dodatne aktivnosti istraživanja i inovacija, koje se može podržati u okviru programa Obzor Europa, uz nastojanje da se ostvari usklađenost s aktivnostima Europske svemirske agencije u tom području. Sinergije s Obzorom Europa trebale bi osigurati da se potrebe za istraživanjem i razvojem u svemirskom sektoru utvrde i definiraju kao dio strateškog planiranja istraživanja i inovacija. Svemirski podaci i usluge koji se u okviru Programa stavljaju besplatno na raspolaganje koristit će se za razvoj revolucionarnih rješenja preko istraživanja i inovacija, među ostalim u okviru Obzora Europa, u cilju podupiranja prioriteta politike Unije. U strateškom planiranju u okviru programa Obzor utvrdit će se aktivnosti istraživanja i inovacija u kojima bi se trebale koristiti infrastrukture u vlasništvu Unije kao što su Galileo, EGNOS i Copernicus. Istraživačke infrastrukture, osobito mreže za in situ promatranja, bit će ključni sastavni dijelovi in situ promatračke infrastrukture kojom će biti omogućene usluge Copernicusa.*
- (11)** *Važno je da Europska unija posjeduje sva materijalna i nematerijalna sredstva stvorena ili razvijena u okviru javne nabave koju financira u okviru svojeg svemirskog programa. Kako bi se u potpunosti poštovala sva temeljna prava povezana s vlasništvom, trebalo bi uspostaviti potrebne aranžmane sa svim postojećim vlasnicima. Takvo vlasništvo Unije ne bi smjelo dovoditi u pitanje mogućnost Unije da, u skladu s ovom Uredbom i kad to ocijeni prikladnim na temelju procjene pojedinačnog slučaja, ta sredstva učini dostupnima trećoj strani ili da njima raspolaze.*
- (11a)** *Kako bi se potaknula što šira upotreba usluga koje Program nudi, bilo bi korisno naglasiti da se podaci, informacije i usluge pružaju bez jamstva, pri čemu se ne dovode u pitanje obveze koje proizlaze iz pravno obvezujućih odredbi.*

- (11b) *Komisija u provođenju nekih svojih zadataka neregulatorne prirode može, prema potrebi i u mjeri u kojoj je to nužno, iskoristiti tehničku podršku nekih vanjskih strana. Ostali subjekti uključeni u javno upravljanje Programom također mogu u izvršavanju zadaća koje su im povjerene na temelju ove Uredbe upotrebljavati istu tehničku podršku.*
- (12) Ovom Uredbom utvrđuje se financijska omotnica za Program, koja predstavlja primarni referentni iznos u smislu točke 17. Međuinstitucionalnog sporazuma od 2. prosinca 2013. između Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije o proračunskoj disciplini, o suradnji u vezi s proračunskim pitanjima i o dobrom financijskom upravljanju, za Europski parlament i Vijeće tijekom godišnjeg proračunskog postupka.
- (13) Uzimajući u obzir važnost borbe protiv klimatskih promjena u skladu s obvezama koje je Unija preuzela u pogledu provedbe Pariškog sporazuma i ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda, ovim će se Programom pridonijeti općim mjerama povezanim s klimatskim promjenama i ostvarenju općeg cilja da se [25 %] proračunskih rashoda EU-a odnosi na potporu klimatskim ciljevima. Relevantne mjere bit će utvrđene tijekom pripreme i provedbe Programa te će se ponovno razmotriti u kontekstu odgovarajućih evaluacija i postupaka preispitivanja.
- (14) ■ Prihodi proizašli *iz komponenti* Programa trebali bi pripasti Uniji kako bi se djelomično nadoknadila ulaganja koja je Unija već izvršila te bi se ti prihodi trebali upotrijebiti za potporu *ostvarenja* ciljeva Programa. Iz istog bi razloga u ugovorima sklopljenim sa subjektima iz privatnog sektora trebalo biti moguće utvrditi mehanizam dijeljenja prihoda.
- (15) Budući da Program u načelu financira Unija, ugovori o javnoj nabavi sklopljeni u okviru ovog programa *za aktivnosti financirane sredstvima Programa* trebali bi biti u skladu s propisima Unije. U tom kontekstu Unija bi također trebala biti odgovorna za definiranje ciljeva u pogledu javne nabave koje se treba nastojati ostvariti. *Potrebno je napomenuti da je Financijskom uredbom predviđeno da se, na temelju rezultata ex ante procjene, Komisija može osloniti na sustave i postupke osoba ili subjekata koji izvršavaju sredstva Unije. Posebna usklađenja koja su potrebna za te sustave i postupke, kao i aranžmane za produljenje postojećih ugovora, trebalo bi definirati u odgovarajućim okvirnim sporazumima o financijskom partnerstvu ili sporazumima o doprinosima.*
- (16) Program se oslanja na složene i kontinuirano promjenjive tehnologije. Nuspojave oslanjanja na takve tehnologije su nesigurnost i rizik za ugovore o javnoj nabavi sklopljene

u okviru programa utoliko što ti ugovori mogu uključivati dugoročne obveze u vezi s opremom ili uslugama. Stoga su uz propise utvrđene u Financijskoj uredbi potrebne i posebne mjere koje se odnose na javne ugovore. Trebalo bi stoga biti moguće ugovor dodijeliti u obliku ugovora s uvjetnim dijelovima, pod određenim uvjetima unijeti izmjenu u smislu njegova izvršenja ili zadati najnižu razinu podugovaranja, ***posebno kako bi se omogućilo sudjelovanje malih i srednjih poduzeća i novoosnovanih poduzeća (start-ups)***. Konačno, zbog tehničkih nesigurnosti koje su obilježje komponenti Programa, ugovorne cijene ne mogu se uvijek točno predvidjeti i stoga je poželjno ugovore sklopiti bez navođenja stroge fiksne cijene i uvrstiti klauzule za zaštitu financijskih interesa Unije.

- (16a) ***Kako bi se potakla javna potražnja i inovacije u javnom sektoru, Programom bi se trebala promicati uporaba podataka, informacija i usluga Programa kako bi se podržao razvoj prilagođenih rješenja industrije i MSP-ova na lokalnoj i regionalnoj razini preko partnerstava za inovacije povezanih sa svemirom, kako je navedeno u točki 7. Priloga 1. Financijskoj uredbi, čime bi se obuhvatile sve faze od razvoja do uvođenja i nabave prilagođenih interoperabilnih svemirskih rješenja za javne usluge.***
- (17) Kako bi se ispunili ciljevi Programa, važno je moći iskoristiti, kad je to potrebno, kapacitete koje nude javni i privatni subjekti Unije koji su aktivni u području svemira te moći raditi na međunarodnoj razini s trećim zemljama ili međunarodnim organizacijama. Zbog toga je potrebno predvidjeti mogućnost upotrebe svih relevantnih alata ***i metoda upravljanja*** propisanih u ***Ugovoru i*** Financijskoj uredbi **■** i postupaka zajedničke javne nabave.
- (18) Kad je riječ o bespovratnim sredstvima, iskustvo je pokazalo da ih korisnici i tržište bolje prihvaćaju, kao i da općenito dalje dopiru, ako se s njima radi decentralizirano, nego kad ih Komisija provodi u skladu s pristupom odozgo prema dolje. Među najuspješnijim mjerama za nove sudionike i mala i srednja poduzeća bili su kuponi, oblik financijske potpore korisnika bespovratnih sredstava namijenjen trećoj strani. Međutim, njihova je primjena nailazila na prepreke zbog gornje granice financijske potpore propisane u Financijskoj uredbi. Tu bi gornju granicu stoga trebalo povisiti za svemirski program EU-a kako bi se održao korak sa sve većim potencijalom za tržišne primjene u svemirskom sektoru.
- (19) Oblici financiranja i metode provedbe iz ove Uredbe trebali bi se odabrati na temelju toga koliko je njima moguće postići posebne ciljeve djelovanja i ostvariti rezultate, uzimajući u

obzir posebno troškove kontrola, administrativno opterećenje i očekivani rizik u pogledu neusklađenosti. To bi trebalo uključivati razmatranje korištenja jednokratnih iznosa, paušalnih stopa i jediničnih troškova te financiranja koja nisu povezana s troškovima iz [članka 125. stavka 1.] Financijske uredbe.

- (20) Uredba (EU, Euratom) br. [nova FU] (dalje u tekstu „Financijska uredba”) primjenjuje se na ovaj Program. Njome se utvrđuju pravila o izvršenju proračuna Unije, među ostalim i pravila o bespovratnim sredstvima, nagradama, javnoj nabavi, neizravnom izvršenju, financijskoj pomoći, financijskim instrumentima i proračunskim jamstvima.
- (21) U skladu s [upućivanje se po potrebi treba ažurirati u skladu s novom odlukom o PZP-ovima: člankom 88. Odluke Vijeća .../.../EU] osobe i subjekti s boravištem odnosno poslovnim nastanom u prekomorskim zemljama i područjima (PZP-ovi) trebali bi ispunjavati uvjete za financiranje, podložno pravilima i ciljevima Programa i mogućim aranžmanima koji se primjenjuju na državu članicu s kojom su relevantna prekomorska zemlja ili područje povezani.
- (22) Na ovu se Uredbu primjenjuju horizontalna financijska pravila koja su Europski parlament i Vijeće donijeli na temelju članka 322. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Ta su pravila utvrđena u Financijskoj uredbi, a njima se konkretno utvrđuje postupak donošenja i izvršenja proračuna preko bespovratnih sredstava, javne nabave, nagrada i neizravne provedbe te se osiguravaju provjere odgovornosti financijskih izvršitelja. **Budući da je poštovanje vladavine prava ključan preduvjet za dobro financijsko upravljanje i učinkovito financiranje EU-a, pravila donesena na temelju članka 322. UFEU-a odnose se također na zaštitu proračuna Unije u slučaju općih nedostataka u pogledu vladavine prava u državama članicama.**
- (23) U skladu s ***Uredbom (EU, Euratom) br. 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća¹*** („Financijska uredba”), Uredbom Vijeća (Euratom, EZ) br. 2988/95² i Uredbom Vijeća

¹ ***Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 (SL L 193, 30.7.2018., str. 1.).***

² Uredba Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95 od 18. prosinca 1995. o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica (SL L 312, 23.12.1995., str. 1.).

(EU) 2185/96¹, financijski interesi Unije trebaju se štititi razmjernim mjerama, među ostalim i sprečavanjem, otkrivanjem, ispravljanjem i istragom nepravilnosti i prijevara, povratom izgubljenih, pogrešno plaćenih ili nepravilno upotrijebljenih sredstava te, prema potrebi, izricanjem administrativnih sankcija. Konkretno, u skladu s Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013 i Uredbom (Euratom, EZ) br. 2185/96 Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) može provoditi administrativne istrage, uključujući provjere i inspekcije na terenu, kako bi se ustanovilo je li došlo do prijave, korupcije ili bilo koje druge nezakonite aktivnosti kojom se šteti financijskim interesima Unije. U skladu s Uredbom (EU) 2017/1939 Ured europskog javnog tužitelja („EPPO”) može provoditi istrage i kazneni progon u vezi s prijevarama i drugim kaznenim djelima kojima se šteti financijskim interesima Unije, kako je predviđeno u Direktivi (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća². U skladu s Financijskom uredbom svaka osoba ili subjekt koji prima sredstva Unije mora u potpunosti surađivati u zaštiti financijskih interesa Unije, dodijeliti Komisiji, OLAF-u, EPPO-u i Europskom revizorskom sudu nužne ovlasti i pristup te se pobrinuti da sve treće strane koje su uključene u izvršavanje sredstava Unije osiguraju jednakovrijedna prava.

- (24) Treće zemlje koje su članice ■ **EGP-a** mogu sudjelovati u programima Unije u okviru suradnje uspostavljene na temelju Sporazuma o EGP-u, kojim se predviđa provedba programâ na temelju odluke donesene u skladu s tim Sporazumom. Treće zemlje mogu sudjelovati i na temelju drugih pravnih instrumenata. U ovu bi se Uredbu trebala uključiti posebna odredba kojom se dodjeljuju nužna prava i pristup odgovornom dužnosniku za ovjeravanje, ■ **OLAF-u** i Europskom revizorskom sudu kako bi u potpunosti mogli izvršavati svoje ovlasti.
- (25) Dobro javno upravljanje Programom zahtijeva ***jasnu*** raspodjelu odgovornosti i zadaća među različitim uključenim subjektima kako bi se izbjeglo ***nepotrebno preklapanje*** i smanjila prekoračenja troškova i kašnjenja. ***Svi akteri koji sudjeluju u upravljanju trebali bi podupirati, u svojem području nadležnosti i u skladu sa svojim odgovornostima, ostvarivanje ciljeva Programa.***

¹ Uredba Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96 od 11. studenoga 1996. o provjerama i inspekcijama na terenu koje provodi Komisija s ciljem zaštite financijskih interesa Europskih zajednica od prijevara i ostalih nepravilnosti (SL L 292, 15.11.1996., str. 2.–5.).

² Direktiva (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevara počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima (SL L 198, 28.7.2017., str. 29.).

(26) Države članice već su dugo aktivne u području svemira. One raspolažu sustavima, infrastrukturu, nacionalnim agencijama i tijelima koji se odnose na svemir. Stoga mogu znatno pridonijeti Programu, posebno njegovoj provedbi **■**. **One mogu ■ surađivati** s Unijom na promicanju usluga i aplikacija Programa. Komisija bi **mogla** mobilizirati sredstva koja na raspolaganju imaju države članice, **koristiti se njihovom pomoći i, podložno zajednički dogovorenim uvjetima**, povjeravati državama članicama neregulatorne zadaće u provedbi Programa **■**. Uz to, te bi države članice trebale poduzeti sve potrebne mjere kako bi osigurale zaštitu zemaljskih postaja koje su osnovane na njihovim državnim područjima. Povrh toga, države članice i Komisija trebale bi surađivati međusobno i s odgovarajućim međunarodnim tijelima i regulatornim vlastima kako bi osigurale da su frekvencije potrebne za Program dostupne i zaštićene **na odgovarajućoj razini** kako bi se omogućilo potpuni razvoj i provedba aplikacija temeljenih na ponuđenim uslugama, u skladu s Odlukom br. 243/2012/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2012. o uspostavljanju višegodišnjeg programa za politiku radiofrekvencijskog spektra¹.

(26a) *U određenim opravdanim okolnostima Agencija može povjeriti određene zadaće državama članicama ili skupini država članica. Povjeravanje tih zadaća trebalo bi biti ograničeno na aktivnosti koje Agencija ne može sama izvršiti te se time ne bi smjelo dovoditi u pitanje upravljanje Programom i dodjela zadaća kako je definirano ovom Uredbom.*

[(27) Dužnost je Komisije, kao aktera u korist općeg interesa Unije, da **nadzire provedbu** Programa, preuzme ukupnu odgovornost i promiče njegovo korištenje. Kako bi optimizirala resurse i sposobnosti različitih dionika, Komisija bi trebala moći delegirati neke zadaće. Uz to, Komisija je u najboljem položaju za određivanje glavnih **zahtjeva** potrebnih za razvoj sustava i usluga.

¹ Odluka br. 243/2012/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2012. o uspostavljanju višegodišnjeg programa za politiku radiofrekvencijskog spektra (SL L 81, 21.3.2012., str. 7.).

- (28) Zadaća je Agencije Europske unije za svemirski program (dalje u tekstu „Agencija”), koja zamjenjuje i nasljeđuje Agenciju za europski GNSS, uspostavljenu Uredbom (EU) br. 912/2010, pridonositi Programu, posebno u pogledu *sigurnosne akreditacije kao i razvoja tržišta i aplikacija u silaznom sektoru*. Stoga bi određene zadaće povezane s *tim područjima* trebalo dodijeliti Agenciji. Kad je riječ o sigurnosti i imajući u vidu iskustvo Agencije u tom području, Agencija bi trebala biti odgovorna za zadaće sigurnosne akreditacije za sve aktivnosti Unije u svemirskom sektoru. *S obzirom na njezine pozitivne rezultate u promicanju prihvatanja sustava Galileo i EGNOS od strane korisnika i tržišta, Agenciji bi također trebalo povjeriti aktivnosti za poticanje prihvaćenosti među korisnicima koje se odnose na komponente Programa koje nisu Galileo i EGNOS, kao i aktivnosti razvoja aplikacija u silaznom sektoru za sve komponente Programa. To bi omogućilo iskorištavanje ekonomija razmjera i omogućilo razvoj aplikacija na temelju nekoliko komponenti Programa (integrirane aplikacije). Tim se aktivnostima, međutim, ne bi smjelo dovesti u pitanje usluge i aktivnosti za poticanje prihvaćenosti među korisnicima koje je Komisija povjerila subjektima kojima su povjerene zadaće Copernicusa. Povjeravanje razvoja aplikacija u silaznom sektoru Agenciji ne sprečava druge ovlaštene subjekte da razviju aplikacije u silaznom sektoru.* Nadalje, Agencija bi trebala izvršavati zadaće koje joj Komisija dodijeli preko jednog ili više sporazuma o doprinosima *u okviru okvirnog sporazuma o financijskom partnerstvu*, koji obuhvaćaju **█** druge posebne zadaće povezane s Programom. *Pri povjeravanju zadaća Agenciji potrebno je osigurati odgovarajuće ljudske, administrativne i financijske resurse.*
- (28a) *Galileo i EGNOS složeni su sustavi za koje je potrebna intenzivna koordinacija. S obzirom na to da su Galileo i EGNOS komponente Unije, tu koordinaciju trebala bi provoditi institucija Unije ili tijelo Unije. Oslanjajući se na svoje stručno znanje razvijeno u proteklim godinama, Agencija je najprikladnije tijelo za koordinaciju svih operativnih zadaća povezanih s iskorištavanjem tih sustava, osim za međunarodnu suradnju. Agenciji bi stoga trebalo povjeriti zadaću upravljanja uporabom EGNOS-a i Galilea. Međutim, to ne znači da bi Agencija sama trebala obavljati sve zadaće povezane s uporabom tih sustava. Ona bi se mogla oslanjati na stručnost drugih subjekata, posebno Europske svemirske agencije. To bi trebalo uključivati rad na razvoju sustava, dizajniranju i razvoju dijelova zemaljskih segmenata i satelita, koje bi trebalo povjeriti Europskoj svemirskoj agenciji. Takvim povjeravanjem zadaća drugim subjektima*

iskorištavaju se kompetencije tih subjekata te bi se na taj način trebalo izbjeći udvostručavanje posla.

- (29) Europska svemirska agencija je međunarodna organizacija s opsežnim stručnim znanjem u području svemira koja je sklopila Okvirni sporazum s Europskom zajednicom 2004. Ona je stoga važan partner u provedbi Programa i s njom bi trebalo uspostaviti odgovarajuće odnose. U tom pogledu i u skladu s Financijskom uredbom **Komisija bi trebala** sklopiti okvirni sporazum o financijskom partnerstvu s Europskom svemirskom agencijom **i Agencijom** kojim bi se uredili svi financijski odnosi između Komisije, Agencije i Europske svemirske agencije te kojim bi se osigurala dosljednost i usklađenost tih odnosa s Okvirnim sporazumom **sklopljenim između Europske komisije** i Europske svemirske agencije, posebno s **njegovim člancima 2. i 5.** Međutim, budući da Europska svemirska agencija nije tijelo Unije i da ne podliježe pravu Unije, nužno je da **Europska svemirska agencija poduzme odgovarajuće mjere kako bi osigurala zaštitu** interesa Unije i njezinih država članica, **a u pogledu izvršavanja proračuna, zadaće koje su joj povjerene trebaju biti u skladu s odlukama Komisije.** Sporazum bi također trebao sadržavati sve klauzule potrebne za zaštitu financijskih interesa Unije.
- (30) Funkcioniranje SATCEN-a kao europskog neovisnog kapaciteta koji osigurava **pristup informacijama** i uslugama koje proizlaze iz iskorištavanja odgovarajućih svemirskih sredstava i dodatnih podataka **već je prepoznato u provedbi Odluke br. 541/2014/EU.**
- (31) Kako bi se u upravljanje GOVSATCOM-om strukturno uveli predstavnici korisnika i kako bi se agregiralo potrebe i zahtjeve korisnika s obiju strana nacionalnih i vojno-civilnih granica, koordinacijsku ulogu za određene skupine korisnika **mogla** bi imati relevantna tijela Unije koja su blisko povezana s korisnicima, kao što su Europska obrambena agencija, Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu, Europska agencija za pomorsku sigurnost, Europska agencija za kontrolu ribarstva, Agencija Europske unije za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva, Služba za vojno planiranje i provođenje / Služba za civilno planiranje i provođenje te Koordinacijski centar za odgovor na krizne situacije. Na agregiranoj razini Agencija i Europska obrambena agencija **trebale bi koordinirati aspekte povezane s korisnicima za zajednice civilnih** ■ korisnika te mogu pratiti operativnu upotrebu, potražnju, usklađenost sa zahtjevima i rastuće potrebe i zahtjeve.

- (32) S obzirom na važnost aktivnosti povezanih sa svemirom za gospodarstvo Unije i živote građana Unije te činjenicu da su sustavi, kao i aplikacije koje se temelje na tim sustavima, u svojoj prirodi dvojne namjene, postizanje i održavanje visokog stupnja sigurnosti trebao bi biti ključan prioritet Programa, posebno kako bi se zaštitili interesi Unije i njezinih država članica, među ostalim u vezi s klasificiranim i drugim osjetljivim neklasificiranim podacima.
- (33) *Ne dovodeći u pitanje ovlasti država članica u području nacionalne sigurnosti*, Komisija i Visoki predstavnik, svatko u okviru svojeg područja nadležnosti, trebali bi osigurati sigurnost Programa u skladu s ovom Uredbom i, prema potrebi, Odlukom Vijeća **201xx/xxx/ZVSP¹**.
- (33a) *Uzimajući u obzir posebno stručno znanje ESVD-a i njegove redovite kontakte s upravama trećih zemalja i međunarodnim organizacijama, ESVD može Komisiji pomoći u obavljanju nekih njenih zadaća koji se odnose na sigurnost Programa na području vanjskih odnosa, u skladu s Odlukom Vijeća 2010/427/EU.*
- (34) *Ne dovodeći u pitanje isključivu nadležnost država članica u području nacionalne sigurnosti, kako je predviđeno člankom 4. stavkom 2. UEU-a, ni pravo država članica da zaštite svoje osnovne sigurnosne interese u skladu s člankom 346. UFEU-a, trebalo bi uspostaviti posebno upravljanje sigurnošću kako bi se zajamčila neometana provedba Programa.* To bi se upravljanje ■ trebalo temeljiti na trima ključnim načelima. Prvo, od presudne je važnosti da se u najvećoj mogućoj mjeri u obzir uzmu opsežna i jedinstvena iskustva koja su države članice stekle u pitanjima u području sigurnosti. Drugo, kako bi se spriječili sukobi interesa i nedostaci u primjeni sigurnosnih pravila, operativne funkcije moraju biti odvojene od funkcija sigurnosne akreditacije. Treće, subjekt nadležan za upravljanje svim komponentama Programa ili dijelom tih komponenti ujedno je na najboljem položaju za upravljanje sigurnošću zadaća koje su mu povjerene. **Sigurnost Programa temeljit će se na iskustvu stečenom u provedbi programa Galileo, EGNOS i Copernicus tijekom proteklih godina.** Dobro upravljanje sigurnošću zahtijeva i odgovarajuću raspodjelu uloga među sudionicima. Budući da je Komisija odgovorna za Program, ona bi, *ne dovodeći u pitanje ovlasti država članica u području nacionalne*

¹ *Ova Odluka Vijeća bit će rezultat prijedloga Visokog predstavnika o proširenju područja primjene Odluke Vijeća 2014/496/ZVSP od 22. srpnja 2014., o čemu se trenutačno pregovara.*

sigurnosti, trebala odrediti opće sigurnosne zahtjeve koji se primjenjuju na svaku od komponenti Programa.

- (34x) *Kibersigurnost europske svemirske i zemaljske infrastrukture ključna je za jamčenje kontinuiteta u radu sustava i kontinuiteta usluga. Stoga je pri utvrđivanju sigurnosnih zahtjeva potrebno na odgovarajući način uzeti u obzir potrebu za zaštitom sustava i njihovih usluga od kibernapada, među ostalim primjenom novih tehnologija.*
- (34a) *Komisija bi po potrebi trebala utvrditi strukturu za praćenje sigurnosti nakon analize rizika i prijetnji. To tijelo za praćenje sigurnosti trebalo bi biti tijelo koje odgovara uputama razvijenima u okviru područja primjene Odluke 201x/xxx/ZVSP. Kada je riječ o programu Galileo, to bi tijelo trebalo biti Galileov centar za praćenje sigurnosti. U pogledu provedbe Odluke 20xx/xxx/ZVSP, uloga Odbora za sigurnosnu akreditaciju bit će ograničena na pružanje ulaznih podataka povezanih sa sigurnosnom akreditacijom sustava Vijeću i/ili VP-u.*
- (35) S obzirom na jedinstvenost i složenost Programa i na njegovu povezanost sa sigurnošću, u sigurnosnoj akreditaciji trebalo bi primjenjivati priznata i dobro uspostavljena načela. Stoga je neophodno da se aktivnosti sigurnosne akreditacije provode na temelju zajedničke odgovornosti za sigurnost Unije i njezinih država članica, pri čemu se nastoji postići konsenzus i uključiti sve osobe koje se bave pitanjima sigurnosti, te da se uspostavi postupak za stalno praćenje rizika. Nadalje, tehničke aktivnosti sigurnosne akreditacije moraju se povjeriti stručnjacima s odgovarajućim stupnjem sigurnosne provjere kvalificiranima za akreditaciju složenih sustava.
- (35x) *S klasificiranim podacima EU-a (EUCI) postupa se u skladu sa sigurnosnim pravilima kako su utvrđena u Odluci Komisije (EU, Euratom) 2015/444 i Odluci Vijeća 2013/488/EU. U skladu s Odlukom Vijeća države članice moraju poštovati načela i minimalne standarde utvrđene u tim odlukama kako bi se osiguralo da se klasificiranim podacima EU-a pruža jednaka razina zaštite.*
- (36) Kako bi se *osigurala sigurna razmjena* informacija, trebalo bi sklopiti odgovarajuće sporazume radi osiguranja zaštite klasificiranih podataka EU-a koji se pružaju trećim zemljama i međunarodnim organizacijama u kontekstu Programa.

- [(37) Jedan je od glavnih ciljeva Programa osigurati sigurnost i stratešku autonomiju, ojačati sposobnost djelovanja u brojnim sektorima, posebno u području sigurnosti, i iskoristiti mogućnosti koje svemir nudi za sigurnost Unije i njezinih država članica. Za ovaj su cilj potrebna stroga pravila o prihvatljivosti subjekata koji mogu sudjelovati u aktivnostima koje se financiraju u okviru Programa, a kojima je potreban pristup klasificiranim podacima EU-a (EUCI) ili osjetljivim neklasificiranim podacima.
- (37a) *U kontekstu Programa postoje određene informacije s kojima, iako nisu klasificirane, treba postupati u skladu s aktima koji su već na snazi ili nacionalnim zakonima, pravilima i propisima, što uključuje ograničavanje distribucije.*
- (38) U sve se većem broju ključnih gospodarskih sektora, osobito kada je riječ o prometu, telekomunikacijama, poljoprivredi i energetici, sve više upotrebljavaju sustavi satelitske navigacije *i sustavi za promatranje Zemlje. Program bi trebao iskoristiti sinergije između tih sektora, uzimajući u obzir koristi koje svemirske tehnologije donose tim sektorima, podupirati razvoj kompatibilne opreme i promicati razvoj relevantnih standarda i certifikacija. Također se povećavaju sinergije između svemirskih aktivnosti i aktivnosti povezanih* sa sigurnošću i obranom Unije i njezinih država članica. Potpuna kontrola satelitske navigacije stoga bi trebala zajamčiti tehnološku neovisnost Unije, uključujući dugoročno za komponente infrastrukturne opreme, i osigurati njezinu stratešku autonomiju.
- (39) Cilj je Galilea uspostavljanje i vođenje prve globalne infrastrukture za satelitsku navigaciju i određivanje položaja koja je posebno projektirana za civilne svrhe i koju mogu koristiti razni javni i privatni sudionici u Europi i svijetu. Galileo radi neovisno o drugim postojećim ili potencijalnim sustavima, čime među ostalim pridonosi strateškoj autonomiji Unije. Druga generacija sustava trebala bi se postupno puštati u rad prije 2030., u početku sa smanjenim operativnim kapacitetom.
- (40) Cilj je EGNOS-a poboljšavanje kvalitete otvorenih signala iz postojećih globalnih navigacijskih satelitskih sustava, a posebno onih koje emitira Galileo. Usluge u okviru programa EGNOS trebale bi prvenstveno pokrivati državna područja država članica koja su geografski smještena u Europi, uključujući za ovu svrhu i *Cipar*, Azore, Kanarske otoke te Madeiru, *do kraja 2026. U području zrakoplovstva sva bi ta područja trebala imati koristi od EGNOS-a za usluge u zračnoj plovidbi za sve razine učinkovitosti koje*

podupire EGNOS. Ovisno o tehničkoj izvedivosti i, radi zaštite ljudskih života, na temelju međunarodnih sporazuma, geografsku pokrivenost usluga EGNOS-a moglo bi se proširiti na druge regije svijeta. Ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) 2018/1139 i neophodno praćenje kvalitete usluga Galilea za potrebe zrakoplovstva, trebalo bi primiti na znanje da, iako se signali koje odašilje Galileo mogu djelotvorno upotrebljavati radi lakšeg određivanja položaja zrakoplova, **u svim fazama leta, zahvaljujući potrebnom sustavu za poboljšavanje signala (lokalni, regionalni, avionika u zrakoplovu)**, samo lokalni ili regionalni sustavi za poboljšavanje signala, kao što je u Europi EGNOS, mogu biti usluge upravljanja zračnim prometom (ATM) i usluge u zračnoj plovidbi (ANS). **EGNOS-ova usluga za sigurnost života trebala bi se pružati u skladu s primjenjivim standardima ICAO-a.**

- (41) Nužno je osigurati **održivost** sustava Galileo i EGNOS **te kontinuitet, dostupnost, točnost, pouzdanost i sigurnost njihovih usluga.** S obzirom na promjenjivo okruženje i tržište koje se brzo razvija trebalo bi nastaviti i njihov razvoj te bi trebalo pripremiti nove generacije tih sustava, **uključujući razvoj povezanog svemirskog i zemaljskog segmenta.**

- (43) Termin „komercijalna usluga” iz Uredbe (EU) br. 1285/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o provedbi i uporabi europskih sustava za satelitsku navigaciju i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 876/2002 i Uredbe (EZ) br. 683/2008 Europskog parlamenta i Vijeća¹ više nije primjeren s obzirom na razvoj usluge. Umjesto toga, **utvrđene su** dvije zasebne usluge, odnosno usluga visoke točnosti i usluga autentikacije².

- (44) Kako bi se optimiralo korištenje pružanih usluga, usluge koje pružaju Galileo i EGNOS trebale bi biti kompatibilne i interoperabilne međusobno, **među ostalim na razini korisnika** i, koliko je moguće, s drugim satelitskim navigacijskim sustavima i s konvencionalnim načinima radionavigacije, ako je ta kompatibilnost i interoperabilnost

¹ SL L 347, 20.12.2013., str. 1.–24.

² **Provedbena odluka Komisije (EU) 2017/224 od 8. veljače 2017. o određivanju tehničkih i operativnih specifikacija s pomoću kojih se omogućuje da se komercijalnom uslugom koju nudi sustav uspostavljen u okviru programa Galileo ispunjuje funkcija iz članka 2. stavka 4. točke (c) Uredbe (EU) br. 1285/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, SL L 34, 9.2.2017., str. 36. – 40.**

utvrđena u međunarodnom sporazumu, ne dovodeći u pitanje cilj strateške autonomije Unije.

- (45) Uzimajući u obzir važnost zemaljske infrastrukture za Galileo i EGNOS i njezin utjecaj na njihovu sigurnost, lokacije te infrastrukture bi trebala određivati Komisija. Uvođenje zemaljske infrastrukture sustava trebalo bi i dalje biti otvoren i transparentan proces, ***u koji bi se, kad je to primjereno, na temelju svoje nadležnosti mogla uključiti Agencija.***
- (46) Kako bi se do kraja iskoristile socioekonomske koristi Galilea i EGNOS-a ***i pritom doprinijelo strateškoj autonomiji Unije***, posebno u ***osjetljivim sektorima i u području zaštite i sigurnosti***, trebalo bi ***i regulatornim sredstvima*** promicati korištenje usluga koje pružaju EGNOS i Galileo u drugim politikama Unije, ako je to opravdano i korisno. ***Mjere kojima se želi potaknuti korištenje tih usluga u svim državama članicama također su važan dio procesa.***
- (47) S pomoću Copernicusa trebao bi se osigurati autonoman pristup znanju o okolišu i ključnim tehnologijama za usluge promatranja Zemlje i pružanja geoinformacija, čime se Uniju ***podupire u*** neovisnom odlučivanju i djelovanju u područjima kao što su okoliš, klimatske promjene, ***morski, pomorski, poljoprivredni i ruralni razvoj, očuvanje kulturne baštine, civilna zaštita, praćenje zemljišta i infrastrukture***, sigurnost i digitalno gospodarstvo.
- (47b) ***Komponentama tog programa trebala bi se poticati primjena digitalne tehnologije u svemirskim sustavima, distribucija podataka i usluga te razvoj u silaznom sektoru. U tom kontekstu posebnu pozornost trebalo bi posvetiti inicijativama i mjerama koje je Komisija predložila u komunikaciji od 14. rujna 2016. naslovljenoj „Poveživošću do konkurentnog jedinstvenog digitalnog tržišta: Ususret europskom gigabitnom društvu” i komunikaciji od 14. rujna 2016. naslovljenoj „5G za Europu: Akcijski plan”.***
- (48) Copernicus bi se trebao nastaviti na aktivnosti i rezultate ostvarene na temelju Uredbe (EU) br. 377/2014 Europskog parlamenta i Vijeća¹ o uspostavi programa Unije za promatranje i praćenje Zemlje (Copernicus) i Uredbe (EU) br. 911/2010 Europskog parlamenta i Vijeća o Europskom programu za praćenje Zemlje (GMES) i njegovim

¹ Uredba (EU) br. 377/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o uspostavi programa Copernicus i o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 911/2010 (SL L 122, 24.4.2014., str. 44.).

početnim aktivnostima¹ kojom su uspostavljeni prethodni program, Europski program za praćenje Zemlje (GMES), i pravila za provedbu njegovih početnih operacija, uzimajući u obzir nedavne trendove u istraživanju, tehnološke napretke i inovacije koji utječu na područje promatranja Zemlje, kao i razvoje u analitici velikih podataka i umjetnoj inteligenciji te povezane strategije i inicijative na razini Unije², te bi trebao osigurati kontinuitet **i poboljšanje** tih aktivnosti i ostvarenih rezultata. ***U svrhu razvoja nove imovine Komisija bi trebala surađivati s državama članicama, Europskom svemirskom agencijom, EUMETSAT-om i, prema potrebi, s drugim subjektima koji imaju relevantnu svemirsku i in situ imovinu.*** U najvećoj bi mogućoj mjeri trebalo iskorištavati kapacitete za promatranje iz svemira kojima raspolažu države članice, Europska svemirska agencija, EUMETSAT³ i drugi subjekti, uključujući komercijalne inicijative u Europi, čime bi se također pridonijelo razvoju održivog komercijalnog svemirskog sektora u Europi. Kad je izvedivo i primjereno, trebalo bi iskorištavati i dostupne in situ i pomoćne podatke, koje u skladu s Direktivom 2007/2/EZ⁴ uglavnom dostavljaju države članice. Komisija bi trebala surađivati s državama članicama i Europskom agencijom za okoliš kako bi se za potrebe Copernicusa osigurali učinkovit pristup skupovima in situ podataka i njihovo korištenje.

- (49) Copernicus bi trebalo provoditi u skladu s ciljevima Direktive 2003/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o ponovnoj uporabi informacija javnog sektora, kako je izmijenjena Direktivom 2013/37/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o izmjeni Direktive 2003/98/EZ o ponovnoj uporabi informacija javnog sektora⁵, posebno transparentnošću, stvaranjem uvjeta koji su pogodni za razvoj usluga te doprinosom gospodarskom razvoju i otvaranju radnih mjesta u Uniji. Pristup podacima i informacijama programa Copernicus trebao bi biti besplatan i otvoren.

¹ Uredba (EU) br. 911/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2010. o europskom programu za praćenje Zemlje (GMES) i njegovim početnim aktivnostima (od 2011. do 2013.) (SL L 276, 20.10.2010., str. 1.).

² Komunikacija „Umjetna inteligencija za Europu” (COM(2018) 237 final), komunikacija „Stvaranje zajedničkog europskog podatkovnog prostora” (COM(2018) 232 final), Prijedlog uredbe Vijeća o osnivanju Europskog zajedničkog poduzeća za računalstvo visokih performansi (COM(2018) 8 final).

³ Europska organizacija za iskorištavanje meteoroloških satelita.

⁴ Direktiva 2007/2/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2007. o uspostavljanju infrastrukture za prostorne informacije u Europskoj zajednici (INSPIRE).

⁵ SL L 175, 27.6.2013., str. 1. – 8.

- (49a) *Puni potencijal Copernicusa za društvo i gospodarstvo Unije trebao bi se u potpunosti ostvariti dalje od izravnih korisnika jačanjem mjera za prihvaćanje među korisnicima, za što je potrebno daljnje djelovanje kako bi podatke mogle koristiti i osobe koje nisu stručnjaci, čime bi se potaknuli rast, zapošljavanje i prijenos znanja.*
- (50) Copernicus je program koji se temelji na potrebama korisnika. Stoga bi se njegov razvoj trebao temeljiti na promjenjivim zahtjevima temeljnih korisnika Copernicusa, istovremeno uzimajući u obzir i nove javne ili privatne zajednice korisnika. Copernicus bi se trebao temeljiti na analizi mogućnosti za ispunjavanje promjenjivih potreba korisnika, uključujući one povezane s provedbom, i praćenju politika Unije koje zahtijevaju stalno i djelotvorno sudjelovanje korisnika, posebno kad je riječ o definiranju i validaciji zahtjeva.
- (51) Copernicus je već operativan. Stoga je važno osigurati kontinuitet već uspostavljenih infrastruktura i usluga i istovremeno se prilagoditi promjenjivim **potrebama korisnika**, tržišnom okruženju, posebno pojavi privatnih subjekata u svemiru („novi svemir”) i društveno-političkim kretanjima koja zahtijevaju brzu reakciju. To zahtijeva **razvoj** funkcionalne strukture Copernicusa kako bi se bolje uzeo u obzir prelazak s prve faze operativnih usluga na pružanje naprednih i usmjerenijih usluga za nove zajednice korisnika i poticanje silaznih tržišta s dodanom vrijednosti. U tu svrhu bi se u njegovoj daljnjoj provedbi trebao primijeniti pristup koji se temelji na lancu vrijednosti podataka, tj. prikupljanju podataka, obradi podataka i informacija, distribuciji i iskorištavanju, aktivnosti prihvaćanja među korisnicima ■ na tržištu **i aktivnosti izgradnje kapaciteta**, a u procesu strateškog planiranja u okviru Obzora Europa utvrdit će se aktivnosti istraživanja i inovacija u kojima bi se trebao iskoristiti Copernicus.
- (52) Kad je riječ o prikupljanju podataka, cilj aktivnosti u okviru Copernicusa trebao bi biti dovršetak i održavanje postojeće svemirske infrastrukture, priprema dugoročne zamjene satelita na kraju njihova životnog vijeka te započinjanje novih misija koje će **osobito** obuhvaćati nove sustave za promatranje kako bi se doprinijelo savladavanju izazova globalnih klimatskih promjena (na primjer praćenje emisija antropogenog CO₂ i ostalih stakleničkih plinova). Globalnu pokrivenost aktivnosti praćenja u okviru Copernicusa trebalo bi proširiti na polarne regije te bi se tim aktivnostima trebalo podupirati osiguravanje usklađenosti s propisima o okolišu, obvezno praćenje stanja okoliša i izvješćivanje o njima i inovativne primjene u zaštiti okoliša **u poljoprivredi, šumarstvu, upravljanju vodnim i morskim resursima i kulturnoj baštini** (na primjer za praćenje

usjeva, upravljanje vodama i poboljšano praćenje požara). U tu svrhu Copernicus bi trebao maksimalno iskoristiti ulaganja iz prethodnog razdoblja financiranja (2014. – 2020.), **uključujući ulaganja država članica, ESA-e i EUMETSAT-a**, uz istovremeno istraživanje novih operativnih i poslovnih modela radi daljnjeg dopunjavanja kapaciteta Copernicusa. Copernicus bi **mogao** biti nastavak uspješnih partnerstava s državama članicama kako bi se dodatno razvila njegova sigurnosna dimenzija u okviru odgovarajućih mehanizama upravljanja u cilju pružanja odgovora na promjenjive potrebe korisnika u području sigurnosti.

- (53) Copernicus bi u okviru funkcije obrade podataka i informacija trebao osigurati dugoročnu održivost i daljnji razvoj **■** usluga Copernicusa, pružajući informacije kako bi se zadovoljile potrebe javnog sektora i one proizašle iz međunarodnih obveza Unije, te maksimalno povećavajući mogućnosti za komercijalno iskorištavanje. Konkretno, Copernicus bi trebao na lokalnoj, nacionalnoj, europskoj i globalnoj razini pružati informacije o **sastavu** atmosfere **i kvaliteti zraka**, informacije o stanju **i dinamici** oceana, informacije u svrhu potpore praćenju kopna **i leda** kojima se podržava provedba lokalnih i nacionalnih politika i politika Unije, informacije u svrhu potpore prilagodbi klimatskim promjenama i njihovom ublažavanju, geoprostorne informacije za potporu upravljanju kriznim situacijama, među ostalim u okviru preventivnih aktivnosti, osiguravanju usklađenosti s propisima o okolišu te civilnoj sigurnosti, uključujući potporu vanjskom djelovanju Unije. Komisija bi trebala odrediti odgovarajuće ugovorne aranžmane kojima se potiče održivost pružanja usluge.
- (54) Komisija **bi** se pri provedbi usluga Copernicusa **trebala** oslanjati na nadležne subjekte, relevantne agencije Unije, skupine ili konzorcije nacionalnih tijela ili na bilo koje drugo relevantno tijelo koje bi moglo ispunjavati uvjete za sklapanje sporazuma o doprinosu. Pri odabiru tih subjekata Komisija bi trebala osigurati da ne dođe do poremećaja u radu i pružanju usluga te da, ako je riječ o sigurnosno osjetljivim podacima, ti subjekti raspolažu sposobnostima za rano upozoravanje i praćenje kriza u kontekstu zajedničke vanjske i sigurnosne politike (ZVSP), a osobito zajedničke sigurnosne i obrambene politike (ZSOP). ***U skladu s člankom 154. Financijske uredbe, osobe i subjekti kojima je povjerena zadaća izvršavanja sredstava Unije moraju poštovati načelo nediskriminacije prema svim državama članicama; poštovanje tog načela trebalo bi osigurati preko relevantnih sporazuma o doprinosu koji se odnose na pružanje usluga programa Copernicus.***

- (55) Provedbom usluga Copernicusa trebalo bi se olakšati prihvaćanje usluga u javnosti jer bi korisnici mogli predvidjeti dostupnost i razvoj usluga kao i suradnju s državama članicama i drugim stranama. U tu bi se svrhu Komisija i subjekti kojima su povjerene zadaće pružanja usluga trebali uključiti u tijesnu suradnju s različitim **ključnim** zajednicama širom Europe s ciljem daljnjeg razvoja Copernicusova portfelja usluga i informacija kako bi se osiguralo da se zadovolje promjenjive potrebe javnog sektora i politika, a time i da se maksimalno poveća prihvaćenost i upotreba podataka dobivenih promatranjem Zemlje. Komisija i države članice trebale bi surađivati na razvoju in situ komponente Copernicusa te na olakšavanju integracije skupova in situ podataka i skupova svemirskih podataka za modernizirane usluge Copernicusa.
- (55a) ***Politika besplatnih, cjelovitih i otvorenih podataka u okviru programa Copernicus ocijenjena je kao jedan od najuspješnijih elemenata provedbe programa Copernicus i ima ključnu ulogu u jačanju potražnje za podacima i informacijama u okviru tog programa, pri čemu je Copernicus dobio ulogu jednog od najvećih svjetskih pružatelja podataka prikupljenih promatranjem Zemlje. Postoji jasna potreba da se zajamči dugoročan i siguran kontinuitet pružanja besplatnog, cjelovitog i otvorenog pristupa podacima kako bi se ostvarili ambiciozni ciljevi utvrđeni u Svemirskoj strategiji za Europu (2016.). Podaci programa Copernicus stvaraju se prvenstveno u korist europskih građana, a besplatnim pristupom tim podacima maksimiziraju se prilike za poduzeća i akademske zajednice da surađuju na svjetskoj razini te se doprinosi učinkovitom europskom svemirskom ekosustavu. Eventualna ograničenja pristupa podacima i informacijama programa Copernicus trebala bi biti u skladu s politikom postupanja s podacima programa Copernicus kako je definirana u ovoj Uredbi i Delegiranoj uredbi Komisije (EU) br. 1159/2013.***
- (56) Pristup korisnika podacima i informacijama proizvedenima u okviru Copernicusa trebao bi biti cjelovit, otvoren i besplatan, podložno odgovarajućim uvjetima i ograničenjima, kako bi se promoviralo njihovo korištenje i dijeljenje te kako bi se ojačala europska tržišta u području promatranja Zemlje, posebno u silaznom sektoru, čime bi se omogućavali rast i stvaranje radnih mjesta u Uniji. Na temelju te odredbe i dalje bi se trebali dostavljati podaci i informacije visoke razine dosljednosti, kontinuiteta, pouzdanosti i kvalitete. To zahtijeva da pristup podacima i informacijama Copernicusa te njihova obrada i iskorištavanje budu široki i prilagođeni korisnicima i da imaju višestruke vremenske razine, a Komisija bi u tom cilju trebala nastaviti s integriranim pristupom na razini EU-a i

država članica uz istovremeno omogućavanje integracije s drugim izvorima podataka i informacija. ***Stoga bi Komisija trebala poduzeti potrebne mjere kako bi osigurala da podaci i informacije*** programa Copernicus ***budu lako i stvarno dostupni i iskoristivi, osobito promicanjem*** usluga pristupa podacima i informacijama (DIAS) u državama članicama i, ***kada je to moguće, poticanjem interoperabilnosti među postojećim europskim podatkovnim infrastrukturama za promatranje Zemlje kako bi*** se stvorile sinergije s tim sredstvima te do kraja povećala i pojačala prihvaćenost podataka i informacija programa Copernicus na tržištu.

- (57) Komisija bi trebala surađivati s pružateljima podataka kako bi dogovorila uvjete licenciranja za podatke trećih strana u svrhu olakšavanja njihova korištenja u Copernicusu, u skladu s ovom Uredbom i mjerodavnim pravima trećih strana. Budući da neki podaci i informacije programa Copernicus, kao što su slike visoke rezolucije, mogu utjecati na sigurnost Unije ili njezinih država članica, u valjano utemeljenim slučajevima mogu se donijeti mjere za suočavanje s rizicima i prijetnjama sigurnosti Unije ili njezinih država članica.
- (58) Odredbe pravnih akata donesenih na temelju prethodnih uredaba bez prestanka valjanosti trebale bi ostati na snazi, osim ako su u suprotnosti s novom uredbom. To se posebno odnosi na Delegiranu uredbu Komisije (EU) br. 1159/2013 kojom su utvrđeni uvjeti za registraciju i izdavanje dozvola za korisnike GMES-a i određeni kriteriji za ograničavanje pristupa podacima namijenjenima GMES-u i informacijama usluga GMES-a¹.
- (59) U svrhu poticanja i olakšavanja korištenja podataka dobivenih promatranjem Zemlje te tehnologija za promatranje Zemlje, od strane lokalnih, ***regionalnih ili nacionalnih*** vlasti, malih i srednjih poduzeća, znanstvenika i istraživača, trebalo bi aktivnostima za poticanje prihvaćenosti među korisnicima poticati namjenske mreže za distribuciju podataka Copernicusa, uključujući nacionalna i regionalna tijela, ***kao što su Copernicus Relay i Copernicus akademije***. U tu bi svrhu Komisija i države članice trebale nastojati uspostaviti bolju povezanost Copernicusa i nacionalnih politika i politika Unije kako bi se potaknula potražnja za komercijalnim aplikacijama i uslugama, a poduzećima, osobito malim i srednjim poduzećima i start-upovima, omogućilo da razvijaju aplikacije temeljene na

¹ SL L 309, 19.11.2013., str. 1. – 6.

podacima i informacijama Copernicusa u cilju razvoja konkurentnog europskog ekosustava podataka dobivenih promatranjem Zemlje.

- (60) Na međunarodnoj razini Copernicus bi trebao pružati točne i pouzdane informacije za suradnju s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama te kao potporu vanjskoj politici Unije i politici Unije za razvojnu suradnju. Copernicus bi se trebao smatrati europskim doprinosom Globalnom sustavu sustava za promatranje Zemlje (GEOS), Odboru za satelite za promatranje Zemlje (CEOS), Konferenciji stranaka (COP) Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) iz 1992., ***ostvarenju UN-ovih ciljeva održivog razvoja*** i Okviru iz Sendaija za smanjenje rizika od katastrofa. Njime bi se trebala uspostaviti ili održavati odgovarajuća suradnja s relevantnim sektorskim tijelima UN-a i Svjetskom meteorološkom organizacijom.
- (61) Pri provedbi Copernicusa Komisija bi se trebala osloniti, prema potrebi, na europske međunarodne organizacije s kojima je već uspostavila partnerstva, posebno na Europsku svemirsku agenciju, u pogledu razvoja, ***koordinacije, provedbe i evolucije svemirskih komponenti, pristupa podacima trećih strana, ako je to primjereno i, ako to ne čine drugi subjekti***, upravljanja namjenskim misijama. Osim toga, Komisija bi se za potrebe upravljanja namjenskim misijama ***ili njihovim dijelovima i, ako je primjereno, pristupa podacima dodatnih misija***, trebala osloniti na EUMETSAT u skladu s njegovim stručnim znanjem i mandatom.
- (61a) ***U području usluga Komisija bi trebala na primjeren način imati koristi od posebnih kapaciteta koje pružaju agencije Unije, kao što su Europska agencija za okoliš, Europska agencija za pomorsku sigurnost, Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu, SATCEN te od već izvršenih europskih ulaganja u usluge praćenja morskog okoliša kroz Mercator Ocean. U pogledu sigurnosti će se zajedno s visokom predstavnicom nastojati postići sveobuhvatan pristup na razini Unije. Zajednički istraživački centar Komisije aktivno sudjeluje od samog početka inicijative GMES te pruža potporu radu na Galileu i svemirskoj meteorologiji. Na temelju Uredbe (EU) br. 377/2014 Zajednički istraživački centar upravlja uslugom upravljanja kriznim situacijama programa Copernicus i globalnom komponentom usluge praćenja stanja kopna programa Copernicus te doprinosi provjeri kvalitete i svrsishodnosti podataka i informacija te budućem razvoju. Komisija bi se pri provedbi Programa i dalje trebala oslanjati na znanstvene i tehničke savjete Zajedničkog istraživačkog centra.***

- (62) Na temelju zahtjeva Europskog parlamenta i Vijeća Unija je Odlukom br. 541/2014/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o uspostavi Okvira potpore za nadzor i praćenje u svemiru uspostavila okvir za potporu nadzoru i praćenju u svemiru (SST). Svemirski otpad postao je opasna prijetnja sigurnosti i održivosti svemirskih aktivnosti. SST je stoga od ključne važnosti za osiguravanje kontinuiteta komponenti Programa i njihovog doprinosa politikama Unije. Nastojanjem da se spriječi širenje svemirskog otpada, SST pridonosi omogućavanju održivog i zajamčenog pristupa svemiru i njegova korištenja, što je zajednički globalni *cilj. U tom kontekstu mogao bi podupirati pripremu europskih projekata „čišćenja” Zemljine orbite.*
- (63) SST bi trebalo dodatno razvijati u pogledu performansi i autonomije kapaciteta SST-a. U tu bi svrhu SST trebao stvoriti autonoman europski katalog svemirskih objekata na temelju podataka iz mreže senzora SST-a. *Unija bi, ako je to primjenjivo, mogla razmotriti mogućnost da dio svojih podataka stavi na raspolaganje u komercijalne, nekomercijalne i istraživačke svrhe.* U okviru SST-a također bi se trebalo nastaviti podupirati operativni rad i pružanje usluga SST-a. Budući da se *usluge* SST-a temelje na potrebama korisnika ■, trebalo bi uspostaviti odgovarajuće mehanizme za prikupljanje korisničkih zahtjeva, uključujući one koji se odnose na sigurnost *i prijenos relevantnih informacija prema javnim institucijama i iz njih, poštujući pritom politike nacionalne sigurnosti i zaštite.*
- (64) Pružanje usluga SST-a trebalo bi se temeljiti na suradnji između Unije i država članica i na korištenju postojećih i budućih nacionalnih stručnih znanja i sredstava, uključujući ona koja su razvile Europska svemirska agencija ili Unija. Trebalo bi biti moguće osigurati financijsku potporu za razvoj novih senzora SST-a. Uzimajući u obzir osjetljivu prirodu SST-a, nadzor nad nacionalnim sensorima i njihove operacije, održavanje i obnova te obrada podataka potrebna za pružanje usluga SST-a trebali bi ostati u nadležnosti država članica sudionica.
- (65) Države članice s odgovarajućim vlasništvom nad kapacitetima SST-a ili pristupom kapacitetima SST-a trebale bi moći sudjelovati u pružanju usluga SST-a. Trebalo bi smatrati da države članice sudionice u Konzorciju za SST, uspostavljenom Odlukom 541/2014/EU, ispunjavaju te kriterije. Te bi države članice trebale podnijeti *jedan zajednički* prijedlog i dokazati sukladnost s dodatnim elementima koji se odnose na operativnu organizaciju. ■ Trebalo bi uspostaviti odgovarajuća pravila za odabir i organizaciju država članica sudionica.

- (65a) *Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti za definiranje detaljnih postupaka i elemenata za uspostavu sudjelovanja država članica. Ako nije podnesen zajednički prijedlog ili ako Komisija smatra da takav prijedlog nije u skladu s utvrđenim kriterijima, Komisija može pokrenuti drugi korak za sudjelovanje država članica. U okviru postupaka i elemenata za taj drugi korak trebale bi se definirati orbite koje će biti obuhvaćene i uzeti u obzir potreba za maksimalnim povećanjem sudjelovanja država članica u pružanju usluga SST-a. Ako se u okviru tih postupaka i elemenata predviđa mogućnost da Komisija odabere nekoliko prijedloga kojima bi se obuhvatile sve orbite, trebalo bi osigurati i odgovarajuće mehanizme koordinacije između skupina država članica te učinkovito rješenje kako bi se obuhvatile sve usluge SST-a.*
- (66) Nakon što se SST uspostavi, trebao bi poštovati načela komplementarnosti aktivnosti i kontinuiteta visokokvalitetnih usluga SST-a temeljenih na potrebama korisnika i zasnivati se na najboljem stručnom znanju. U okviru SST-a stoga bi trebalo izbjegavati nepotrebna preklapanja. Redundantnošću kapaciteta trebali bi se ■ osigurati kontinuitet, kvaliteta i **stabilnost** usluga SST-a. Aktivnosti stručnih timova trebale bi pridonijeti izbjegavanju tih nepotrebnih preklapanja.
- (67) SST bi uz to trebao biti **poticajan za** postojeće mjere ublažavanja, kao što su **COPOUS-ove** Smjernice za smanjenje svemirskog otpada ■ i **nacrt** smjernica za dugoročnu održivost aktivnosti u svemiru, ili druge inicijative kako bi se osigurale sigurnost, zaštita i održivost aktivnosti u svemiru. Kako bi smanjio rizik od sudara, SST-om bi također se nastojala uspostaviti sinergija s inicijativama za aktivno uklanjanje i mjerama pasivizacije svemirskog otpada. SST-om bi se trebalo pridonijeti miroljubivom korištenju i istraživanju svemira. Povećanje svemirskih aktivnosti može utjecati na međunarodne inicijative u području upravljanja svemirskim prometom. Unija bi trebala pratiti taj razvoj događaja te ga prema potrebi uzeti u obzir u kontekstu preispitivanja trenutnog **višegodišnjeg financijskog okvira** sredinom provedbenog razdoblja.
- (68) U pogledu **aktivnosti u vezi s** SST-om, svemirskom meteorologijom i objektima u blizini Zemlje trebalo bi uzimati u obzir suradnju s međunarodnim partnerima, posebno sa Sjedinjenim Američkim Državama, međunarodnim organizacijama i ostalim trećim stranama, prvenstveno kako bi se izbjegli sudari u svemiru, spriječilo širenje svemirskog otpada i povećala spremnost za posljedice ekstremnih svemirskih meteoroloških pojava i objekata u blizini Zemlje.

- (69) Odbor za sigurnost Vijeća preporučio je stvaranje strukture za upravljanje rizikom kako bi se osiguralo da se u provedbi Odluke br. 541/2014/EU na odgovarajući način uzmu u obzir pitanja sigurnosti podataka. U tu svrhu i uzimajući u obzir već obavljen posao, države članice sudionice trebale bi uspostaviti odgovarajuće strukture i postupke za upravljanje rizikom.
- (70) Ekstremne i velike svemirske meteorološke pojave mogu ugroziti sigurnost građana i prekinuti rad svemirske i zemaljske infrastrukture. Stoga bi u okviru Programa trebalo osnovati *podkomponentu* svemirske meteorologije kako bi se mogli ocjenjivati svemirski meteorološki rizici i povezane korisničke potrebe, širiti znanja o svemirskim meteorološkim rizicima, pružati svemirske meteorološke usluge temeljene na potrebama korisnika te poboljšati kapaciteti država članica za pružanje svemirskih meteoroloških usluga. Komisija bi trebala dati prednost sektorima kojima će se operativne svemirske meteorološke usluge pružati, uzimajući u obzir potrebe korisnika, rizike i tehnološku spremnost. Dugoročno bi se moglo raditi na zadovoljavanju potreba i u drugim sektorima. Pružanje usluga na razini Unije u skladu s potrebama korisnika zahtijevat će ciljane, koordinirane i kontinuirane aktivnosti istraživanja i razvoja kako bi se pružila potpora razvoju svemirskih meteoroloških usluga. Pružanje svemirskih meteoroloških usluga trebalo bi se temeljiti na postojećim nacionalnim kapacitetima i kapacitetima Unije te omogućiti sudjelovanje što većeg broja država članica i *europskih i međunarodnih organizacija*, kao i uključivanje privatnog sektora.
- (71) U Bijeloj knjizi Komisije o budućnosti Europe¹, Rimskoj deklaraciji šefova država i vlada 27 država članica EU-a² i nekoliko rezolucija Europskog parlamenta podsjeća se da EU mora pružiti važan doprinos u osiguravanju sigurne i otporne Europe koja se može suočiti s izazovima kao što su regionalni sukobi, terorizam, kiberprijetnje i sve veći migracijski pritisci. Siguran i zajamčen pristup satelitskim komunikacijama neophodan je alat za aktere u sigurnosti, a prikupljanje i dijeljenje tih ključnih sigurnosnih resursa na razini Unije jača Uniju koja štiti svoje građane.

¹ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/bijela_knjiga_o_buducnosti_europe_hr.pdf

² http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/intm/146072.pdf

- (72) Europsko je vijeće u zaključcima koje je donijelo tijekom sastanka održanog 19. i 20. prosinca 2013.¹ i koji se odnose na područje satelitskih komunikacija pozdravilo pripremu za sljedeću generaciju državnih satelitskih komunikacija (GOVSATCOM) koja se ostvaruje uz tijesnu suradnju država članica, Komisije i Europske svemirske agencije. GOVSATCOM je definiran kao jedan od elemenata Globalne strategije za vanjsku i sigurnosnu politiku Europske unije iz lipnja 2016. GOVSATCOM bi trebao biti dio odgovora EU-a na hibridne prijetnje, pružati potporu pomorskoj strategiji EU-a i arktičkoj politici EU-a.
- (73) GOVSATCOM je program koji je usmjeren na korisnika i ima jaku dimenziju sigurnosti. Scenariji upotrebe mogu se analizirati *po relevantnim akterima* za tri glavne skupine: *i)* upravljanje krizama, koje može uključivati civilne i vojne misije i operacije u okviru zajedničke sigurnosti i obrane, elementarne nepogode i katastrofe prouzročene ljudskim djelovanjem, humanitarne krize i izvanredne pomorske situacije; *ii)* nadzor, koji može uključivati nadzor granica, nadzor predgraničnog prostora, nadzor morskih granica i nadzor nezakonitog trgovanja; i *iii)* ključne infrastrukture, koje mogu uključivati diplomatsku mrežu, policijsku komunikaciju, *digitalnu infrastrukturu (npr. podatkovni centri, poslužitelji)*, kritične infrastrukture (npr. energetika, promet, građevine za regulaciju vodnih tokova *kao što su brane*) i svemirske infrastrukture.
- (73a) *Kapaciteti i usluge GOVSATCOM-a koristit će se u ključnim misijama i operacijama sigurnosti i zaštite od strane aktera iz Unije i država članica. Stoga je potrebna odgovarajuća razina neovisnosti od trećih strana (trećih zemalja i subjekata iz trećih zemalja), koja će obuhvaćati sve elemente GOVSATCOM-a, kao što su svemirske i zemaljske tehnologije na razini komponente, podsustava i sustava, proizvodna industrija, vlasnici i operatori svemirskih sustava, fizička lokacija komponenti zemaljskog sustava.*
- (74) Satelitska komunikacija konačan je resurs ograničen satelitskim kapacitetom, frekvencijom i geografskom pokrivenošću. Stoga, kako bi bio isplativ i iskoristio ekonomiju razmjera, GOVSATCOM mora na najbolji način uskladiti potražnju za uslugama GOVSATCOM-a od ovlaštenih korisnika i ponudu dostupnu na temelju ugovora s GOVSATCOM-om za satelitske kapacitete i usluge. Budući da se potražnja i potencijalna ponuda mijenjaju s

¹ Dokument EUCO 217/13

vremenom, potrebni su stalno praćenje i fleksibilnost kako bi se usluge GOVSATCOM-a prilagođavale. ■

- (75) Operativni zahtjevi definirat će se na temelju analize scenarija upotrebe. Iz tih operativnih zahtjeva, u kombinaciji sa sigurnosnim zahtjevima, trebalo bi definirati portfelj usluga. Za usluge koje će se pružati preko GOVSATCOM-a trebalo bi utvrditi primjenjivu osnovnu razinu usluge u portfelju usluga. Kako bi se najbolje uskladila potražnja i pružanje usluga, moguće je da će portfelj usluga GOVSATCOM-a biti potrebno redovito ažurirati.
- (76) U prvoj fazi GOVSATCOM-a, otprilike do 2025., ***koristit će se*** postojeći kapacitet. ***U tom bi kontekstu Komisija trebala osigurati kapacitete GOVSATCOM-a EU-a od država članica s nacionalnim sustavima i svemirskim kapacitetima te od komercijalnih pružatelja satelitskih komunikacija ili usluga, vodeći računa o osnovnim sigurnosnim interesima Unije.*** U toj će se prvoj fazi usluge uvoditi postupno ■ . Ako tijekom prve faze detaljna analiza buduće ponude i potražnje pokaže da taj pristup nije dovoljan za zadovoljavanje rastuće potražnje, može se donijeti odluka o prelasku na drugu fazu i razvoju dodatne prilagođene svemirske infrastrukture ili kapaciteta preko javno-privatnih partnerstava, npr. sa satelitskim operaterima Unije.
- (77) Kako bi se optimirali dostupni resursi za satelitsku komunikaciju, zajamčio pristup u nepredviđenim situacijama, kao što su elementarne nepogode, i osigurala operativna učinkovitost i kratki rokovi ispunjenja zahtjeva, nužan je zemaljski segment (centri ***i eventualni drugi zemaljski elementi***). ***On*** bi trebao biti osmišljen na temelju operativnih i sigurnosnih zahtjeva. Kako bi se smanjili rizici, ***centar*** se može sastojati od nekoliko fizičkih lokacija. Mogli bi biti potrebni ***i drugi*** zemaljski segmenti, kao što su glavne bazne postaje.
- (78) Za korisnike satelitskih komunikacija korisnička je oprema najvažnije operativno sučelje. Zahvaljujući pristupu GOVSATCOM-a EU-a većina korisnika ***trebala bi*** moći nastaviti upotrebljavati postojeću korisničku opremu za usluge GOVSATCOM-a ■ .
- (79) Korisnici su naveli da u cilju operativne učinkovitosti treba težiti interoperabilnosti korisničke opreme te mogućnosti da korisnička oprema radi s različitim satelitskim sustavima. U tom bi području mogle biti potrebne aktivnosti istraživanja i razvoja.

- (80) Na provedbenoj razini zadaće i odgovornosti trebale bi se raspodijeliti specijaliziranim subjektima, kao što su Europska obrambena agencija, ESVD, Europska svemirska agencija, Agencija, i druge agencije Unije, tako da se osigura usklađenost s njihovim glavnim ulogama, posebno kad je riječ o korisničkim aspektima.
- (81) Nadležnom tijelu za GOVSATCOM dodijeljena je važna zadaća praćenja da korisnici i drugi nacionalni subjekti koji sudjeluju u GOVSATCOM-u poštuju pravila dijeljenja i određivanja prioriteta te sigurnosne postupke, kako su utvrđeni u sigurnosnim zahtjevima. Država članica koja nije imenovala nadležno tijelo za GOVSATCOM trebala bi u svakom slučaju imenovati kontaktnu točku za upravljanje svim otkrivenim smetnjama koje utječu na GOVSATCOM.
- (81a) *Države članice, Vijeće, Komisija i ESVD mogu postati sudionici GOVSATCOM-a ako odluče ovlastiti korisnike GOVSATCOM-a ili osigurati kapacitete, lokacije ili objekte. S obzirom na to da države članice same odlučuju o tome hoće li odobriti korisnike GOVSATCOM-a ili osigurati kapacitete, lokacije ili objekte, ne može ih se obvezati da postanu sudionice GOVSATCOM-a ili da budu domaćini infrastrukture GOVSATCOM-a. Komponenta GOVSATCOM-a u Programu stoga ne dovodi u pitanje pravo država članica da ne sudjeluju u GOVSATCOM-u, među ostalim u skladu sa svojim nacionalnim pravom ili ustavnim odredbama u vezi s politikama koje se odnose na neusklađenost i nesudjelovanje u vojnim savezima.***
- (82) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, provedbene ovlasti s obzirom na operativne zahtjeve za usluge koje se pružaju u okviru GOVSATCOM-a trebalo bi dodijeliti Komisiji. Time će se Komisiji dati mogućnost da definira tehničke specifikacije za scenarije upotrebe povezane s upravljanjem krizama, nadzorom i upravljanjem ključnom infrastrukturom, uključujući diplomatske komunikacijske mreže. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća.
- (83) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, provedbene ovlasti s obzirom na portfelj usluga za usluge koje se pružaju u okviru GOVSATCOM-a trebalo bi dodijeliti Komisiji. Time će se Komisiji dati mogućnost da definira obilježja, uključujući geografsku pokrivenost, frekvenciju, propusnost, korisničku opremu i sigurnosne karakteristike. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011.

- (84) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, provedbene ovlasti s obzirom na pravila dijeljenja i određivanja prioriteta za upotrebu agregiranih satelitskih komunikacijskih kapaciteta GOVSATCOM-a trebalo bi dodijeliti Komisiji. ***Pri definiranju pravila dijeljenja i određivanja prioriteta***, Komisija ***bi trebala*** uzeti u obzir operativne i sigurnosne zahtjeve te analizu rizika i očekivane potražnje sudionika GOVSATCOM-a. ***Iako bi usluge GOVSATCOM-a u načelu trebale biti besplatne za korisnike GOVSATCOM-a, ako se na temelju te analize zaključi da postoji manjak kapaciteta te kako bi se izbjeglo narušavanje tržišta, može se razviti cjenovna politika u okviru detaljnih pravila o dijeljenju i određivanju prioriteta.*** Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011.
- (85) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, provedbene ovlasti s obzirom na lokacije zemaljske infrastrukture GOVSATCOM-a trebalo bi dodijeliti Komisiji. Time će se Komisiji dati mogućnost da u odabiru tih lokacija uzme u obzir operativne i sigurnosne zahtjeve ***te postojeću infrastrukturu***. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća.

(87) Uredbom (EU) br. 912/2010 osnovana je agencija Unije pod imenom Agencija za europski GNSS radi upravljanja određenim aspektima satelitskih navigacijskih programa Galileo i EGNOS. Ovom se Uredbom predviđa povjeravanje novih zadaća Agenciji za europski GNSS koje se neće odnositi samo na Galileo i EGNOS nego i na druge komponente Programa, osobito na sigurnosnu akreditaciju. U skladu s tim, zadaće i organizacijski aspekti Agencije za europski GNSS moraju se stoga prilagoditi.

(87a) ***U skladu s Odlukom 2010/803/EU sjedište Agencije je u Pragu. Za potrebe provedbe zadaća Agencije zaposlenici Agencije mogu biti smješteni u jednom od zemaljskih centara u okviru Galilea ili EGNOS-a iz Provedbene odluke Komisije (EU) 2016/413 ili (EU) 2017/1406 kako bi izvršavali aktivnosti Programa predviđene relevantnim sporazumom. Osim toga, kako bi Agencija mogla raditi na najučinkovitiji i najdjelotvorniji način, ograničen broj zaposlenika mogao bi se dodijeliti lokalnim uredima u jednoj državi članici ili više njih. Lokacija zaposlenika izvan sjedišta Agencije ili lokacije sustava Galileo i EGNOS ne bi smjela dovesti do prijenosa temeljnih aktivnosti Agencije u te lokalne urede.***

- (88) Imajući u vidu proširenu nadležnost Agencije za europski GNSS, koja više neće biti ograničena na Galileo i EGNOS, trebalo bi promijeniti njezino *ime*. Međutim, u okviru Agencije trebalo bi osigurati kontinuitet aktivnosti Agencije za europski GNSS, uključujući kontinuitet u pogledu prava i obveza, osoblja i valjanosti svih donesenih odluka.
- (89) S obzirom na mandat Agencije i ulogu Komisije u provedbi Programa primjereno je propisati da se neke odluke koje donosi Upravni odbor ne bi trebale donositi bez pozitivnog glasa predstavnika Komisije.
- (90) Ne dovodeći u pitanje ovlasti Komisije, Upravni odbor, Odbor za sigurnosnu akreditaciju i izvršni direktor moraju biti neovisni u obavljanju svojih dužnosti i raditi u javnom interesu.
- (91) Moguće je i vjerojatno da će se neke komponente Programa temeljiti na korištenju nacionalne infrastrukture osjetljive prirode ili povezane sa sigurnošću. U tom je slučaju iz razloga nacionalne sigurnosti nužno odrediti da na sastancima Upravnog odbora i Odbora za sigurnosnu akreditaciju prisustvuju **■ predstavnici država članica i predstavnici Komisije kojima je pristup dodijeljen jer je nužan za obavljanje njihovih zadaća. U glasovanju u Upravnom odboru trebaju sudjelovati samo predstavnici država članica** koje posjeduju takvu infrastrukturu i **predstavnik Komisije. Situacije u kojima se taj postupak primjenjuje trebale bi se utvrditi u poslovnici o radu Upravnog odbora i Odbora za sigurnosnu akreditaciju.**

■

- (94) U skladu sa stavcima 22. i 23. Međuinstitucijskog sporazuma o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. postoji potreba za evaluacijom Programa na temelju informacija prikupljenih posebnim zahtjevima za praćenje uz izbjegavanje prekomjernih propisa i administrativnih opterećenja, posebno u državama članicama. Ti zahtjevi mogu, prema potrebi, uključivati mjerljive pokazatelje kao osnovu za evaluaciju učinaka Programa.
- (94a) *Predviđa se da će korištenje usluga koje se temelje na programu Copernicus i Galileo znatno utjecati na europsko gospodarstvo općenito. Međutim, čini se da danas u ovoj situaciji dominiraju ad hoc mjerenja i studije slučaja. Komisija bi preko Eurostata trebala definirati relevantna statistička mjerenja i pokazatelje koji bi bili temelj za sustavan i autoritaran nadzor utjecaja svemirskih aktivnosti EU-a.*

- (95) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011. ***Komisiji bi trebao pomagati odbor koji bi se trebao sastajati u posebnom sastavu.***
- (95a) ***Budući da se komponente Programa temelje na potrebama korisnika, zahtijevaju neprekidnu i učinkovitu uključenost korisnika za njihovu provedbu i razvoj, osobito u vezi s definiranjem i provjerom zahtjeva usluge. Kako bi se povećala vrijednost za korisnike, trebalo bi aktivno tražiti njihov doprinos preko redovitog savjetovanja s krajnjim korisnicima iz javnih i privatnih sektora država članica Unije, a po potrebi i međunarodnih organizacija. U tu svrhu trebalo bi osnovati radnu skupinu („Korisnički forum”) koja će pomagati odboru Programa pri utvrđivanju zahtjeva korisnika, verifikaciji sukladnosti usluga i utvrđivanju nedostataka kod pruženih usluga. Poslovníkom odbora trebalo bi se utvrditi ustrojstvo te radne skupine vodeći računa o posebnostima svake komponente i svake usluge unutar komponenti. Kad god je to moguće, države članice trebale bi doprinositi Korisničkom forumu korisnika na temelju sustavnog i koordiniranog savjetovanja s korisnicima na nacionalnoj razini.***
- (96) Budući da dobro javno upravljanje zahtijeva ujednačeno upravljanje Programom, brže donošenje odluka i ravnopravan pristup informacijama, predstavnicima subjekata kojima su povjerene zadaće povezane s Programom ***moglo*** bi se omogućiti da kao promatrači sudjeluju u radu odbora osnovanog u okviru primjene Uredbe (EU) br. 182/2011. Iz istih razloga predstavnicima trećih zemalja i međunarodnih organizacija koje su sklopile međunarodni sporazum s Unijom ***u vezi s Programom ili njegovim komponentama ili podkomponentama moglo*** bi se omogućiti da sudjeluju u radu odbora, ovisno o sigurnosnim ograničenjima i u skladu s uvjetima tog sporazuma. Predstavnici subjekata kojima su povjerene zadaće povezane s Programom, trećih zemalja i međunarodnih organizacija nemaju pravo sudjelovanja u postupcima glasanja u odboru. ***Uvjeti za sudjelovanje promatrača i ad hoc sudionika trebali bi se utvrditi u poslovniku o radu odbora.***
- (97) Kako bi se osiguralo djelotvorno ocjenjivanje napretka Programa u ostvarivanju ciljeva, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije u vezi s izmjenom Priloga X. kako bi prema potrebi preispitala ili dopunila pokazatelje te kako bi dopunjavala ovu Uredbu odredbama o uspostavljanju okvira za praćenje i evaluaciju. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg

pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.

- (98) Budući da cilj ove Uredbe ne mogu dostatno ostvariti države članice jer premašuje financijske i tehničke sposobnosti svake pojedinačne države članice pa ga se stoga, zbog njegova opsega i učinaka, može na bolji način ostvariti djelovanjem na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti, kako je propisano u članku 5. UEU-a. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne premašuje ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.
- (99) ***Kako bi se osigurali jedinstveni uvjeti za provedbu sigurnosnih zahtjeva Programa, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća. Države članice trebale bi moći izvršavati maksimalnu kontrolu nad sigurnosnim zahtjevima Programa. Pri donošenju provedbenih akata u području sigurnosti Programa Komisiji bi trebao pomagati odbor sastavljen od predstavnika država članica koji se sastaju u posebnoj sigurnosnoj konfiguraciji. Ti provedbeni akti trebali bi se donositi u skladu s postupkom ispitivanja iz Uredbe 182/2011. S obzirom na osjetljivost sigurnosnih pitanja predsjednik bi trebao nastojati pronaći rješenja koja imaju najširu moguću potporu u odboru. Komisija ne bi trebala donositi provedbene akte kojima se utvrđuju opći sigurnosni zahtjevi Programa u slučajevima kada odbor ne donese mišljenje,***

DONIJELI SU OVU UREDBU:

GLAVA I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet

1. Ovom Uredbom uspostavlja se svemirski program Unije (dalje u tekstu „Program”). Njome se određuju ciljevi Programa, proračun za razdoblje 2021. – 2027., oblici financiranja koje osigurava Unija i pravila za osiguravanje tog financiranja te pravila za provedbu Programa.
2. Ovom Uredbom osniva se Agencija Europske unije za svemirski program (dalje u tekstu „Agencija”), koja zamjenjuje i nasljeđuje Agenciju za europski GNSS, osnovanu Uredbom (EU) br. 912/2010, i utvrđuju se pravila za rad Agencije.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

- (0) **„sustav za nadzor i praćenje u svemiru” ili „sustav za SST” znači mreža zemaljskih i svemirskih senzora koji mogu nadzirati i pratiti svemirske objekte, zajedno s kapacitetima za obradu čiji je cilj pružanje podataka, informacija i usluga u vezi sa svemirskim objektima koji kruže u Zemljinoj orbiti;**
- (1) **„svemirska letjelica” znači objekt koji kruži oko Zemlje konstruiran za izvođenje određene funkcije ili zadaće (npr. komunikacija, navigacija ili promatranje Zemlje), uključujući satelite, više stupnjeve raketa-nosača te vozila za povratak u Zemljinu atmosferu. Svemirska letjelica koja više ne može ispunjavati planiranu zadaću smatra se nefunkcionalnom. Svemirske letjelice koje služe kao pričuva ili se nalaze u stanju pripravnosti i čekaju na moguću ponovnu aktivaciju smatraju se funkcionalnima;**
- (2) **„svemirske meteorološke pojave” znači prirodne varijacije u svemirskom okolišu na Suncu i oko Zemlje. Svemirski meteorološki učinci obuhvaćaju Sunčeve bljeskove,**

Sunčeve energetske čestice, *varijacije u Sunčevu vjetru*, ■ koronine izbačaje, geomagnetske oluje *i dinamiku*, ■ oluje zračenja i ionosferske poremećaje ■ koji mogu utjecati na Zemlju *te infrastrukture u svemiru*;

- (3) „objekti u blizini Zemlje” (*NEO*) znači prirodni objekti u Sunčevu sustavu koji *se približavaju Zemlji*;
- (4) „svemirski objekt” znači svaki objekt u svemiru koji je napravio čovjek;
- (5) „svijest o situaciji u svemiru” ili „SSA” znači holistički pristup, *koji uključuje sveobuhvatno znanje i razumijevanje* glavnih opasnosti u svemiru, a koje obuhvaćaju sudare *svemirskih objekata, njihovu fragmentaciju i ponovni ulazak u atmosferu*, svemirske meteorološke fenomene i objekte u blizini Zemlje;
- (6) „operacije mješovitog financiranja” znači djelovanja financirana iz proračuna EU-a, među ostalim u okviru mehanizama za mješovito financiranje u skladu s člankom 2. stavkom 6. Financijske uredbe, u kojima se kombiniraju bespovratni oblici potpore i/ili financijski instrumenti *i/ili proračunska jamstva* iz proračuna EU-a i povratni oblici potpore iz razvojnih ili drugih javnih financijskih institucija te komercijalnih financijskih institucija i ulagatelja;
- (7) „pravni subjekt” znači bilo koja fizička osoba ili pravna osoba osnovana i priznata kao takva u skladu s nacionalnim pravom, pravom Unije ili međunarodnim pravom, koja ima pravnu osobnost i koja može, djelujući u svoje ime, izvršavati prava i preuzimati obveze, ili subjekt bez pravne osobnosti u skladu s člankom 197. stavkom 2. točkom (c) Financijske uredbe;
- (8) „treća zemlja” znači zemlja koja nije članica Unije;
- (9) „informacije SST-a” znači obrađeni podaci SST-a koji su primatelju odmah razumljivi i upotrebljivi;
- (10) „podaci SST-a” znači fizički parametri svemirskih objekata, *uključujući svemirski otpad*, koje su prikupili senzori SST-a ili orbitalni parametri svemirskih objekata izvedeni iz promatranja sensorima SST-a u okviru komponente za nadzor i praćenje u svemiru (SST);
- (11) „povratna veza” znači usluga kojom se pridonosi usluzi globalnog praćenja zrakoplova, pri čemu je praćenje definirala Međunarodna organizacija civilnog zrakoplovstva;

- (12) „Copernicusovi Sentineli” znači sateliti, svemirske letjelice ili korisni tereti svemirskih letjelica namijenjeni za program Copernicus koji služe za promatranje Zemlje iz svemira;
- (13) „podaci programa Copernicus” znači podaci koji su dobiveni Sentinelima, uključujući njihove metapodatke;
- (14) „podaci **i informacije** treće strane u Copernicusu” znači **svemirski** podaci **i informacije** licencirani **ili stavljeni na raspolaganje** za upotrebu u Copernicusu koji potječu iz izvora koji nisu Sentineli;
- (14a) „usluge programa Copernicus” znači usluge s dodanom vrijednošću od općeg i zajedničkog interesa za Uniju i države članice, a koje se financiraju iz Programa i pretvaraju podatke o promatranju Zemlje, in situ podatke i druge pomoćne podatke u obrađene, agregirane i protumačene informacije prilagođene potrebama korisnika programa Copernicus;**
- (15) „*in situ* podaci programa Copernicus” znači podaci dobiveni promatranjem iz kopnenih, morskih ili zračnih senzora kao i referentni i popratni podaci koji su licencirani ili dani na upotrebu Copernicusu;
- (16) „informacije programa Copernicus” znači informacije dobivene uslugama Copernicusa nakon obrade ili modeliranja, uključujući njihove metapodatke;
- (17) „fiducijarni subjekt” znači pravni subjekt koji je neovisan od Komisije ili treće strane, a koji prima podatke Komisije ili treće strane u svrhu sigurne pohrane i obrade tih podataka;
- (18) „svemirski otpad” znači svaki svemirski objekt, uključujući svemirske letjelice ili njihove fragmente i dijelove koji su u Zemljinoj orbiti ili koji se vraćaju u Zemljinu atmosferu, koji je izvan funkcije ili koji više ne služi nikakvoj određenoj svrsi, uključujući dijelove raketa ili umjetnih satelita ili neaktivne umjetne satelite;
- (19) „senzor SST-a” znači svaki uređaj ili kombinacija uređaja, kao što su zemaljski ili svemirski radari, laseri i teleskopi, koji može **vršiti nadzor ili praćenje u svemiru i može** mjeriti fizičke parametre povezane sa svemirskim objektima, kao što su veličina, položaj i **brzina**;

- (19a) **„sudionik GOVSATCOM-a” znači države članice, Vijeće, Komisija i ESVD kao i agencije Unije, treće zemlje i međunarodne organizacije u onoj mjeri u kojoj su takve agencije, treće zemlje i međunarodne organizacije propisno ovlaštene;**
- (20) „korisnik GOVSATCOM-a” znači javno tijelo Unije ili države članice, tijelo kojem je povjereno izvršavanje javnih ovlasti, ili fizička ili pravna osoba, koje je ovlašteno i kojem su povjerene zadaće koje se odnose na nadzor zadaća, operacija i infrastruktura od iznimne važnosti za sigurnost te na upravljanje tim zadaćama, operacijama i infrastrukturama;
- (20a) **„GOVSATCOM-ov centar” znači operativni centar čija je glavna funkcija na siguran način povezati korisnike GOVSATCOM-a s pružateljima kapaciteta i usluga GOVSATCOM-a te na taj način optimizirati ponudu i potražnju u bilo kojem trenutku.**
- (21) „scenarij GOVSATCOM-a” znači operativni scenarij u određenom okruženju u kojemu **se traže** usluge GOVSATCOM-a;
- (21a) **„Klasificirani podaci EU-a (EUCI)” znači svaki podatak ili materijal koji je označen stupnjem tajnosti EU-u i čije bi neovlašteno otkrivanje moglo uzrokovati različite stupnjeve štete interesima Europske unije ili jedne ili više država članica.**
- (22) „osjetljivi neklasificirani podaci” znači neklasificirani podaci **u smislu članka 9. Odluke Komisije (EU, Euratom) 2015/443, kojim se uvodi obveza zaštite osjetljivih neklasificiranih podataka koja se primjenjuje isključivo na Europsku komisiju te na agencije i tijela Unije koja su zakonski obvezna primjenjivati sigurnosna pravila Komisije;**
- (23) „korisnici Copernicusa” su:
- „temeljni korisnici Copernicusa” koji imaju koristi od podataka i informacija programa Copernicus te imaju dodatnu ulogu u razvoju programa Copernicus **su** institucije i tijela Unije te europska nacionalna ili regionalna javna tijela u **Uniji ili u državama sudionicama programa Copernicus** kojima je povjerena zadaća pružanja javne usluge za potrebe definiranja, provedbe, osiguravanja provedbe ili praćenja **javnih civilnih politika, među kojima su** politika okoliša, civilne zaštite ili sigurnosti, **uključujući sigurnost infrastrukture;**

„drugi korisnici Copernicusa” koji imaju koristi od podataka i informacija programa Copernicus, a osobito uključuju istraživačke i obrazovne organizacije, komercijalna i privatna tijela, dobrotvorne udruge, nevladine organizacije i međunarodne organizacije;

- (24) **„države sudionice programa Copernicus” znači treće zemlje koje financijski doprinose programu Copernicus i u njemu sudjeluju u skladu s međunarodnim sporazumom sklopljenim s Unijom.**

Članak 3.

Komponente Programa

Program se sastoji od sljedećih komponenti:

- (a) autonomnog civilnog globalnog navigacijskog satelitskog sustava (GNSS) pod civilnim nadzorom koji obuhvaća konstelaciju satelita, centre i globalnu mrežu zemaljskih postaja, nudi usluge određivanja položaja, navigacije i mjerenja vremena te ■ integrira sigurnosne potrebe i zahtjeve (dalje u tekstu „Galileo”);
- (b) **civilnog** regionalnog satelitskog navigacijskog sustava **pod civilnom kontrolom**, koji se sastoji od zemaljskih centara i postaja te nekoliko transpondera na geosinkronim satelitima, kojim se poboljšavaju i ispravljaju otvoreni signali koje emitiraju Galileo i drugi GNSS-ovi, među ostalim za upravljanje zračnim prometom, usluge u zračnoj plovidbi **te za druge prometne sustave** (dalje u tekstu „Europski geostacionarni navigacijski sustav” ili EGNOS);
- (c) **operativnog**, autonomnog, **civilnog** sustava za promatranje Zemlje koji je utemeljen na potrebama korisnika i pod civilnim je nadzorom **te se zasniva na postojećim nacionalnim i europskim kapacitetima**, nudi geoinformacijske podatke i usluge, sastoji se od satelita, zemaljske infrastrukture, objekata za obradu podataka i informacija i distribucijske infrastrukture, **temelji se na politici potpunih, besplatnih i otvorenih podataka te po potrebi** integrira sigurnosne potrebe i zahtjeve (dalje u tekstu „Copernicus”);
- (d) sustava za nadzor i praćenje u svemiru čiji je cilj poboljšati, voditi i pružati podatke, informacije i usluge povezane s nadzorom i praćenjem **svemirskih objekata** koji kruže oko Zemlje (**podkomponenta SST-a**), a koji su dopunjeni parametrima promatranja koji se odnose na svemirske meteorološke pojave (**podkomponenta SWE-a**) i **praćenje rizika** od

objekata u blizini Zemlje (podkomponenta NEO-ija) koji se približe području Zemlje (svijest o situaciji u svemiru ili „SSA”);

- (e) usluga ■ satelitskih komunikacija pod civilnim i državnim nadzorom koje omogućavaju pružanje satelitskih komunikacijskih kapaciteta i usluga tijelima Unije i država članica koja upravljaju zadaćama i infrastrukturama od iznimne važnosti za sigurnost (GOVSATCOM).

Program ■ sadržava **dodatne** mjere namijenjene osiguravanju učinkovitog **i autonomnog** pristupa svemiru u okviru Programa te poticanju inovativnog **i konkurentnog europskog** svemirskog sektora, **uzlazno i silazno, jačanju svemirskog ekosustava Unije i osnaživanju Unije kao globalnog čimbenika.**

Članak 4.

Ciljevi

1. Opći su ciljevi Programa sljedeći:

- (a) pružanje ili doprinos pružanju visokokvalitetnih i najnaprednijih, prema potrebi i sigurnih, podataka, informacija i usluga povezanih sa svemirom, bez prekida i gdje god je to moguće na globalnoj razini, čime će se ispuniti postojeće i buduće potrebe **i podržati prioriteti** politika Unije **kao i s njima povezano neovisno donošenje odluka koje se temelji na dokazima**, među ostalim u pogledu klimatskih promjena, **prometa** i sigurnosti ■ ;
- (b) maksimalno povećanje socioekonomskih koristi, **posebno poticanjem razvoja inovativnih i konkurentnih europskih uzlaznih i silaznih sektora, uključujući mala i srednja poduzeća te novoosnovana poduzeća, čime se omogućuje rast i otvaranje radnih mjesta u Uniji** te se promiče najšire moguće **uvođenje** i upotreba podataka, informacija i usluga koji se pružaju komponentama Programa **i u Uniji i izvan nje; nužno je istodobno osigurati sinergiju i komplementarnost s aktivnostima Unije u području istraživanja i tehnološkog razvoja koje se provode u skladu s Uredbom o Obzoru Europa;**
- (c) jačanje **sigurnosti i** zaštite Unije i njezinih država članica **te povećanje** njezine ■ autonomije, osobito u pogledu tehnologija ■ ;

- (d) promicanje uloge Unije kao **globalnog** aktera u svemirskom sektoru, **poticanje međunarodne suradnje, jačanje europske svemirske diplomacije, među ostalim zalaganjem za načela reciprociteta i poštenog tržišnog natjecanja** te jačanje njezine uloge u rješavanju globalnih problema, podupiranju globalnih inicijativa, uključujući pitanja **■** održivog razvoja, **kao i podizanje razine svijesti o svemiru kao zajedničkom nasljeđu ljudske vrste;**
- (e) **poboljšanje sigurnosti, zaštite i održivosti svih aktivnosti u svemiru koje se odnose na svemirske objekte i širenje otpada, kao i na svemirsko okruženje, provedbom odgovarajućih mjera, uključujući razvoj i uvođenje tehnologija za zbrinjavanje svemirskih letjelica na kraju operativnog životnog vijeka i za odlaganje svemirskog otpada.**

(6a) **Međunarodna suradnja od presudne je važnosti i ključni je element svemirske strategije za Europu i za promicanje uloge Unije kao globalnog aktera u svemirskom sektoru. Komisija će Program koristiti kako bi doprinijela međunarodnim naporima i ostvarila korist od njih s pomoću inicijativa u području svemirske diplomacije radi promicanja europske tehnologije i industrije na međunarodnoj razini (npr. bilateralni dijalozi, sektorske radionice, potpora internacionalizaciji malih i srednjih poduzeća) i olakšavanja pristupa međunarodnim tržištima te poticanja poštenog tržišnog natjecanja, istodobno maksimalno koristeći inicijative u području gospodarske diplomacije. Europske inicijative u području svemirske diplomacije trebale bi biti potpuno usklađene i komplementarne s postojećim politikama, prioritetima i instrumentima EU-a, a Unija i njezine države članice imaju ključnu ulogu u očuvanju vodeće pozicije na međunarodnoj sceni.**

2. Posebni ciljevi Programa su sljedeći:

- (a) za Galileo i EGNOS: pružanje **dugoročnih**, najnaprednijih i **■** sigurnih usluga za određivanje položaja, navigaciju i mjerenje vremena, **uz istodobno jamčenje kontinuiteta i stabilnosti usluga;**
- (b) za Copernicus: dugoročno **i održivo** pružanje točnih i pouzdanih podataka, informacija **i usluga kojima se integriraju ostali izvori podataka**, a koji su dobiveni promatranjem Zemlje kako bi se pružila potpora **definiranju**, provedbi i praćenju

politika Unije i njezinih država članica *kao i aktivnosti temeljenih na zahtjevima korisnika*;

- (c) za svijest o situaciji u svemiru (SSA): poboljšavanje kapaciteta SST-a za praćenje i identificiranje svemirskih objekata *i svemirskog otpada s ciljem daljnjeg povećanja uspješnosti i autonomije mogućnosti SST-a na razini Unije, pružanja svemirskih meteoroloških usluga te mapiranja i umrežavanja* kapaciteta država članica za otkrivanje NEO-a;
- (d) za GOVSATCOM: osiguravanje dugoročne dostupnosti pouzdanih, sigurnih i troškovno učinkovitih satelitskih komunikacijskih usluga *za korisnike GOVSATCOM-a*;
- (e) *pružanje potpore* autonomnoj, sigurnoj i troškovno učinkovitoj mogućnosti pristupa svemiru, *pri čemu se vodi računa o ključnim sigurnosnim interesima Unije*;
- (f) *poticanje razvoja snažne svemirske ekonomije u Uniji, među ostalim podupiranjem svemirskog ekosustava i jačanjem* konkurentnosti, *inovacija*, poduzetništva, vještina i *izgradnje* kapaciteta *u svim državama članicama i regijama Unije, posebno u pogledu malih i srednjih poduzeća te novoosnovanih poduzeća ili* pravnih i fizičkih osoba iz Unije koje su aktivne ili žele postati aktivne u tom sektoru ■ .

Članak 5.

Pristup svemiru

1. Programom se podupire *javna nabava i agregiranje* usluga lansiranja za potrebe Programa *te, na njihov zahtjev, agregiranje za države članice i međunarodne organizacije*.
2. *U sinergiji s drugim programima i sustavima financiranja Unije te ne dovodeći u pitanje aktivnosti Europske svemirske agencije u području pristupa svemiru, Programom se mogu podupirati:*
 - (a) *prilagodbe, uključujući tehnološki razvoj, za svemirske lansirne sustave koje su nužne za lansiranje satelita, uključujući alternativne tehnologije i inovativne sustave za pristup svemiru, radi provedbe komponenti Programa;*

- (b) prilagodbe zemaljske infrastrukture, **uključujući nova postignuća, koje su nužne za provedbu Programa.**

Članak 6.

Mjere za potporu inovativnog **i konkurentnog** svemirskog sektora u Uniji

- 1.** Programom se **potiče izgradnja kapaciteta u Uniji i time** podupiru:
- (a) inovacijske aktivnosti za najbolje iskorištavanje svemirskih tehnologija, infrastrukture ili usluga **i mjere za lakšu primjenu inovativnih rješenja koja proizlaze iz istraživačkih i inovacijskih aktivnosti te za podupiranje razvoja silaznog sektora, posebno kroz sinergije s drugim programima i financijskim instrumentima Unije, uključujući Invest EU;**
 - (b) **aktivnosti za poticanje javne potražnje i inovacija u javnom sektoru, kako bi se ostvario puni potencijal javnih usluga za građane i poduzeća;**
 - (c) poduzetništvo, među ostalim od rane faze do povećanja, u skladu s člankom 21., **oslanjanjem na** druge odredbe o pristupu financijskim sredstvima kako je navedeno u članku 18. i glavi III. poglavlju I. **te korištenjem pristupa prvog ugovora;**
 - (d) **stvaranje svemirskog ekosustava koji pogoduje poduzećima kroz suradnju** među poduzetnicima u obliku **mreže** svemirskih platformi u **kojoj** se na regionalnoj i nacionalnoj razini okupljaju dionici iz svemirskog, digitalnog **i drugih** sektora te korisnici, **pri čemu je cilj te mreže platformi pružiti potporu, objekte i usluge** građanima i poduzećima radi poticanja poduzetništva i vještina **te ojačati sinergije u silaznom sektoru i poticati suradnju s digitalnim inovacijskim platformama osnovanima u okviru programa Digitalna Europa;**
 - (e) pružanje aktivnosti obrazovanja i osposobljavanja, **među ostalim za stručnjake, poduzetnike, osobe sa završenim sveučilišnim obrazovanjem i studente, posebno kroz sinergije s nacionalnim i regionalnim inicijativama, u cilju razvoja naprednih vještina;**
 - (f) pristup objektima za obradu i ispitivanje **za stručnjake iz privatnog i javnog sektora, studente i poduzetnike;**
 - (g) aktivnosti certificiranja i standardizacije;

- (h) *jačanje europskih opskrbnih lanaca diljem Unije širokim sudjelovanjem poduzeća, posebno malih i srednjih poduzeća te novoosnovanih poduzeća, u svim komponentama Programa, posebno na temelju odredbi članka 14., te mjerama za podupiranje njihove konkurentnosti na globalnoj razini.*
2. *Pri provedbi aktivnosti iz stavka 1. nužno je podržati potrebu za razvojem kapaciteta u državama članicama u kojima je svemirska industrija u začetku, kako bi se svim državama članicama pružila jednaka mogućnost za sudjelovanje u svemirskom programu.*

Članak 7.

Treće zemlje i međunarodne organizacije pridružene Programu

1. Komponente Programa, uz iznimke SST-a i GOVSATCOM-a, otvorene su za sljedeće treće zemlje:
 - (a) članice Europskog udruženja za slobodnu trgovinu (EFTA) koje su članice Europskog gospodarskog prostora (EGP) u skladu s uvjetima utvrđenima u Sporazumu o EGP-u;
 - (b) zemlje pristupnice, zemlje kandidatkinje i potencijalne kandidate u skladu s općim načelima i općim uvjetima njihova sudjelovanja u programima Unije uspostavljenima u odgovarajućim okvirnim sporazumima i odlukama Vijeća o pridruživanju ili sličnim ugovorima te u skladu s posebnim uvjetima utvrđenima u sporazumima između Unije i tih zemalja;
 - (c) zemlje na koje se odnosi europska politika susjedstva u skladu s općim načelima i općim uvjetima sudjelovanja tih zemalja u programima Unije uspostavljenima u odgovarajućim okvirnim sporazumima i odlukama Vijeća o pridruživanju ili sličnim ugovorima te u skladu s posebnim uvjetima utvrđenima u sporazumima između Unije i tih zemalja.
2. Komponente su Programa, uz iznimku SST-a, također otvorene za svaku treću zemlju ili međunarodnu organizaciju u skladu s uvjetima utvrđenima u posebnom sporazumu koji obuhvaća sudjelovanje treće zemlje ili međunarodne organizacije u bilo kojem programu Unije pod uvjetom da se sporazumom:

- (a) jamči pravedna ravnoteža u smislu doprinosa te treće zemlje ili međunarodne organizacije i koristi koje ostvaruje sudjelovanjem u programima Unije;
 - (b) utvrđuju uvjeti sudjelovanja u programima, uključujući obračun financijskih doprinosa pojedinačnim programima i administrativnim troškovima tih programa. Ti doprinosi smatraju se namjenskim prihodima u skladu s člankom [21. stavkom 5.] [nove Financijske uredbe];
 - (c) trećoj zemlji ili međunarodnoj organizaciji ne dodjeljuje ovlast za odlučivanje o Programu niti, ***tamo gdje je to relevantno, pristup osjetljivim ili povjerljivim informacijama***;
 - (d) jamči da Unija ima pravo osigurati dobro financijsko upravljanje i štititi svoje financijske interese.
- (da) po potrebi čuva strateške i suverene interese Unije u svim relevantnim područjima, uključujući autonomiju Europe u području tehnologije ili industrijskih strategija;***

3. Komponente Programa dostupne su trećim zemljama i međunarodnim organizacijama iz stavaka 1. i 2. samo ako su ključni sigurnosni interesi Unije i njezinih država članica zaštićeni.]

Članak 8.

Pristup trećih zemalja ili međunarodnih organizacija SST-u, GOVSATCOM-u i PRS-u

1. Treće zemlje ili međunarodne organizacije mogu postati sudionice GOVSATCOM-a iz članka 67. ili dobiti pristup uslugama koje pruža SST isključivo ako u skladu s postupkom propisanim u članku 218. Ugovora o funkcioniranju Europske unije sklope sporazum kojim se utvrđuju uvjeti detaljnih pravila za pristup tim podacima, informacijama, kapacitetima i uslugama te okvir za razmjenu i zaštitu klasificiranih podataka.]
2. Pristup trećih zemalja ili međunarodnih organizacija javnoj reguliranoj usluzi koju pruža Galileo uređuje se člankom 3. stavkom 5. Odluke br. 1104/2011/EU Europskog parlamenta i Vijeća¹.

¹ SL L 287, 4.11.2011., str. 1. – 8.

Članak 9.

Vlasništvo nad sredstvima i upotreba sredstava

1. Unija je vlasnik ukupnih materijalnih i nematerijalnih sredstava stvorenih ili razvijenih u okviru komponenti Programa. U tu svrhu Komisija poduzima potrebne korake kako bi osigurala da relevantni ugovori, sporazumi i drugi aranžmani koji se odnose na one aktivnosti koje mogu dovesti do stvaranja ili razvoja takvih sredstava sadržavaju odredbe koje osiguravaju takav režim vlasništva u odnosu na ta sredstva.
2. Stavak 1. ne primjenjuje se na materijalna i nematerijalna sredstva koja su stvorena ili razvijena u okviru komponenti Programa ako se aktivnosti koje mogu dovesti do stvaranja ili razvoja takvih sredstava:
 - (a) provode na temelju bespovratnih sredstava ili nagrada koje u cijelosti financira Unija;
 - (b) ne financiraju u potpunosti od strane Unije ili
 - (c) odnose na razvoj, proizvodnju ili upotrebu prijamnika za PRS koji sadržavaju EUCI ili sastavnih dijelova tih prijamnika.
- [3. Komisija poduzima potrebne mjere kako bi osigurala da ugovori, sporazumi ili drugi aranžmani koji se odnose na aktivnosti iz **drugog** stavka sadržavaju odredbe kojima se utvrđuje odgovarajući režim vlasništva **i upotrebe** za ta sredstva i da, kad je riječ o točki (c), Unija može slobodno koristiti **i odobriti korištenje** prijamnika za PRS u skladu s Odlukom 1104/2011/EU.
4. Komisija nastoji sklopiti ugovore ili uspostaviti druge aranžmane s trećom stranom u pogledu:
 - (a) postojećih vlasničkih prava s obzirom na materijalna i nematerijalna sredstva stvorena ili razvijena u okviru komponenti Programa;
 - (b) stjecanja vlasničkih prava ili licencija u vezi s drugim materijalnim ili nematerijalnim sredstvima koja su potrebna za provedbu Programa.]

5. Komisija putem odgovarajućeg okvira osigurava optimalno iskorištavanje materijalnih i nematerijalnih sredstava iz stavaka 1. i 2. u vlasništvu Unije.
6. Konkretno, ako se ta sredstva sastoje od prava intelektualnog vlasništva, Komisija upravlja tim pravima što je djelotvornije moguće, uzimajući u obzir potrebu da zaštiti legitimne interese svih dionika na koje se odnose i da im da vrijednost te uzimajući u obzir potrebu skladnog razvoja tržišta i novih tehnologija te potrebu kontinuiteta usluga koje se pružaju komponentama Programa. U tom cilju Komisija osobito osigurava da relevantni ugovori, sporazumi ili drugi aranžmani sadržavaju mogućnost prenošenja tih prava na treću stranu ili davanja licencija za ta prava trećoj strani, ***među ostalim i autoru tog prava intelektualnog vlasništva***, te da Agencija može slobodno uživati ta prava ako je to potrebno za provođenje njezinih zadaća na temelju ove Uredbe. ***Okvirni sporazum o financijskom partnerstvu iz članka 29. stavka 3.a ili sporazumi o doprinosima iz članka 32. stavka 1. sadržavaju relevantne odredbe kojima se Europskoj svemirskoj agenciji i drugim ovlaštenim tijelima dopušta upotreba tih prava ako je to nužno za obavljanje njihovih zadaća na temelju ove Uredbe, kao i uvjete za tu upotrebu.***

Članak 10.

Jamstvo

Ne dovodeći u pitanje obveze koje se uvode pravno obvezujućim odredbama, usluge, podaci i informacije koji se pružaju komponentama Programa pružaju se bez ikakvog eksplicitnog ili implicitnog jamstva u pogledu njihove kvalitete, točnosti, dostupnosti, pouzdanosti, brzine i prikladnosti za bilo koju svrhu. ■ Komisija poduzima potrebne korake kako bi osigurala da se korisnike tih usluga, podataka i informacija ***propisno*** obavijesti ■ .

GLAVA II.

PRORAČUNSKI DOPRINOS I MEHANIZMI

Članak 11.

Proračun

1. Financijska omotnica za provedbu Programa za razdoblje 2021. – 2027., *među ostalim i za povezane rizike*, iznosi **16,9** milijardi EUR u tekućim cijenama.

■ Raspodjela iznosa iz prvog podstavka *dijeli se na sljedeće kategorije rashoda*:

(a) za Galileo i EGNOS: 9,7 milijardi EUR;

(b) za Copernicus: **6** milijardi EUR;

(c) za SSA/GOVSATCOM: **1,2** milijarde EUR.

2. *Dodatne mjere* predviđene u članku 3., *tj. aktivnosti iz članaka 5. i 6.* financiraju se u okviru komponenti Programa.
3. Proračunskim odobrenim sredstvima Unije dodijeljenima Programu financiraju se sve aktivnosti potrebne za ostvarivanje ciljeva iz članka 4. Tim se rashodima mogu financirati:
 - (a) studije i sastanci stručnjaka, posebno na temu poštovanja troškova i vremenskih ograničenja;
 - (b) aktivnosti informiranja i priopćavanja, uključujući institucijsko izvješćivanje o političkim prioritetima Unije ako su izravno povezani s ciljevima ove Uredbe, posebno radi stvaranja sinergija s ostalim relevantnim politikama Unije;
 - (c) informatičke mreže namijenjene za obradu ili razmjenu informacija te mjere administrativnog upravljanja, uključujući u području sigurnosti, koje provodi Komisija;

(d) tehnička i administrativna pomoć za provedbu Programa, kao što su aktivnosti pripreme, praćenja, kontrole, revizije i evaluacije koje uključuju korporativne informatičke sustave.

4. Revizija mjera koje se kumulativno financiraju iz različitih programa Unije provodi se samo jednom i obuhvaća sve uključene programe i njihova primjenjiva pravila.
5. Proračunske obveze koje se odnose na Program i iz kojih se financiraju aktivnosti koje traju dulje od jedne financijske godine mogu se rasporediti tijekom nekoliko godina na godišnje obroke.
6. Sredstva dodijeljena državama članicama na temelju podijeljenog upravljanja mogu se, na njihov zahtjev, prenijeti u Program. Komisija ta sredstva izvršava u skladu s člankom 62. stavkom 1. točkom (a) Financijske uredbe ili neizravno u skladu s točkom (c) tog članka. **Ako je moguće, ta će se sredstva upotrebljavati u korist predmetne države članice.**

Članak 12.

Namjenski prihodi

1. Prihodi ostvareni iz komponenti Programa uplaćuju se u proračun Unije i upotrebljavaju za financiranje komponente koja je ostvarila te prihode.
2. Države članice mogu komponenti Programa dati dodatan financijski doprinos pod uvjetom da ti dodatni elementi ne stvaraju nikakvo financijsko ili tehničko opterećenje ili kašnjenje za tu komponentu. ***U skladu s postupkom ispitivanja iz članka 107. stavka 3. Komisija odlučuje jesu li ti uvjeti ispunjeni.***
3. Dodatno financiranje iz ovog članka vodi se kao vanjski namjenski prihod u skladu s [člankom 21. stavkom 2.] Financijske uredbe.

Članak 13.

Provedba i oblici EU-ova financiranja

1. Program se provodi u okviru izravnog upravljanja u skladu s Financijskom uredbom ili neizravnog upravljanja s tijelima navedenima u [članku 62. stavku 1. točki (c)] Financijske uredbe.

2. Programom se može omogućiti financiranje u bilo kojem obliku navedenom u Financijskoj uredbi, posebno u obliku bespovratnih sredstava, nagrada i javne nabave. Njime se može omogućiti financiranje i u obliku financijskih instrumenata u okviru operacija mješovitog financiranja.
3. *Ako se proračun programa Copernicus provodi neizravnim upravljanjem, pravila o nabavi subjekata kojima su povjerene zadaće provedbe proračuna mogu se primjenjivati u mjeri u kojoj je to dopušteno u skladu s člancima 62. i 154. Financijske uredbe. Nužne posebne prilagodbe tih pravila definiraju se u relevantnim sporazumima o doprinosima.*

GLAVA III.

FINANCIJSKE ODREDBE

POGLAVLJE I.

Javna nabava

Članak 14.

Načela nabave

- 1.** Javni *naručitelj primjenjuje* sljedeća načela u postupcima javne nabave za potrebe Programa:
- (a) u svim državama članicama ***u cijeloj Uniji i*** u cijelom opskrbnom lancu promiče najšire i najotvorenije moguće sudjelovanje ***svih gospodarskih subjekata, osobito*** novoosnovanih poduzeća, novih sudionika, malih i srednjih poduzeća ■ , uključujući zahtjev da ponuditelji podugovaraju;
 - (b) ***jamči djelotvorno tržišno natjecanje*** i, kad god je to moguće, ***izbjegava*** oslanjanje na jednog pružatelja usluga, posebno za ključnu opremu i usluge, uzimajući u obzir ciljeve tehnološke neovisnosti i kontinuiteta usluga;
 - (c) odstupajući od članka 167. Financijske uredbe, upotrebljava, gdje god je prikladno, više izvora nabave kako bi se osigurala bolja opća kontrola nad svim komponentama Programa, njihovim troškovima i rokovima;
 - (cc) ***slijedi načela otvorenog pristupa i poštenog tržišnog natjecanja u cijelome lancu industrijske opskrbe, natječaja na temelju pružanja transparentnih i pravodobnih informacija, jasnog priopćavanja važećih propisa i postupaka u području javne nabave, uvjeta sposobnosti i kriterija za odabir te svih drugih relevantnih informacija kojima se svim potencijalnim ponuđačima, uključujući mala i srednja poduzeća te novoosnovana poduzeća, osiguravaju jednaka pravila igre;***
 - (d) ***jača autonomiju*** Unije, posebno u tehnološkom smislu;

(e) *poštuje sigurnosne uvjete* komponenti Programa i *doprinosi* zaštiti ključnih sigurnosnih interesa Unije i njezinih država članica;

(ee) *promiče kontinuitet i pouzdanost usluge*;

(f) *ispunjava* odgovarajuće socijalne i ekološke kriterije.

2. ***Unutar Komisije Odbor za javnu nabavu razmatra postupak javne nabave u vezi sa svim komponentama Programa i prati ugovornu provedbu proračuna EU-a delegiranu ovlaštenim tijelima. Po potrebi se pozivaju predstavnici ovlaštenih tijela.***

Članak 15.

Ugovori s uvjetnim dijelovima

1. ***Kada je riječ o operativnim aktivnostima i aktivnostima koje se odnose na infrastrukturu***, u skladu s ovim člankom javni naručitelj može dodijeliti ugovor u obliku ugovora s uvjetnim dijelovima.
2. Ugovor s uvjetnim dijelovima uključuje fiksni dio, što rezultira čvrstom obvezom pružanja radova, robe ili usluga ugovorenih za taj dio, te najmanje jedan dio koji je uvjetovan proračunom i izvršavanjem. U natječajnoj dokumentaciji navode se posebne karakteristike ugovora s uvjetnim dijelovima. Konkretno, u dokumentaciji se navode predmet ugovora, cijena ili mehanizmi utvrđivanja cijene i dogovori u vezi s isporukom radova, isporukom robe i pružanjem usluga u svakoj fazi.
3. Obveze iz fiksnog dijela dio su jedinstvene cjeline; isto vrijedi za obveze iz svakog uvjetnog dijela, uzimajući u obzir obveze iz prethodnih dijelova.
4. Izvršavanje svakog uvjetnog dijela podložno je odluci javnog naručitelja o kojoj je ugovaratelj obaviješten u skladu s ugovorom.

Članak 16.

Ugovori s nadoknadom troškova

1. Javni naručitelj može se odlučiti za ugovor koji se temelji na potpunoj ili djelomičnoj nadoknadi troškova na temelju uvjeta utvrđenih u stavku 3.

Cijena koju treba platiti sastoji se od nadoknade svih izravnih troškova koje je izvođač stvarno imao u izvršenju ugovora, kao što su rashodi za rad, materijale, potrošnu robu te upotrebu opreme i infrastrukture potrebne za izvršenje ugovora, neizravnih troškova, **fiksne** dobiti **i odgovarajuće** poticajne naknade na temelju postizanja ciljanih rezultata u zadanim rokovima.

2. U ugovorima s nadoknadom troškova utvrđuje se najviša gornja granica cijene.
3. Javni naručitelj može se odlučiti za ugovor s potpunom ili djelomičnom nadoknadom troškova u slučajevima kad je teško ili neprimjereno dati točnu fiksnu cijenu zbog nesigurnosti nerazdvojivih od izvršenja ugovora:
 - (a) ako ugovor sadržava vrlo složena obilježja ili obilježja za koja je potrebno korištenje nove tehnologije i stoga uključuje znatan broj tehničkih rizika ili
 - (b) ako se s aktivnostima koje su predmet ugovora mora iz operativnih razloga započeti odmah, iako još nije moguće u potpunosti odrediti pouzdanu fiksnu cijenu zbog značajnih rizika ili zato što izvršenje ugovora djelomično ovisi o izvršenju drugih ugovora.
4. Najviša cijena u slučaju ugovora s potpunom ili djelomičnom nadoknadom troškova je najviša cijena koja se može isplatiti. Ugovorna se cijena može izmijeniti u skladu s [člankom 172.] Financijske uredbe.

Članak 17.

Podugovaranje

1. Kako bi se poticalo nove sudionike, mala i srednja poduzeća te novoosnovana poduzeća **kao i njihovo prekogranično sudjelovanje** te kako bi se ponudila najveća moguća geografska pokrivenost uz zaštitu autonomije Unije, javni naručitelj **zahtijeva** da ponuditelj podgovori dio ugovora u obliku konkurentnog nadmetanja na odgovarajućim razinama podugovaranja društvima koja ne pripadaju ponuditeljevoj grupi.

3. Ponuditelj je dužan opravdati svako odstupanje od zahtjeva u skladu sa stavkom 1.

4. ***Za ugovore čija je vrijednost veća od deset milijuna EUR javni naručitelj ima za cilj osigurati da najmanje 30 % vrijednosti ugovora bude podugovoreno na temelju konkurentnog nadmetanja na različitim razinama za poduzeća izvan skupine glavnog izvođača, posebno kako bi se omogućilo prekogranično sudjelovanje MSP-ova. Komisija obavještuje Odbor iz članka 107. stavka 1. o ostvarenju tog cilja za ugovore potpisane nakon stupanja na snagu ove Uredbe.***

POGLAVLJE II.

Bespovratna sredstva, nagrade i operacije mješovitog financiranja

Članak 18.

Bespovratna sredstva i nagrade

1. Unija može pokriti do 100 % prihvatljivih troškova, ne dovodeći u pitanje načelo sufinanciranja.
2. Odstupajući od [članka 181. stavka 6.] Financijske uredbe ***pri primjeni paušalnih iznosa, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može odobriti ili nametnuti financiranje neizravnih troškova korisnika do najviše 25 % ukupnih ▮ prihvatljivih izravnih ▮ troškova djelovanja.***
3. Ne dovodeći u pitanje stavak 2., neizravni troškovi mogu se prijaviti kao jednokratni iznos ili jedinični trošak kad se navode u programu rada iz članka 100.
4. Odstupajući od [članka 204.] Financijske uredbe, najveći iznos financijske potpore koji se može isplatiti trećoj strani ne smije biti veći od 200 000 EUR.

Članak 19.

Zajednički pozivi za dodjelu bespovratnih sredstava

Komisija ili ***ovlašteno tijelo u kontekstu Programa*** može objaviti zajednički poziv na podnošenje prijedloga sa subjektima, ***tijelima ili osobama iz članka 62. stavka 1. točke (c) Financijske uredbe.***

▮

U slučaju zajedničkog poziva *primjenjuju se pravila iz glave VIII. Financijske uredbe*. U postupke *evaluacije uključena je* uravnotežena skupina stručnjaka koje imenuje svaka strana. *Odbori za evaluaciju djeluju u skladu s člankom 150. Financijske uredbe*.

U sporazumu o bespovratnim sredstvima navodi se dogovor primjenjiv na prava intelektualnog vlasništva.

Članak 20.

Bespovratna sredstva za pretkomercijalnu nabavu i nabavu inovativnih rješenja

1. Mjere mogu obuhvaćati, ili imati kao primarni cilj, pretkomercijalnu nabavu ili javnu nabavu inovativnih rješenja koju izvršavaju korisnici koji su javni naručitelji ili naručitelji kako je definirano u direktivama 2014/24/EU, 2014/25/EU i 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća.
2. U postupcima nabave:
 - (a) poštuju se načela transparentnosti, nediskriminacije, jednakog postupanja, dobrog financijskog upravljanja, proporcionalnosti i pravila o tržišnom natjecanju;
 - (b) za pretkomercijalnu nabavu mogu se propisati posebni uvjeti, kao što je ograničavanje mjesta izvedbe nabavljenih aktivnosti na državno područje država članica i pridruženih zemalja;
 - (c) može se odobriti sklapanje više ugovora u okviru istog postupka (više izvora nabave) i
 - (d) osigurava se dodjela ugovora ponuditeljima koji nude najbolju vrijednost za novac uz istovremeno osiguravanje nepostojanja sukoba interesa.
3. Izvođač koji ostvari rezultate u okviru pretkomercijalne nabave vlasnik je barem pripadajućih prava intelektualnog vlasništva. Javni naručitelji uživaju barem besplatna prava pristupa rezultatima za vlastitu upotrebu i pravo da dodijele, ili da zahtijevaju od sudjelujućih izvođača da dodijele, neisključive licencije trećoj strani za korištenje rezultata za javnog naručitelja pod poštenim i razumnim uvjetima bez prava podlicenciranja. Ako izvođač ne uspije komercijalno iskoristiti rezultate u određenom zadanom roku nakon

pretkomercijalne nabave, kako je utvrđeno u ugovoru, javni naručitelji mogu zahtijevati da se na javne naručitelje prenese vlasništvo nad rezultatima.

Članak 21.

Operacije mješovitog financiranja

Operacije mješovitog financiranja o kojima je odlučeno u okviru ovog Programa provode se u skladu s [Uredbom o fondu InvestEU] i glavom X. Financijske uredbe.

POGLAVLJE IV.

Ostale financijske odredbe

Članak 22.

Kumulativno, dopunsko i kombinirano financiranje

1. Mjera za koju je dobiven doprinos iz drugog programa Unije može dobiti doprinos i iz Programa pod uvjetom da doprinosi ne pokrivaju iste troškove. Pravila svakog programa Unije iz kojeg se daje doprinos primjenjuju se na doprinos mjeri iz tog programa. Kumulativno financiranje ne smije prijeći ukupne prihvatljive troškove mjere, a potpora iz različitih programa Unije može se izračunati razmjerno u skladu s dokumentima u kojima su utvrđeni uvjeti za potporu.
2. Mjere kojima je dodijeljen Pečat izvrsnosti ili koje ispunjavaju sve sljedeće uvjete:
 - (a) ocijenjene su u okviru poziva na podnošenje prijedloga na temelju Programa;
 - (b) u skladu su s minimalnim zahtjevima kvalitete tog poziva;
 - (c) ne mogu se financirati na temelju tog poziva zbog proračunskih ograničenja;mogu primiti potporu iz Europskog fonda za regionalni razvoj, Kohezijskog fonda, Europskog socijalnog fonda plus ili Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj u skladu s [člankom 67. stavkom 5.] Uredbe (EU) XXX [CPR] i člankom [8.] Uredbe (EU) XX [financiranje, upravljanje i nadzor zajedničke poljoprivredne politike] pod uvjetom da su te mjere u skladu s ciljevima predmetnog programa. Primjenjuju se pravila Fonda iz kojeg se pruža potpora.

Članak 24.

Zajednička javna nabava

1. Uz odredbe iz [članka 165.] Financijske uredbe Komisija *i/ili* Agencija mogu provoditi postupke zajedničke javne nabave s Europskom svemirskom agencijom i drugim međunarodnim organizacijama koje sudjeluju u provedbi komponenti Programa.
2. Pravila o javnoj nabavi primjenjiva u [članku 165.] Financijske uredbe primjenjuju se i u ovom slučaju pod uvjetom da se u svakom slučaju primjenjuju postupovne odredbe koje se primjenjuju na institucije *Unije*.

Članak 25.

Zaštita ključnih sigurnosnih interesa

Ako je to potrebno radi zaštite ključnog interesa sigurnosti Unije i njezinih država članica, posebno u pogledu potrebe da se očuvaju cjelovitost i otpornost sustava Unije, kao i autonomija industrijskog temelja na koji se oslanjaju, Komisija određuje potrebne uvjete prihvatljivosti primjenjive na javnu nabavu, bespovratna sredstva ili nagrade obuhvaćene ovom glavom. U tu svrhu posebno se uzima u obzir potreba da prihvatljiva poduzeća imaju poslovni nastan u državi članici kako bi se obvezala na provođenje relevantnih aktivnosti unutar Unije. Ti se uvjeti uključuju u dokumente koji se odnose na javnu nabavu, bespovratna sredstva ili nagradu, kako je primjenjivo. Ako je riječ o javnoj nabavi, uvjeti se primjenjuju na cijelo trajanje proizašlog ugovora.

Članak 26.

Zaštita financijskih interesa Unije

Ako treća zemlja sudjeluje u Fondu na temelju odluke u okviru međunarodnog sporazuma ili na temelju bilo kojeg drugog pravnog instrumenta, treća zemlja mora osigurati nužna prava i pristup koji su odgovornom dužnosniku za ovjeravanje, OLAF-u i Europskom revizorskom sudu potrebni za sveobuhvatno izvršavanje njihovih nadležnosti. U slučaju OLAF-a takva prava uključuju pravo provođenja istraga, uključujući provjere i inspekcije na licu mjesta, kako je propisano u Uredbi

(EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara ■ .

GLAVA IV.

UPRAVLJANJE PROGRAMOM

Članak 27.

Načela upravljanja

Upravljanje Programom temelji se na sljedećim načelima:

- (a) ***jasna*** podjela zadaća i odgovornosti među subjektima uključenima u provedbu ***svake komponente i mjere*** Programa, osobito među državama članicama, Komisijom, Agencijom i Europskom svemirskom agencijom ***te Europskom organizacijom za iskorištavanje meteoroloških satelita, na temelju njihovih ovlasti i uz izbjegavanje svakog preklapanja zadaća i nadležnosti;***
- (aa) ***primjerenost upravljačke strukture u odnosu na posebne potrebe svake komponente i mjere Programa, prema potrebi;***
- (b) stroga kontrola Programa, što uključuje obvezu svih subjekata da se strogo pridržavaju troškova, rokova ***i postizanja ciljanih rezultata*** u svojim ***ulogama i zadaćama*** u skladu s ovom Uredbom;
- (c) ***transparentno i troškovno učinkovito upravljanje;***
- (cc) ***kontinuitet usluge i nužni kontinuitet infrastrukture, uključujući zaštitu od relevantnih prijetnji;***
- (d) sustavno ***i strukturirano*** uzimanje u obzir potreba korisnika ***podataka, informacija i usluga*** koje se pružaju komponentama Programa te ***povezanog*** znanstvenog i tehnološkog razvoja ■ ;
- (e) kontinuiran rad na kontroli i smanjivanju rizika.

Članak 28.

Uloga država članica

1. Države članice mogu sudjelovati u Programu. ***Države članice koje sudjeluju u Programu doprinose svojom tehničkom stručnosti, praktičnim znanjem*** i pomoći, osobito u području sigurnosti i zaštite, ***i/ili kada je to potrebno i moguće***, tako što Uniji stavljaju na raspolaganje ***podatke***, informacije, ***usluge*** i infrastrukturu koje posjeduju ili koje se nalaze na njihovu državnom području, uključujući osiguravanjem učinkovitog i neometanog pristupa *in situ* podacima i suradnjom s Komisijom na poboljšavanju dostupnosti *in situ* podataka potrebnih Programu, ***pri čemu se vodi računa o primjenjivim licencijama i obvezama***.
2. ***Putem sporazuma o doprinosima*** Komisija ***može povjeriti posebne zadaće organizacijama države članice, ako je dotična država članica imenovala takve organizacije. Komisija provedbenim aktom i djelujući u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 107. stavka 2. donosi odluke o doprinosima u vezi sa sporazumima o doprinosima***.
- 2a. Kad je riječ o zadaćama iz članka 30., Agencija ***u određenim opravdanim okolnostima putem sporazuma o doprinosima*** može povjeriti posebne zadaće ***organizacijama države članice, ako je dotična država članica imenovala takve organizacije***.
- 2aa. Države članice poduzimaju sve potrebne mjere kako bi osigurale neometano funkcioniranje Programa ■ , među ostalim pružanjem pomoći u zaštiti frekvencija potrebnih za Program ***na odgovarajućoj razini***.
- 2b. ***Države članice i Komisija mogu surađivati kako bi pojačale upotrebu podataka, informacija i usluga koje se nude u okviru Programa***.
- 2c. ***Kad god je to moguće, doprinos država članica Korisničkom forumu iz članka 107. temelji se na sustavnom i koordiniranom savjetovanju sa zajednicama krajnjih korisnika na nacionalnoj razini, posebno u pogledu programa Galileo, EGNOS i Copernicus***.
3. Države članice i Komisija surađuju kako bi razvijale *in situ* komponente i ***zemaljske usluge umjeravanja*** potrebne za prihvatanje upotrebe svemirskih sustava i kako bi olakšale da se u upotrebi iskoristi puni potencijal skupova *in situ* ***i referentnih*** podataka, ***na temelju postojećih kapaciteta***.
4. U području sigurnosti države članice obavljaju zadaće iz članka 34. stavka 4.

Članak 29.

Uloga Komisije

1. Komisija je odgovorna za opću provedbu Programa, uključujući u području sigurnosti, *ne dovodeći u pitanje ovlasti država članica u području nacionalne sigurnosti*. Komisija u skladu s ovom Uredbom određuje prioritete i dugoročni razvoj Programa, *u skladu sa zahtjevima korisnika*, te nadzire njegovu provedbu, *ne dovodeći u pitanje* ostale politike Unije.
2. Komisija upravlja *svakom* komponentom *ili podkomponentom* Programa **■** *koja nije povjerena* drugom subjektu, *posebno GOVSATCOM-om, objektima u blizini Zemlje, svemirskom meteorologijom i aktivnostima iz članka 54. točke (d)*.
3. Komisija osigurava jasnu podjelu zadaća *i nadležnosti* među različitim subjektima koji sudjeluju u Programu te koordinira aktivnosti tih subjekata. *Komisija također osigurava da svi subjekti kojima su povjerene zadaće i koji su uključeni u provedbu programa zaštite interese Unije, jamče dobro upravljanje sredstvima Unije i postupaju u skladu s Financijskom i s ovom Uredbom.*
- 3a. *Komisija sklapa okvirni sporazum o financijskom partnerstvu s Agencijom i, uzimajući u obzir Okvirni sporazum iz 2004., Europskom svemirskom agencijom, kako je predviđeno u [članku 130.] Financijske uredbe i navedeno u članku 31.a.*
4. Ako je to potrebno za neometano funkcioniranje Programa i neometano pružanje usluga koje se pružaju komponentama Programa, nakon savjetovanja s korisnicima i svim ostalim relevantnim dionicima, *uključujući silazni sektor*, Komisija *delegiranim* aktima utvrđuje *zahtjeve na visokoj razini* za provedbu i razvoj tih komponenti i usluga koje te komponente pružaju. Komisija u utvrđivanju tih *zahtjeva na visokoj razini* izbjegava smanjenje opće razine sigurnosti te je dužna osigurati kompatibilnost s ranijim specifikacijama.

Ti se delegirani akti donose u skladu s člankom 21.
5. Komisija **■** *osigurava da se* prihvaćanje i korištenje podataka i usluga koje se pružaju komponentama Programa u javnom i privatnom sektoru *promiče i maksimalno poveća, ne dovodeći u pitanje zadaće Agencije ili drugih subjekata kojima su povjerene zadaće,*

među ostalim podupiranjem odgovarajućeg razvoja tih usluga **i pristupačnih sučelja** i nastojanjem da se pobrine za dugoročno stabilno okruženje. Komisija razvija **odgovarajuće** sinergije između aplikacija različitih komponenti Programa; Osigurava komplementarnost, dosljednost, sinergije i veze između Programa i drugih djelovanja i programa Unije.

6. Komisija prema potrebi osigurava **usklađivanje aktivnosti koje se provode u kontekstu Programa** s aktivnostima **koje se provode u području svemira** ■ na razini Unije, na nacionalnoj razini **ili** na međunarodnoj razini. Potiče suradnju među državama članicama i, **kada je to važno za Program, olakšava** konvergenciju njihovih tehnoloških kapaciteta i razvoja u području svemira. **U tom cilju, Komisija prema potrebi i u području svoje nadležnosti surađuje s Agencijom i Europskom svemirskom agencijom.**
7. **Komisija obavještava Odbor iz članka 107. o privremenim i konačnim rezultatima ocjenjivanja svih javnih natječaja i ugovora sa subjektima iz privatnog i javnog sektora, uključujući podugovaranje.**

Članak 30.

Uloga Agencije

1. Agencija ima sljedeće vlastite zadaće:
 - (a) putem svojeg Odbora za sigurnosnu akreditaciju pružati sigurnosnu akreditaciju za sve komponente Programa u skladu s glavom V. poglavljem II.;
 - (b) obavljati **druge** zadaće iz članka 34. stavaka 2. i 3.;
 - (c) provoditi aktivnosti komunikacije, **razvoja tržišta** i priopćavanja i promocije ■ usluga Galilea i EGNOS-a, **posebno aktivnosti u vezi s tržišnom prihvaćenošću i koordinacijom potreba korisnika;**
 - (ca) **provoditi aktivnosti komunikacije, priopćavanja i promocije te razvoja tržišta podataka, informacija i usluga koje nudi program Copernicus, ne dovodeći u pitanje aktivnosti koje obavljaju drugi subjekti kojima su povjerene zadaće i Komisija;**

- (d) pružati **■ stručno znanje** Komisiji, **uključujući za pripremu prioriteta istraživanja povezanih sa svemirom u silaznom sektoru.**

2. Komisija Agenciji povjerava sljedeće zadaće:

- (a) upravljanje upotrebom EGNOS-a i Galilea **koje obuhvaća djelovanja navedena u članku 43.;**
- (b) sveobuhvatno koordiniranje aspekata GOVSATCOM-a povezanih s korisnicima, što se provodi u bliskoj suradnji s **državama članicama, drugim subjektima,** relevantnim agencijama Unije i ESVD-om za misije i operacije u području upravljanja krizama;
- (c) provođenje aktivnosti povezanih s razvojem aplikacija i usluga u silaznom sektoru na temelju komponenti Programa, **uključujući temeljne elemente i integrirane aplikacije koje se temelje na podacima i uslugama Galilea, EGNOS-a i Copernicusa, čak i kada su sredstva za takve aktivnosti odobrena u kontekstu programa Obzor Europa uspostavljenog na temelju Uredbe xx ili prema potrebi za postizanje ciljeva iz članka 4. stavka 1. točke (b);**
- (d) **poduzimanje aktivnosti koje se odnose na prihvaćenost među korisnicima podataka, informacija i usluga koje se nude u okviru komponenti Programa koje nisu Galileo i EGNOS, ne dovodeći u pitanje aktivnosti programa Copernicus i usluge povjerene drugim subjektima;**
- (e) **posebna djelovanja iz članka 6.**

3. Komisija može, **na temelju procjena iz članka 102. stavka 6.,** Agenciji povjeriti druge zadaće, **pod uvjetom da se njima ne ponavljaju aktivnosti koje su povjerene drugim subjektima u kontekstu Programa i da im je cilj poboljšati učinkovitost provedbe aktivnosti Programa.**

3a. Kada su aktivnosti povjerene Agenciji, osiguravaju se odgovarajući financijski, ljudski i administrativni resursi za njihovu provedbu.

■

5. *Odstupajući od članka 62. stavka 1. Financijske uredbe i podložno ocjeni Komisije o zaštiti interesa Unije, Agencija može na temelju sporazuma o doprinosima povjeriti provedbu konkretnih aktivnosti drugim subjektima, u skladu s područjima njihove nadležnosti i podložno uvjetima neizravnog upravljanja koji se primjenjuju na Komisiju.*

Članak 31.

Uloga Europske svemirske agencije

1. Europskoj svemirskoj agenciji *povjeravaju se* sljedeće zadaće *pod uvjetom da je zaštićen interes Unije*:
- (a) za Copernicus: *koordinacija svemirskog segmenta i cjelokupna provedba i razvoj svemirske komponente programa Copernicus* projektiranje i izgradnja svemirske infrastrukture Copernicusa, uključujući operativni rad te infrastrukture i odgovarajuću javnu nabavu, osim kada to rade drugi subjekti, i, prema potrebi, pristup podacima treće strane;
 - (b) za Galileo i EGNOS: razvoj sustava, *projektiranje i razvoj dijela* zemaljskog segmenta i satelita, uključujući testiranje i provjeru valjanosti;
 - (c) za sve komponente Programa: istraživačke i razvojne aktivnosti u uzlaznom sektoru u područjima za koje je stručna.
- 1a. *Na temelju procjene Komisije Europskoj svemirskoj agenciji mogu se povjeriti druge zadaće na temelju potreba programa, pod uvjetom da se njima ne udvostručuju aktivnosti koje provodi drugo ovlašteno tijelo u kontekstu Programa i da se njima nastoji poboljšati učinkovitost provedbe aktivnosti Programa.*

4. *Ne dovodeći u pitanje okvirni sporazum o financijskom partnerstvu iz članka 31.a, Komisija ili Agencija mogu od Europske svemirske agencije zatražiti da pruži tehničku stručnost i informacije potrebne za obavljanje zadaća koje su im dodijeljene ovom Uredbom pod zajednički dogovorenim uvjetima.*

Članak 31.a

Okvirni sporazum o financijskom partnerstvu

1. *Okvirnim sporazumom o financijskom partnerstvu iz članka 29. stavka 3. točke (a) se:*
- a) jasno definiraju uloge, odgovornosti i obveze Komisije, Agencije i Europske svemirske agencije s obzirom na svaku komponentu Programa i potrebna koordinacija te mehanizmi nadzora;*
 - b) zahtijeva da Europska svemirska agencija primjenjuje sigurnosna pravila Unije određena u okviru sporazuma o sigurnosti koje su Unija i njezine institucije i agencije sklopile s Europskom svemirskom agencijom, osobito u pogledu obrade klasificiranih podataka;*
 - c) propisuje uvjete upravljanja sredstvima povjerenima Europskoj svemirskoj agenciji, posebno u vezi s javnom nabavom, uključujući primjenu pravila Unije za javnu nabavu pri javnoj nabavi u ime i za račun Unije ili primjenu pravila subjekta kojemu su povjerene zadaće u skladu s člankom 154. Financijske uredbe, postupcima upravljanja, očekivanim rezultatima na temelju pokazatelja izvedbene uspješnosti, mjerama primjenjivim u slučaju manjkave ili prijevarne provedbe ugovora u smislu troškova, rokova i rezultata te komunikacijskim strategijama i pravilima u vezi s vlasništvom nad svim materijalnim i nematerijalnim sredstvima; ti uvjeti moraju biti u skladu s glavama III. i V. ove Uredbe i Financijskom uredbom;*
 - d) zahtijeva da, kad god Agencija ili Europska svemirska agencija uspostave Odbor za evaluaciju ponuda za aktivnosti javne nabave koje se provode u okviru FFPA-a, stručnjaci iz Komisije i, po potrebi, drugi subjekti kojima su povjerene zadaće sudjeluju kao članovi na sjednicama Odbora za evaluaciju ponuda. Takvim se sudjelovanjem ne dovodi u pitanje tehnička neovisnost Odbora [] za evaluaciju ponuda [] ;*
 - e) uspostavlja mjere praćenja i kontrole, koje uključuju konkretno sustav predviđanja troškova, sustavno pružanje Komisiji ili, prema potrebi, Agenciji, informacija o troškovima i rokovima te, u slučaju odstupanja od planiranih proračuna, izvedbene*

uspješnosti i rokova, korektivne mjere kojima se osigurava izvršavanje ■ zadaća unutar dodijeljenih proračuna ■ ;

- f)* utvrđuje načela za naknadu Europskoj svemirskoj agenciji **za svaku komponentu Programa, razmjernu uvjetima pod kojima se mjere provode, uzimajući u obzir krizne situacije i nestabilnosti te, prema potrebi, utemeljenu na postignućima; te** naknade obuhvaćaju **samo** opće troškove koji nisu povezani s aktivnostima koje je Unija povjerila Europskoj svemirskoj agenciji;
- (g)* **predviđa da Europska svemirska agencija poduzima odgovarajuće mjere kako bi osigurala zaštitu interesa Unije i postupila u skladu s odlukama koje je Komisija donijela za svaku komponentu prilikom primjene ove Uredbe.**

2. Ne dovodeći u pitanje okvirni sporazum o financijskom partnerstvu iz članka 31.a, Komisija ili Agencija može od Europske svemirske agencije zatražiti da pruži stručno znanje i informacije potrebne za obavljanje zadaća koje su im dodijeljene ovom Uredbom. Uvjeti za takve zahtjeve i njihovu provedbu uzajamno se dogovaraju.

Članak 32.

Uloga *EUMETSAT-a* i drugih subjekata

1. Komisija može sporazumom o doprinosima povjeriti, u cijelosti ili djelomično, provedbu **sljedećih zadaća** subjektima koji nisu navedeni u članku 30. ni 31., uključujući:
 - (a)* **unapređenje, aktivnosti pripreme i** operativni rad svemirske infrastrukture programa Copernicus ili njezinih dijelova **te, prema potrebi, upravljanje pristupom podacima dodatnih misija**, što se može povjeriti EUMETSAT-u;
 - (b)* provedbu usluga Copernicusa ili njihovih dijelova relevantnim agencijama, tijelima ili organizacijama **te upravljanje prikupljanjem relevantnih informacija treće strane.**
2. Kriteriji za odabir takvih subjekata kojima su povjerene zadaće posebno odražavaju njihovu sposobnost osiguravanja kontinuiteta i, prema potrebi, sigurnosti aktivnosti **Programa**, bez prekida ili s minimalnim prekidom njihova rada.

- 2a. *Kada god je to moguće, uvjeti sporazuma o doprinosu iz stavka 1. usklađeni su s uvjetima FFPA-a iz članka 31.a stavka 1.*
3. *Savjetovanje s programskim odborom o odluci o sporazumu o doprinosu iz stavka 1. ovog članka obavlja se u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 107. stavka 2. Programski odbor unaprijed je obaviješten o sporazumima o doprinosu koje Unija, koju predstavlja Komisija, treba sklopiti sa subjektima iz stavka 1.*

GLAVA V.

SIGURNOST PROGRAMA

POGLAVLJE I.

Sigurnost programa

Članak 33.

Načela sigurnosti

1. Sigurnost Programa temelji se na sljedećim načelima:
 - (a) uzimanje u obzir iskustva država članica u području sigurnosti i uzimanje njihovih najboljih praksi za primjer;
 - (b) primjenjivanje ■ sigurnosnih pravila ■ *Vijeća i Komisije*, kojima se, *između ostalog*, propisuje razdvajanje operativnih funkcija i funkcija povezanih s akreditacijom.
2. *Ovom Uredbom ne dovodi se u pitanje isključiva odgovornost država članica za održavanje nacionalne sigurnosti, kako je predviđeno člankom 4. stavkom 2. UEU-a, ni pravo država članica da zaštite svoje osnovne sigurnosne interese u skladu s člankom 346. UFEU-a.*

Članak 34.

Upravljanje sigurnošću

1. Komisija u svojem području nadležnosti **i uz potporu Agencije** osigurava visok stupanj sigurnosti, osobito u pogledu:
 - (a) zaštite zemaljske i svemirske infrastrukture i pružanja usluga, osobito od fizičkih napada i kibernetičkih napada, **uključujući ometanje tokova podataka**;
 - (b) kontrole prijenosa tehnologije i upravljanja tim prijenosima;
 - (c) razvoja i očuvanja stručnosti i stečenog praktičnog iskustva u Uniji;

- (d) zaštite klasificiranih i osjetljivih neklasificiranih podataka.

U tu svrhu Komisija se mora pobrinuti da se za svaku komponentu Programa provede analiza rizika i prijetnji. Na temelju te analize rizika i prijetnji ona za svaku komponentu Programa **do kraja 2023.** provedbenim aktima utvrđuje opće sigurnosne zahtjeve. Komisija pri tome uzima u obzir utjecaj tih zahtjeva na neometano funkcioniranje komponente, posebno u pogledu troškova, upravljanja rizikom i rokova, te osigurava da se njima ne smanji opći stupanj sigurnosti ili ne ugrozi funkcioniranje postojeće opreme koja se temelji na toj komponenti **te da se vodi računa o rizicima u pogledu kibersigurnosti**. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 107. stavka 3.

Nakon stupanja na snagu ove Uredbe, Komisija dostavlja okvirni popis provedbenih akata koji će biti podneseni Programskom odboru u sastavu za sigurnost, koji će o njima i raspravljati. Uz taj će popis biti priložen i okvirni raspored za podnošenje izvješća.

2. Subjekt odgovoran za upravljanje komponentom Programa odgovoran je za **operativnu sigurnost** te komponente i u tu svrhu provodi analizu rizika i prijetnji i sve potrebne aktivnosti kako bi osigurao i pratio sigurnost te komponente, osobito utvrđivanjem tehničkih specifikacija i operativnih postupaka te praćenjem njihove usklađenosti s općim sigurnosnim zahtjevima iz stavka 1. ***U skladu s člankom 30., za Galileo i EGNOS taj je subjekt Agencija.***

- 2a. ***Na temelju analize rizika i prijetnji Komisija, prema potrebi, utvrđuje strukturu za nadzor sigurnosti i praćenje uputa razvijenih u okviru područja primjene Odluke 201x/xxx/ZVSP-a.¹ Struktura će funkcionirati u skladu sa sigurnosnim zahtjevima iz stavka 1. Kada je riječ o programu Galileo, ta će struktura biti Centar za praćenje sigurnosti sustava Galileo.***

3. Agencija:

- (a) osigurava sigurnosnu akreditaciju svih komponenti Programa u skladu s poglavljem II. ove glave ***i ne dovodeći u pitanje nadležnosti*** država članica;

¹ ***Ta Odluka Vijeća bit će rezultat prijedloga Visoke predstavnice o proširenju područja primjene Odluke Vijeća 2014/496/ZVSP od 22. srpnja 2014. o kojem se trenutačno pregovara.***

- (b) osigurava rad Galileova centra za praćenje sigurnosti u skladu sa zahtjevima iz stavka 2. i uputama izrađenima u okviru područja primjene Odluke 2014/496/ZVSP;
- (c) obavlja zadaće koje su joj dodijeljene na temelju Odluke br. 1104/2011/EU;
- (d) pruža Komisiji svoju tehničku stručnost i sve informacije potrebne za obavljanje njezinih zadaća na temelju ove Uredbe.

4. Države članice:

- (a) poduzimaju mjere koje su barem ekvivalentne onima koje su potrebne za zaštitu europske kritične infrastrukture u smislu Direktive Vijeća 2008/114/EZ od 8. prosinca 2008. o utvrđivanju i označivanju europske kritične infrastrukture i procjeni potrebe poboljšanja njezine zaštite¹ te onima koje su potrebne za zaštitu vlastite nacionalne kritične infrastrukture kako bi se osigurala zaštita zemaljske infrastrukture koja čini sastavni dio Programa i koja se nalazi na njihovu državnom području;
- (b) izvršavaju zadaće sigurnosne akreditacije iz članka 41.

5. Subjekti koji sudjeluju u Programu poduzimaju sve potrebne mjere, ***i u svjetlu problema utvrđenih u analizi rizika***, kako bi osigurali sigurnost Programa.

Članak 34.a

Sigurnost sustava i uvedenih usluga

Kada god sigurnost Unije ili njezinih država članica može biti ugrožena djelovanjem sustava, primjenjuju se postupci određeni u Odluci Vijeća XXXX/XX/ZVSP.

POGLAVLJE II.

Sigurnosna akreditacija

Članak 35.

Tijelo za sigurnosnu akreditaciju

¹ SL L 345, 23.12.2008., str. 75.-82.

Odbor za sigurnosnu akreditaciju osnovan u okviru Agencije je tijelo za sigurnosnu akreditaciju za sve komponente Programa.

Članak 36.

Opća načela sigurnosne akreditacije

Aktivnosti sigurnosne akreditacije za sve komponente Programa provode se u skladu sa sljedećim načelima:

- (a) aktivnosti sigurnosne akreditacije i odluke o sigurnosnoj akreditaciji poduzimaju se u kontekstu kolektivne odgovornosti za sigurnost Unije i država članica;
- (b) nastoji se da se odluke Odbora za sigurnosnu akreditaciju postižu konsenzusom;
- (c) aktivnosti sigurnosne akreditacije provode se upotrebljavajući pristup procjene rizika i upravljanja rizicima, razmatrajući rizike za sigurnost komponente te utjecaj mjera za smanjenje rizika na troškove ili rokove, uzimajući u obzir cilj da se ne smanjuje opći stupanj sigurnosti sustava;
- (d) odluke Odbora za sigurnosnu akreditaciju o sigurnosnoj akreditaciji pripremaju i donose stručnjaci s odgovarajućim stupnjem sigurnosne provjere kvalificirani za akreditaciju složenih sustava koji postupaju objektivno;
- (e) nastoji se savjetovati sa svim stranama koje imaju ulogu u pitanjima sigurnosti određene komponente;
- (f) aktivnosti sigurnosne akreditacije provode svi relevantni dionici komponente u skladu sa strategijom sigurnosne akreditacije, ne dovodeći u pitanje ulogu Komisije;
- (g) odluke Odbora za sigurnosnu akreditaciju o sigurnosnoj akreditaciji temelje se, u skladu s procesom definiranim u relevantnoj strategiji sigurnosne akreditacije koju je definirao Odbor, na lokalnim odlukama o sigurnosnoj akreditaciji koje donose odgovarajuća nacionalna tijela za sigurnosnu akreditaciju država članica;
- (h) trajan, transparentan i potpuno razumljiv proces praćenja osigurava da su sigurnosni rizici za komponentu poznati, da su sigurnosne mjere definirane kako bi se ti rizici smanjili na prihvatljivu razinu s obzirom na sigurnosne potrebe Unije i njezinih država članica i

neometan rad komponente te da se te mjere primjenjuju u skladu s konceptom dubinske obrane. Djelotvornost tih mjera kontinuirano se ocjenjuje. Proces u vezi s procjenom sigurnosnog rizika i upravljanjem sigurnosnim rizikom zajednički provode svi dionici komponente kao iterativan proces;

- i. odluke o sigurnosnoj akreditaciji Odbor za sigurnosnu akreditaciju donosi na strogo neovisan način, uključujući i u odnosu na Komisiju i druga tijela odgovorna za provedbu komponente i pružanje povezanih usluga te u odnosu na izvršnog direktora i Upravni odbor Agencije;
- (j) aktivnosti sigurnosne akreditacije provode se uzimajući u obzir potrebu za prikladnom koordinacijom Komisije i tijela odgovornih za provedbu sigurnosnih odredaba;
- (k) sigurnosna akreditacija EGNOS-a koju provodi Odbor za sigurnosnu akreditaciju ne dovodi u pitanje akreditacijske aktivnosti koje za zračni promet obavlja Europska agencija za sigurnost zračnog prometa.

Članak 37.

Zadaće Odbora za sigurnosnu akreditaciju

- 1. Odbor za sigurnosnu akreditaciju obavlja svoje zadaće ne dovodeći u pitanje odgovornosti dodijeljene Komisiji ni odgovornosti dodijeljene drugim tijelima Agencije, posebno u pitanjima sigurnosti, te ne dovodeći u pitanje nadležnosti država članica u pogledu sigurnosne akreditacije.
- 2. Odbor za sigurnosnu akreditaciju ima sljedeće zadaće:
 - (a) definiranje i potvrđivanje strategije sigurnosne akreditacije kojom se određuje:
 - i. opseg aktivnosti potrebnih za provođenje i održavanje akreditacije komponenti Programa ili dijelova tih komponenti i svih međusobnih veza između njih i drugih sustava ili komponenti;
 - ii. postupak sigurnosne akreditacije za komponente Programa ili dijelove tih komponenti, s detaljima razmjernima potrebnoj razini jamstva i jasno navedenim uvjetima za akreditaciju;

- iii. akreditacijski raspored u skladu s fazama komponenti Programa, posebno u pogledu uvođenja infrastrukture, pružanja usluga i razvoja;
 - iv. načela sigurnosne akreditacije za mreže povezane sa sustavima koji su uspostavljeni na temelju komponenti Programa ili dijelova tih komponenti te za opremu povezanu sa sustavima koji su uspostavljeni tim komponentama koju provode nacionalni subjekti država članica nadležni za sigurnosna pitanja;
- (b) odlučivanje o sigurnosnoj akreditaciji, posebno u pogledu odobrenja za lansiranje satelita, ovlaštenja za korištenje sustavâ osnovanih u okviru komponenti Programa ili elemenata tih komponenti u različitim konfiguracijama i za različite usluge koje pružaju, sve do signaliziranja u svemiru i uključujući to signaliziranje, te ovlaštenja za operativno vođenje zemaljskih postaja. Kad je riječ o mrežama i opremi povezanim s PRS-om iz članka 44. ili bilo kojom drugom sigurnom uslugom koja proizlazi iz komponenti Programa, Odbor za sigurnosnu akreditaciju donosi odluke samo o odobrenju tijela za razvoj ili proizvodnju osjetljivih tehnologija za PRS, prijamnika za PRS ili sigurnosnih modula za PRS, ili bilo koje druge tehnologije ili opreme koju treba provjeriti u skladu s općim sigurnosnim zahtjevima iz članka 34. stavka 1., uzimajući u obzir savjete nacionalnih tijela nadležnih za sigurnosna pitanja i ukupne sigurnosne rizike;
- (c) ispitivanje i, osim za dokumente koje Komisija treba donijeti na temelju članka 34. stavka 1. ove Uredbe i članka 8. Odluke br. 1104/2011/EU, odobravanje sve dokumentacije povezane sa sigurnosnom akreditacijom;
- (d) u području svoje stručnosti, savjetovanje Komisije u pogledu izrade nacrtâ akata iz članka 34. stavka 1. ove Uredbe i članka 8. Odluke br. 1104/2011/EU, uključujući za uspostavu sigurnosno-operativnih postupaka te za izdavanje izjave sa svojim zaključnim stavom;
- (e) ispitivanje i odobravanje procjene sigurnosnog rizika pripremljene u skladu s procesom praćenja iz članka 36. točke (h), uzimajući u obzir usklađenost s dokumentima iz točke (c) ovog stavka i onima sastavljenima u skladu s člankom 34. stavkom 1. ove Uredbe i člankom 8. Odluke br. 1104/2011/EU, te suradnja s Komisijom u definiranju mjera za ublažavanje rizika;

- (f) provjeravanje provedbe sigurnosnih mjera u vezi sa sigurnosnom akreditacijom komponenti Programa poduzimanjem ili sponzoriranjem sigurnosnih procjena, inspekcija, revizija ili preispitivanja u skladu s člankom 41. točkom (b) ove Uredbe;
- (g) potvrđivanje odabira odobrenih proizvoda i mjera koji štite od elektroničkog prisluškivanja (TEMPEST) i odobrenih kriptografskih proizvoda koji se upotrebljavaju za pružanje sigurnosti komponentama Programa;
- (h) odobravanje ili, prema potrebi, sudjelovanje u zajedničkom odobravanju, zajedno s relevantnim subjektima nadležnima za sigurnosna pitanja, o međusobnom povezivanju sustava uspostavljenih na temelju komponenti Programa ili dijelova tih komponenti i drugih sustava;
- i. dogovaranje predložka za kontrolu pristupa iz članka 41. točke (c) s relevantnom državom članicom;
- (j) pripremanje izvješća o rizicima i obavješćivanje Komisije, Upravnog odbora i izvršnog direktora o procjeni rizika te savjetovanje navedenih o opcijama za postupanje s preostalim rizicima za određenu odluku o sigurnosnoj akreditaciji;
- (k) pomaganje, uz blisku suradnju s Komisijom, Vijećem i Visokim predstavnikom, u provedbi Odluke 2014/496/ZVSP na temelju posebnog zahtjeva Vijeća i/ili Visokog predstavnika;
- (l) provođenje savjetovanja potrebnih za izvršavanje svojih zadaća;
- (m) donošenje i objavljivanje svojeg poslovnika.

3. Ne dovodeći u pitanje ovlasti ***i nadležnosti*** država članica, uspostavlja se posebno podređeno tijelo pod nadzorom Odbora za sigurnosnu akreditaciju koje zastupa države članice kako bi izvršavalo ***naročito*** zadaće u pogledu:

- (a) upravljanja ključevima za polijetanje i drugim ključevima potrebnima za funkcioniranje sustava Galileo;
- (b) provjeravanja uspostave i izvršenja postupaka za vođenje evidencije o ključevima za PRS, sigurno postupanje s tim ključevima, čuvanje tih ključeva i distribuciju tih ključeva.

Članak 38.

Sastav Odbora za sigurnosnu akreditaciju

1. Odbor za sigurnosnu akreditaciju sastavljen je od predstavnika svake države članice, predstavnika Komisije i predstavnika Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku (dalje u tekstu „Visoki predstavnik”). Mandat članova Odbora za sigurnosnu akreditaciju traje četiri godine i može se produljiti.
2. ***Sudjelovanje na sastancima Odbora za sigurnosnu akreditaciju temeljit će se na potrebi za pristupom informacijama. Predstavnici*** Europske svemirske agencije ***i predstavnici Agencije koja nije uključena u sigurnosnu akreditaciju mogu se prema potrebi pozvati*** na sastanke Odbora za sigurnosnu akreditaciju u svojstvu promatrača. Iznimno, predstavnici agencija Unije, trećih zemalja ili međunarodnih organizacija mogu se također pozvati da prisustvuju sastancima kao promatrači za pitanja koja se izravno odnose na te treće zemlje ili međunarodne organizacije, posebno na pitanja koja se odnose na infrastrukturu koja im pripada ili koja je uspostavljena na njihovu državnom području. Mehanizmi za takvo sudjelovanje predstavnika trećih zemalja ili međunarodnih organizacija te uvjeti tih mehanizama utvrđuju se u odgovarajućim sporazumima te moraju biti u skladu s poslovnikom Odbora za sigurnosnu akreditaciju.

Članak 39.

Pravila Odbora za sigurnosnu akreditaciju o glasanju

Ako se ne može postići konsenzus u skladu s općim načelima iz članka 36., Odbor za sigurnosnu akreditaciju donosi odluke na temelju glasanja kvalificirane većine u skladu s člankom 16. Ugovora o Europskoj uniji. Predstavnik Komisije i predstavnik Visokog predstavnika ne glasaju. Predsjednik Odbora za sigurnosnu akreditaciju potpisuje u ime Odbora za sigurnosnu akreditaciju odluke koje je donio Odbor za sigurnosnu akreditaciju.

Članak 40.

Priopćavanje i učinak odluka Odbora za sigurnosnu akreditaciju

1. Odluke Odbora za sigurnosnu akreditaciju upućuju se Komisiji.

2. Komisija redovito obavješćuje Odbor za sigurnosnu akreditaciju o učincima svih planiranih odluka Odbora za sigurnosnu akreditaciju o ispravnom vođenju komponenti Programa i o provedbi planova za postupanje s preostalim rizicima. Odbor za sigurnosnu akreditaciju uzima u obzir sve navedene informacije primljene od Komisije.
3. Komisija bez nepotrebnog odgađanja obavješćuje Europski parlament i Vijeće o učinku donošenja odluka o sigurnosnoj akreditaciji na ispravno funkcioniranje komponenti Programa. Ako Komisija smatra da odluka koju je donio Odbor za sigurnosnu akreditaciju može značajno utjecati na ispravno funkcioniranje tih komponenti, na primjer u smislu troškova, rokova i izvedbene uspješnosti, o tome odmah obavješćuje Europski parlament i Vijeće.
4. Upravni se odbor periodično obavješćuje o radu Odbora za sigurnosnu akreditaciju.
5. Raspored rada Odbora za sigurnosnu akreditaciju ne smije ometati raspored i rokove aktivnosti iz programa rada iz članka 100.

Članak 41.

Uloga država članica u sigurnosnoj akreditaciji

Države članice:

- (a) prenose Odboru za sigurnosnu akreditaciju sve informacije koje smatraju važnima za sigurnosnu akreditaciju;
- (b) dozvoljavaju propisno ovlaštenim osobama koje je imenovao Odbor za sigurnosnu akreditaciju, u dogovoru s nacionalnim tijelima nadležnima za sigurnosna pitanja i pod njihovim nadzorom, pristup bilo kojim informacijama i bilo kojim područjima i/ili mjestima povezanim sa sigurnošću sustavâ u njihovoj nadležnosti, u skladu s nacionalnim zakonima i drugim propisima te bez diskriminacije na osnovi državljanstva državljana država članica, uključujući u svrhu sigurnosnih inspekcija, revizija i ispitivanja o kojima je odlučio Odbor za sigurnosnu akreditaciju te u svrhu procesa praćenja sigurnosnog rizika iz članka 36. točke (h). Te revizije i ispitivanja izvode se u skladu sa sljedećim načelima:
 - i. naglašava se važnost sigurnosti i djelotvornog upravljanja rizikom u tijelima nad kojima se provodi nadzor;

- ii. preporučuju se protumjere za ublažavanje specifičnog učinka gubitka povjerljivosti, cjelovitosti ili dostupnosti klasificiranih podataka;
- (c) pojedinačno su odgovorne za osmišljavanje predloška za kontrolu pristupa, u kojem se opisuju ili navode područja/lokacije koje treba akreditirati, i o kojem se unaprijed trebaju dogovoriti države članice i Odbor za sigurnosnu akreditaciju, čime osiguravaju istu razinu kontrole pristupa u svim državama članicama;
- (d) na lokalnoj su razini odgovorne za akreditaciju sigurnosti lokacija koje se nalaze unutar njihovih državnih područja i tvore dio područja sigurnosne akreditacije za komponente Programa te su u tu svrhu odgovorne za izvješćivanje Odboru za sigurnosnu akreditaciju.

POGLAVLJE III.

Zaštita klasificiranih podataka

Članak 42.

Zaštita ■ klasificiranih podataka

U području primjene ove Uredbe:

- (a) ***razmjena ■ zaštite klasificiranih podataka u vezi s Programom podložna je postojanju međunarodnog sporazuma o razmjeni klasificiranih podataka između Unije i treće zemlje ili međunarodne organizacije ili, ako je primjenjivo, dogovoru u kojem sudjeluju nadležna institucija ili tijelo Unije i nadležna tijela treće zemlje ili međunarodne organizacije o razmjeni klasificiranih podataka, te uvjetima utvrđenima tim sporazumom ili dogovorom;***

■

- (c) fizičke osobe s boravištem u trećim državama i pravne osobe s poslovnim nastanom u trećim zemljama mogu raditi s klasificiranim podacima EU-a povezanim s Programom isključivo ako ti podaci u tim državama podliježu sigurnosnim propisima koji jamče stupanj zaštite koji je barem jednakovrijedan onome na temelju pravila Komisije o sigurnosti utvrđenih u Odluci Komisije (EU, Euratom) 2015/444 i na temelju sigurnosnih propisa Vijeća utvrđenih u prilogima Odluci 2013/488/EU. Jednakovrijednost sigurnosnih propisa koji se primjenjuju u trećoj zemlji ili međunarodnoj organizaciji definira se u

sporazumu o sigurnosti podataka, uključujući prema potrebi pitanja gospodarske sigurnosti, sklopljenom između Europske unije i te treće zemlje ili međunarodne organizacije u skladu s postupkom propisanim u članku 218. UFEU-a te uzimajući u obzir članak 13. Odluke 2013/488/EU;

- (d) ne dovodeći u pitanje članak 13. Odluke 2013/488/EU i pravila o industrijskoj sigurnosti utvrđena u Odluci Komisije (EU, Euratom) 2015/444, fizička osoba ili pravna osoba, treća zemlja ili međunarodna organizacija može imati pristup klasificiranim podacima EU-a ako se to u pojedinačnom slučaju smatra nužnim, ovisno o prirodi i sadržaju tih podataka, primateljevoj potrebi za tim znanjem i stupnju koristi za Europsku uniju.

GLAVA VI.

Galileo i EGNOS

Članak 43.

Prihvatljive mjere

Uporaba programa Galileo i EGNOS obuhvaća sljedeće prihvatljive mjere:

- (a) održavanje, ***uporabu***, stalno unapređivanje, razvoj i zaštitu svemirske infrastrukture i upravljanje tom infrastrukturom, uključujući modernizaciju i upravljanje zastarijevanjem;
- (b) održavanje, ***uporabu***, stalno unapređivanje, razvoj i zaštitu zemaljske infrastrukture i upravljanje tom infrastrukturom, ***što se posebno odnosi na zemaljske centre i postaje iz Odluke (EU) 2016/413 ili (EU) 2017/1406***, mreže, lokacije i pomoćne objekte, uključujući modernizaciju i upravljanje zastarijevanjem;
- (c) razvoj budućih generacija sustava i razvoj usluga koje pružaju Galileo i EGNOS, ne dovodeći u pitanje buduće odluke o financijskim perspektivama Unije, ***uzimajući pritom u obzir potrebe relevantnih dionika***;
- (ca) ***potporu razvoju silaznih aplikacija u okviru Galilea i EGNOS-a i daljnjem unapređenju ključnih tehnoloških elemenata kao što su čipsetovi i prijemnici u okviru Galilea***;
- (d) ***potporu aktivnostima certificiranja i normizacije u okviru Galilea i EGNOS-a, posebno u prometnom sektoru***;
- (e) ***neprestano*** pružanje ■ usluga u okviru Galilea i EGNOS-a i, ***u skladu s inicijativama država članica i privatnog sektora, razvoj tih usluga na tržištu, naročito kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri povećale socioekonomske koristi iz članka 4. stavka 1.***;
- (f) suradnju s drugim regionalnim ili globalnim satelitskim navigacijskim sustavima, ***uključujući u svrhu olakšavanja kompatibilnosti i interoperabilnosti***;
- (g) ■ elementa ***da prate pouzdanost*** sustava i ***njihovu upotrebu te izvedbu usluga***;

- (h) ■ aktivnosti povezane s pružanjem usluga i **koordiniranjem proširenja** pokrivenosti uslugama.

Članak 44.

Usluge koje pruža Galileo

1. Usluge koje pruža Galileo su:

- (a) Galileova otvorena usluga (GOS), koja je besplatna za korisnike i pruža informacije za određivanje položaja i sinkronizaciju koje su namijenjene prvenstveno za vrlo brojne satelitske navigacijske aplikacije za potrošačku upotrebu;
- (b) usluga visoke točnosti (HAS), koja je besplatna za korisnike i koja pomoću širenja dodatnih podataka u dopunskom frekvencijskom pojasu pruža informacije visoke točnosti za određivanje položaja i sinkronizaciju namijenjene prvenstveno za satelitske navigacijske aplikacije za profesionalnu ili komercijalnu upotrebu;
- (c) usluga autentikacije signala (SAS), koja se temelji na šifriranim kodovima sadržanima u signalima, a namijenjena je prvenstveno za satelitske navigacijske aplikacije za profesionalnu ili komercijalnu upotrebu;
- (d) javna regulirana usluga (PRS), koja je ograničena na korisnike koje je ovlastila vlada ■, za osjetljive aplikacije koje zahtijevaju visok stupanj kontinuiteta usluge, uključujući u područjima sigurnosti i obrane, uz upotrebu snažnih, šifriranih signala; **besplatna je za države članice, Vijeće, Komisiju, ESVD i, po potrebi, za propisno ovlaštene agencije Unije; pitanje treba li naplaćivati naknadu drugim sudionicima PRS-a iz članka 2. Odluke br. 1104/2011/EU ocjenjuje se za svaki slučaj posebno te se određuju odgovarajuće odredbe u sporazumima sklopljenima u skladu s člankom 3. stavkom 5. te Odluke; pristup javno reguliranoj usluzi uređuje se u skladu s Odlukom br. 1104/2011/EU koja je mjerodavna za države članice, Vijeće, Komisiju, ESVD i agencije Unije;**
- (e) usluga za krizne situacije (ES), **besplatna za korištenje i emitiranje**, emitiranjem signala prenosi upozorenja povezana s prirodnim katastrofama ili drugim kriznim situacijama u konkretnim područjima; **pruža se, prema potrebi, u suradnji s nacionalnim tijelima država članica za civilnu zaštitu;**

- (f) usluga mjerenja vremena (TS), koja je besplatna za korisnike te pruža točno i pouzdano referentno vrijeme i [koordinirano svjetsko vrijeme](#), olakšavajući razvoj aplikacija za mjerenje vremena temeljenih na Galileu i upotrebu u ključnim aplikacijama.

2. Usto, Galileo doprinosi:

- (a) usluži potrage i spašavanja (SAR) sustava Cospas-Sarsat tako što otkriva signale poziva za pomoć koje odašilju radiofarovi i prenosi im poruke putem povratne veze;
- (b) uslugama praćenja cjelovitosti standardiziranim na razini Unije ili na međunarodnoj razini za upotrebu u uslugama za sigurnost života na temelju signala Galileove otvorene usluge te u kombinaciji s EGNOS-om i drugim satelitskim navigacijskim sustavima;
- (c) svemirskim meteorološkim uslugama informiranja *putem centra za pružanje usluga GNSS¹* i *uslugama* ranog upozoravanja koje omogućuje Galileova zemaljska infrastruktura, a koje su prvenstveno namijenjene za smanjenje potencijalnih rizika za korisnike usluga koje pružaju Galileo i drugi GNSS-ovi u vezi sa *svemirom* **■**.

Članak 45.

Usluge koje pruža EGNOS

1. Usluge koje pruža EGNOS su:

- (a) EGNOS-ova otvorena usluga (EOS), koja je besplatna za korisnike i pruža informacije za određivanje položaja i sinkronizaciju koje su namijenjene prvenstveno za vrlo brojne satelitske navigacijske aplikacije za potrošačku upotrebu;
- (b) usluga pristupa podacima EGNOS-a (EDAS), koja *je besplatna za korisnika i* pruža informacije za određivanje položaja i sinkronizaciju koje su namijenjene prvenstveno za satelitske navigacijske aplikacije za profesionalnu ili komercijalnu upotrebu

¹ Provedbena odluka Komisije (EU) 2016/413 od 18. ožujka 2016. o određivanju lokacija zemaljske infrastrukture sustava uspostavljenoga u okviru programa Galileo i propisivanju mjera nužnih za osiguravanje rada tog sustava te o stavljanju izvan snage Provedbene odluke 2012/117/EU (SL L 74, 19.3.2016., str. 45. – 49.).

nudeći bolje performanse i podatke s većom dodanom vrijednosti od podataka dobivenih preko EOS-a;

- (c) usluga za sigurnost života (SoL), bez izravnih troškova za korisnike, koja pruža informacije za određivanje položaja i **vremensku** sinkronizaciju s visokom razinom kontinuiteta, dostupnosti i točnosti, uključujući funkciju ispravnosti kojom se korisnike upozorava na kvar u sustavima Galilea i drugih GNSS-ova koje sustav EGNOS poboljšava u području pokrivenosti ili na signale s nedopuštenim odstupanjem koje emitiraju ti sustavi, a namijenjena je prvenstveno korisnicima za koje je sigurnost ključna, osobito sektoru civilnog zrakoplovstva, za pružanje usluga u zračnoj plovidbi, **prema standardima ICAO-a, ili drugih prometnih sektora**;

- 2. Usluge iz stavka 1. prioritetno se pružaju na državnim područjima svih država članica koja su geografski locirana u Europi, **uključujući za ovu svrhu Cipar, Azore, Kanarske otoke i Madeiru, do kraja 2026.**

Geografska pokrivenost EGNOS-a može se proširiti na druge regije svijeta, posebno na državna područja zemalja kandidatkinja, trećih zemalja pridruženih jedinstvenom europskom nebu i trećih zemalja obuhvaćenih europskom politikom susjedstva, ovisno o tehničkoj izvedivosti **i u skladu sa sigurnosnim zahtjevima iz članka 34. te**, kad je riječ o usluzi SoL, na temelju međunarodnih sporazuma.

- 3. Trošak takvog proširenja, uključujući i povezane operativne troškove specifične za te regije, nije pokriven proračunom iz članka 11. **Komisija razmatra druge programe ili instrumente za financiranje takvih aktivnosti.** To proširenje ne smije uzrokovati kašnjenje u pružanju usluga iz stavka 1. na državnim područjima država članica koja su geografski locirana u Europi.

Članak 46.

Provedbene mjere za Galileo i EGNOS

Ako je to potrebno za nesmetan rad Galilea i EGNOS-a i njihovu prihvaćenost na tržištu, Komisija prema potrebi utvrđuje mjere za:

- (a) upravljanje rizicima koji proizlaze iz rada Galilea i EGNOS-a i smanjivanje tih rizika, **posebno radi osiguravanja kontinuiteta usluge**;

- (b) utvrđivanje ključnih etapa odlučivanja za praćenje i evaluaciju provedbe programa Galileo i EGNOS;
- (c) utvrđivanje lokacije centara koji su dio zemaljske infrastrukture Galilea i EGNOS-a, u skladu sa sigurnosnim zahtjevima i slijedeći otvoren i transparentan postupak, i osiguravanje njihova rada;
- (d) **određivanje tehničkih i operativnih specifikacija u vezi s uslugama iz članka 44. točke 1. podtočaka (c), (e), (f) i točke 2. podtočke 2. (c).**

Te se provedbene mjere donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 107. stavka 3.

Članak 47.

Kompatibilnost, interoperabilnost **i standardizacija**

1. Galileo i EGNOS te usluge koje oni pružaju s tehničkog su gledišta u potpunosti kompatibilni i interoperabilni, **uključujući na korisničkoj razini.**
2. Galileo i EGNOS te usluge koje oni pružaju kompatibilni su i interoperabilni s drugim satelitskim navigacijskim sustavima i konvencionalnim načinima radionavigacije, ako su takvi zahtjevi **i uvjeti** u pogledu kompatibilnosti i interoperabilnosti utvrđeni međunarodnim sporazumima.

GLAVA VII.

Copernicus

POGLAVLJE I.

Opće odredbe

Članak 48.

Opseg Copernicusa

1. Copernicus se provodi na temelju prethodnih ulaganja ■ , ***uključujući ulaganja dionika poput Europske svemirske agencije i EUMETSAT-a*** i, prema potrebi ***i analizi isplativosti***, oslanjajući se na nacionalne i regionalne kapacitete država članica te uzimajući u obzir kapacitete komercijalnih pružatelja usporedivih podataka i informacija te potrebu za poticanjem tržišnog natjecanja i razvoja tržišta, ***pri čemu se stvara najveći mogući broj prilika za europske korisnike***.
2. U okviru Copernicusa ***pružaju se*** podaci i informacije ***utemeljeni na potrebama korisnika Copernicusa te na*** politici potpunih, besplatnih i otvorenih podataka.
- 2a. ***Copernicus pruža potporu oblikovanju, provedbi i nadzoru politika Unije i njezinih država članica, posebno u području okoliša, klimatskih promjena, mora, pomorstva, atmosfere, poljoprivrede i ruralnog razvoja, očuvanja kulturne baštine, civilne zaštite, nadzora infrastrukture, sigurnosti i zaštite, kao i digitalne ekonomije, u cilju daljnjeg smanjenja administrativnog opterećenja***.
3. Copernicus čine ***sljedeća četiri elementa***:
 - (a) ■ ***prikupljanje*** podataka ***koje*** uključuje:
 - razvoj i rad Copernicusovih Sentinelâ,
 - pristup podacima treće strane ***u vezi s promatranjem Zemlje iz svemira***,
 - pristup in situ podacima i drugim pomoćnim podacima;

- (b) komponenta za obradu podataka i informacija **u okviru usluga programa Copernicus**, koja uključuje aktivnosti za generiranje informacija s dodanom vrijednošću za potporu praćenju okoliša, izvješćivanju i osiguravanju usklađenosti, civilnoj zaštiti i civilnoj sigurnosti ■ ;
 - (c) komponenta za pristup podacima i njihovu distribuciju, koja uključuje infrastrukturu i usluge kojima se **na način prilagođen korisnicima** osiguravaju traženje, distribucija, iskorištavanje **i dugoročno očuvanje** podataka i informacija programa Copernicus, uvid u njih i pristup takvim podacima i informacijama;
 - (d) komponenta za podupiranje prihvaćenosti među korisnicima, razvoj tržišta **i izgradnju kapaciteta** u skladu s člankom 29. stavkom 5., koja uključuje povezane aktivnosti, resurse i usluge za promidžbu Copernicusa, njegovih podataka i usluga, **kao i povezane silazne aplikacije i njihov razvoj** na svim razinama radi maksimalnog povećanja socioekonomskih koristi iz članka 4. stavka 1. **kao i radi prikupljanja i analize potreba korisnika**.
4. U okviru Copernicusa promiče se međunarodna koordinacija sustava za promatranje i povezana razmjena podataka radi jačanja njegove globalne dimenzije i komplementarnosti uzimajući u obzir ■ međunarodne sporazume i procese koordinacije.

POGLAVLJE II.

Prihvatljive mjere

Članak 49.

Prihvatljive mjere za prikupljanje podataka

Prihvatljive mjere u okviru Copernicusa obuhvaćaju:

- (a) mjere kojima se osigurava **bolji** kontinuitet postojećih misija Sentinel a te razvoj, lansiranje i održavanje daljnjih Sentinel a i upravljanje njima uz proširenje opsega promatranja, pri čemu se prednost **posebno** daje promatračkim kapacitetima za praćenje antropogenih emisija CO₂ i ostalih stakleničkih plinova, što omogućuje **praćenje polarnih regija** i inovativne ekološke primjene u područjima poljoprivrede, šumarstva, upravljanja vodama **i morskim resursima te kulturne baštine**;

- (b) mjere kojima se osigurava pristup podacima treće strane potrebnim za generiranje usluga programa Copernicus ili koje upotrebljavaju institucije, agencije, decentralizirane službe Unije ***te, gdje je to primjereno i troškovno učinkovito, nacionalna i regionalna javna tijela;***
- (c) mjere kojima se osigurava i koordinira pristup in situ i drugim pomoćnim podacima potrebnima za generiranje, umjeravanje i validaciju podataka i informacija programa Copernicus, ***uključujući, gdje je to primjereno i troškovno učinkovito, upotrebu postojećih nacionalnih kapaciteta i izbjegavajući udvostručavanje.***

Članak 50.

Prihvatljive mjere za usluge programa Copernicus

1. Copernicus uključuje mjere za potporu sljedećim uslugama:

- (a) uslugama praćenja okoliša, izvješćivanja i provjere usklađenosti, koje obuhvaćaju:
- praćenje atmosfere radi pružanja informacija o kvaliteti zraka ***s globalnom pokrivenošću, uz poseban naglasak na europskoj razini,*** i kemijskom sastavu atmosfere,
 - praćenje morskog okoliša radi pružanja informacija o stanju i dinamici ***ekosustava mora, oceana*** i obalnih ekosustava te njihovih resursa ***i upotrebe,***
 - praćenje kopna i poljoprivrede radi pružanja informacija o pokrovu zemljišta, uporabi zemljišta, prenamjeni zemljišta, ***lokalitetima kulturne baštine, kretanju tla,*** gradskim područjima, količini i kvaliteti unutarnjih voda, šumama, poljoprivredi i drugim prirodnim resursima, biološkoj raznolikosti i kriosferi,
 - praćenje klimatskih promjena radi pružanja informacija o antropogenim emisijama ***i apsorpcijama*** CO₂ i drugih stakleničkih plinova, ključnim klimatskim varijablama, ponovnim analizama klime, sezonskim prognozama, klimatskim projekcijama i uzrocima klimatskih promjena, ***promjenama na polarnom/arktičkom području*** te pokazateljima u odgovarajućim vremenskim i prostornim razmjerima;

- (b) uslugama upravljanja kriznim situacijama za pružanje informacija za potporu javnim tijelima nadležnima za civilnu zaštitu **i u suradnji s njima**, kao potpora operacijama civilne zaštite i odgovora na krizne situacije (poboljšanje aktivnosti ranog upozoravanja i kapaciteta za odgovor na krize) te aktivnostima sprečavanja i pripravnosti (analize rizika i oporavka) u vezi s različitim vrstama katastrofa;
- (c) sigurnosnim uslugama za potporu nadzoru **Unije i njezinih vanjskih granica**, pomorskom nadzoru, kao i vanjskom djelovanju Unije u odgovoru na sigurnosne prijetnje s kojima se Unija suočava te na ciljeve i mjere zajedničke vanjske i sigurnosne politike.

2. Komisija, uz potporu vanjskih nezavisnih stručnjaka kada je to potrebno, na sljedeće načine osigurava primjerenost usluga:

- (a) **provjerava jesu li zahtjevi koje su postavile zajednice korisnika tehnički izvedivi i odgovaraju li svrsi;**
- (b) **ocjenjuje predložene ili realizirane načine ili rješenja za zadovoljavanje zahtjeva koje su postavile zajednice korisnika i za postizanje ciljeva Programa.**

Članak 51.

Prihvatljive mjere za pristup podacima i informacijama i te njihovu distribuciju

- 1. Copernicus obuhvaća mjere kojima se osigurava **bolji** pristup svim podacima i informacijama programa Copernicus i, prema potrebi, dodatna infrastruktura i usluge za poticanje pristupa tim podacima i informacijama te njihove distribucije i upotrebe.
- 2. Ako su podaci ili informacije programa Copernicus sigurnosno osjetljivi **prema člancima od 12. do 16. Delegirane uredbe Komisije (EU) br. 1159/2013¹**, Komisija može pristup tim podacima i informacijama, nadzor nad njima te njihovo prikupljanje i distribuciju povjeriti subjektu ili subjektima od povjerenja. Takvi subjekti uspostavljaju i vode registar

¹ Delegirana uredba Komisije (EU) br. 1159/2013 od 12. srpnja 2013. o dopuni Uredbe (EU) br. 911/2010 Europskog parlamenta i Vijeća o Europskom programu za praćenje Zemlje (GMES) utvrđivanjem uvjeta za registraciju i izdavanje dozvola za korisnike GMES-a i određujući kriterije za ograničavanje pristupa podacima namijenjenima GMES-u i informacijama usluga GMES-a (SL L 309, 19.11.2013., str. 1.).

ovlaštenih korisnika i daju pristup ograničenim podacima uz korištenje zasebnih radnih procesa.

POGLAVLJE III.

Politika postupanja s podacima programa Copernicus

Članak 52.

Politika postupanja s podacima i informacijama programa Copernicus

1. Podaci i informacije programa Copernicus pružaju se korisnicima u skladu sa sljedećom politikom besplatnih, potpunih i otvorenih podataka:
 - (a) korisnici programa Copernicus smiju besplatno i bilo gdje u svijetu reproducirati, distribuirati, priopćavati javnosti, prilagođavati i mijenjati sve podatke i informacije programa Copernicus te ih kombinirati s drugim podacima i informacijama;
 - (b) politika besplatnih, potpunih i otvorenih podataka podrazumijeva sljedeća ograničenja:
 - i. formati, rokovi pružanja i načini širenja i dijeljenja podataka i informacija programa Copernicus unaprijed su određeni,
 - ii. ako je to primjenjivo, moraju se poštovati uvjeti licenciranja podataka i informacija treće strane koji se koriste za proizvodnju informacija iz usluga programa Copernicus,
 - iii. sigurnosna ograničenja proizašla iz općih sigurnosnih zahtjeva iz članka 34. stavka 1.,
 - iv. mora se osigurati zaštita od rizika od poremećaja sustava koji proizvodi ili stavlja na raspolaganje podatke i informacije programa Copernicus ***te od rizika poremećaja u samim podacima,***
 - v. mora se zajamčiti zaštita pouzdanog pristupa podacima i informacijama programa Copernicus za europske korisnike.

2. Komisija donosi delegirane akte u skladu s člankom 105. u vezi s posebnim odredbama radi dopune stavka 1. u pogledu specifikacija, uvjeta i postupaka za pristup podacima i informacijama programa Copernicus i njihovu upotrebu.
3. Komisija izdaje licencije i obavijesti povezane s pristupom podacima i informacijama programa Copernicus i njihovom upotrebom, uključujući odredbe o priznavanju autorstva, u skladu s politikom programa Copernicus o postupanju s podacima kako je utvrđena u ovoj Uredbi i primjenjivim delegiranim aktima na temelju stavka 2.

GLAVA VIII.

DRUGE KOMPONENTE PROGRAMA

POGLAVLJE I.

SSA

ODJELJAK I.

SST

Članak 53.

Opseg SST-a

1. Podkomponentama SST podupiru se sljedeće aktivnosti:

- (a) uspostava, razvoj i rad mreže zemaljskih i/ili svemirskih senzora **SST-a** država članica, uključujući senzore koje razvija Europska svemirska agencija **ili privatni sektor Unije** i senzore Unije pod nacionalnom kontrolom, radi nadzora i praćenja **svemirskih** objekata te izrade europskog kataloga svemirskih objekata ■ ;
- (b) obrada i analiza podataka SST-a na nacionalnoj razini radi pružanja informacija i usluga SST-a iz članka 54.;
- (c) pružanje usluga SST-a iz članka 54. **korisnicima** iz članka 55.;
- (cc) **praćenje i traženje sinergija s inicijativama za promicanje razvoja i upotrebe tehnologija zbrinjavanja svemirskih letjelica na kraju operativnog životnog vijeka, tehnoloških sustava za sprečavanje i uklanjanje svemirskog otpada, kao i s međunarodnim inicijativama u području upravljanja svemirskim prometom.**

2. Komponentama SST također se pruža tehnička i administrativna podrška za osiguravanje prijelaza između Svemirskog programa EU-a i okvira za potporu SST-u uspostavljenog Odlukom br. 541/2014/EU.

Članak 54.

Usluge SST-a

1. Usluge SST-a obuhvaćaju:
 - (a) procjenu rizika od sudara svemirskih letjelica ili svemirskih letjelica i svemirskog otpada te potencijalno generiranje upozorenja za izbjegavanje sudara tijekom sljedećih faza misija svemirskih letjelica: lansiranja, ulaska u orbitu, dizanja u orbiti, rada u orbiti te zbrinjavanja;
 - (b) otkrivanje i utvrđivanje karakteristika fragmentacija, raspada ili sudara u orbiti;
 - (c) procjenu rizika od nekontroliranog povratka svemirskih objekata i svemirskog otpada u Zemljinu atmosferu te generiranje povezanih informacija, uključujući predviđanja o vremenu i vjerojatnom mjestu mogućeg udara;
 - (d) *razvijanje aktivnosti pripreme za:*
 - i. *smanjenje svemirskog otpada kako bi se smanjilo njegovo nastajanje i*
 - ii. *sanaciju svemirskog otpada zbrinjavanjem postojećeg svemirskog otpada.*
2. Usluge SST-a besplatne su, dostupne bez prekida i u svakom trenutku *te prilagođene potrebama korisnika iz članka 55.*
3. *Države članice sudionice, Komisija ni, gdje je to relevantno, kontaktna točka ne smatraju se odgovornima za sljedeće:*
 - (a) *za štetu nastalu zbog izostanka ili prekida pružanja usluga SST-a;*
 - (b) *za kašnjenje u pružanju usluga SST-a;*
 - (c) *za netočnost informacija dobivenih putem usluga SST-a; ili*
 - (d) *za djelovanje poduzeto kao odgovor na pružene usluge SST-a.*

Članak 55.

Korisnici SST-a

1. **Korisnici EU-a obuhvaćaju:**

- (a) **temeljne korisnike SST-a:** države članice, ESVD, Komisija, Vijeće, *Agencija kao i* javni i privatni vlasnici i operateri svemirskih letjelica ■ s poslovnim nastanom u Uniji;
- (b) **netemeljne korisnike SST-a:** drugi javni i privatni subjekti ■ s poslovnim nastanom u Uniji.

Temeljni korisnici SST-a imaju pristup svim uslugama SST-a navedenim u članku 54. stavku 1.

Netemeljni korisnici SST-a mogu pristupiti uslugama SST-a navedenim u članku 54. stavku 1. točkama od (b) do (d).

2. **Međunarodni korisnici obuhvaćaju treće zemlje, međunarodne organizacije koje nemaju sjedište u Uniji i privatne subjekte koji nemaju poslovni nastan u Uniji pod sljedećim uvjetima:**

- (a) **treće zemlje i međunarodne organizacije koje nemaju sjedište u Uniji mogu pristupiti uslugama SST-a u skladu s člankom 8. stavkom 1.a;**
- (b) **privatni subjekti koji nemaju poslovni nastan u Uniji mogu pristupiti uslugama SST-a na temelju međunarodnog sporazuma, sklopljenog u skladu s člankom 8. stavkom 1.a s trećom zemljom u kojoj imaju poslovni nastan, koji im omogućuje pristup.**

3. **Odstupajući od stavka 2. ovog članka, međunarodni sporazum nije potreban ako je usluga SST-a iz članka 54. stavka 1. javno dostupna.**

4. **Komisija putem provedbenih akata može donijeti detaljne odredbe o pristupu uslugama SST-a i relevantnim postupcima. Te se odredbe donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 107. stavka 3.**

Članak 56.

Sudjelovanje država članica

1. Države članice koje žele sudjelovati u pružanju usluga SST-a iz članka 54. **za sve orbite** podnose Komisiji **jedan** zajednički prijedlog kojim dokazuju da ispunjavaju sljedeće kriterije:
 - (a) imaju vlasništvo nad ili pristup odgovarajućim senzorima SST-a koji su na raspolaganju za SST EU-a i ljudski resursi za upravljanje tim senzorima ili odgovarajući kapaciteti za operativnu analizu i obradu podataka posebno osmišljeni za SST i na raspolaganju za SST EU-a;
 - (b) predmetna država članica provela je i validirala početnu procjenu sigurnosnog rizika za svako sredstvo SST-a;
 - (c) akcijski plan kojim se uzima u obzir koordinacijski plan donesen na temelju članka 6. Odluke 541/2014/EU za provedbu aktivnosti utvrđenih u članku 53. ove Uredbe;
 - (d) distribucija različitih aktivnosti unutar stručnih timova kako su imenovani u skladu s člankom 57.;
 - (e) pravila za razmjenu podataka potrebnih za postizanje ciljeva iz članka 4.

U pogledu kriterija iz točaka (a) i (b) svaka država članica koja želi sudjelovati u pružanju usluga SST-a zasebno dokazuje da ispunjava te kriterije.

U pogledu kriterija iz točaka od (c) do (e) sve države članice koje žele sudjelovati u pružanju usluga SST-a zajednički dokazuju da ispunjavaju te kriterije.

2. Smatra se da su kriterije iz stavka 1. točaka (a) i (b) ispunile države članice sudionice čiji su imenovani nacionalni subjekti članovi Konzorcija osnovanog u skladu s člankom 7. Odluke br. 541/2014/EU na datum stupanja na snagu ove Uredbe.
3. Ako nije podnesen zajednički prijedlog u skladu sa stavkom 1. ili ako Komisija smatra da tako podneseni zajednički prijedlog ne ispunjava kriterije iz stavka 1., najmanje **pet država** članica ■ može **Komisiji podnijeti novi zajednički prijedlog, kojim dokazuju da ispunjavaju** kriterije iz stavka 1. ■

4. Komisija putem provedbenih akata može donijeti detaljne odredbe o postupcima i elementima iz stavaka od 1. do 3. Te se provedbene mjere donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 107. stavka 3.

Članak 57.

Organizacijski okvir za sudjelovanje država članica

1. Sve države članice koje su podnijele prijedlog za koji je Komisija utvrdila da ispunjava odredbe iz članka 56. stavka 1. ili koje je Komisija odabrala u skladu s postupkom iz članka 56. stavka 3. za svojeg predstavnika imenuju konstituirajući nacionalni subjekt s poslovnim nastanom na njihovu državnom području. ***Konstituirajući nacionalni subjekt jest javno tijelo države članice ili tijelo kojemu je povjereno izvršavanje takve javne funkcije.***
2. Konstituirajući nacionalni subjekti imenovani u skladu sa stavkom 1. sklapaju sporazum o uspostavi partnerstva za SST i utvrđivanju pravila i mehanizama za njihovu suradnju u provedbi aktivnosti iz članka 53. Taj sporazum uključuje elemente iz članka 56. stavka 1. točaka od (c) do (e) i uspostavu strukture za upravljanje rizikom kako bi se osigurala provedba odredaba o upotrebi i sigurnoj razmjeni podataka SST-a i informacija SST-a.
3. Konstituirajući nacionalni subjekti razvijaju visokokvalitetne usluge SST-a Unije u skladu s višegodišnjim planom, relevantnim ključnim pokazateljima uspješnosti i zahtjevima korisnika na temelju aktivnosti stručnih timova iz stavka 6. Komisija putem provedbenih akata može donijeti višegodišnji plan i ključne pokazatelje uspješnosti u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 107. stavka 3.
4. Konstituirajući nacionalni subjekti umrežavaju postojeće i potencijalne buduće senzore kako bi se njima upravljalo na koordiniran i optimalan način u cilju uspostave i održavanja ažurnog zajedničkog europskog kataloga, ***ne dovodeći u pitanje ovlasti država članica u području nacionalne sigurnosti.***
5. Države članice sudionice vrše sigurnosnu akreditaciju na temelju općih zahtjeva za sigurnost iz članka 34. stavka 1.
6. Države članice sudionice SST-a imenuju stručne timove zadužene za konkretna pitanja povezana s različitim aktivnostima SST-a. Stručni su timovi stalni, njima upravljaju i u

njima rade konstituirajući nacionalni subjekti država članica koje su ih osnovale, a mogu uključivati stručnjake iz svih konstituirajućih nacionalnih subjekata.

7. Konstituirajući nacionalni subjekti i stručni timovi osiguravaju zaštitu podataka SST-a, informacija SST-a i usluga SST-a.
8. **Komisija u skladu s člankom 105. donosi delegirane akte u pogledu posebnih odredbi i detaljnih pravila** o funkcioniranju organizacijskog okvira za sudjelovanje država članica u SST-u. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 107. stavka 3.

Članak 58.

Kontaktna točka za SST

1. **Uzimajući u obzir preporuku konstituirajućih nacionalnih subjekata** Komisija **odabire kontaktnu točku za SST** na temelju najveće stručnosti u sigurnosnim pitanjima **i pružanju usluga**. Kontaktna točka za SST:
 - (a) osigurava potrebna sigurna sučelja za centralizaciju, pohranu i stavljanje na raspolaganje informacija SST-a korisnicima SST-a, pri čemu osigurava primjereno postupanje s tim informacijama i njihovu sljedivost;
 - (b) izvješćuje **partnerstvo za SST i Komisiju** o uspješnosti usluga SST-a;
 - (c) prikuplja **potrebne** povratne informacije **za partnerstvo za SST** kako bi osigurala potrebnu usklađenost usluga s očekivanjima korisnika;
 - (d) podupire, promiče i potiče upotrebu usluga.
2. Konstituirajući nacionalni subjekti dogovaraju potrebne provedbene mehanizme s kontaktnom točkom za SST.

ODJELJAK II.

Svemirska meteorologija i NEO-i

Članak 59.

Svemirske meteorološke aktivnosti

1. **Podkomponente za** svemirsku meteorologiju mogu poduprijeti sljedeće aktivnosti:
 - (a) procjenu i utvrđivanje potreba korisnika iz sektora utvrđenih u stavku 2. točki (b) u cilju utvrđivanja svemirskih meteoroloških usluga koje je potrebno pružiti;
 - (b) pružanje svemirskih meteoroloških usluga korisnicima tih usluga u skladu s utvrđenim potrebama korisnika i tehničkim zahtjevima.
2. Svemirske meteorološke usluge dostupne su bez prekida i u svakom trenutku. **Komisija putem provedbenih akata odabire te usluge** u skladu sa sljedećim pravilima:
 - (a) na temelju potreba korisnika, tehnološke spremnosti usluga i rezultata procjene rizika Komisija određuje prioritet prema kojem se svemirske meteorološke usluge pružaju na razini EU-a;
 - (b) svemirske meteorološke usluge mogu doprinijeti **aktivnostima civilne zaštite i** zaštititi **širokog niza** sektora, **kao što su sljedeći: svemir, promet, GNSS-ovi,** elektroenergetske mreže i komunikacije.

Ti se provedbeni akti donose u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 107. stavka 2.
3. Odabir **javnih ili privatnih** subjekata za pružanje svemirskih meteoroloških usluga provodi se putem javnog poziva na nadmetanje.

Članak 60.

Aktivnosti povezane s NEO-ima

1. **Podkomponente za** NEO-e **mogu** poduprijeti sljedeće aktivnosti:
 - (a) mapiranje kapaciteta država članica za otkrivanje i praćenje objekata u blizini Zemlje;
 - (b) promicanje umrežavanja infrastrukturnih objekata i istraživačkih centara u državama članicama;
 - (c) razvoj usluge iz stavka 2.;

(d) *razvoj službe za rutinsku brzu reakciju za karakterizaciju novootkrivenih NEO-ova;*

(e) *uspostava europskog kataloga NEO-a.*

2. Komisija *unutar svojeg djelokruga može uvesti postupke kojima uz sudjelovanje odgovarajućih tijela Ujedinjenih naroda usklađuje* djelovanja Unije i nacionalnih javnih tijela nadležnih za civilnu zaštitu u slučaju otkrivanja NEO-a koji se približava Zemlji.

POGLAVLJE II.

GOVSATCOM

Članak 61.

Opseg GOVSATCOM-a

U okviru komponente GOVSATCOM satelitski komunikacijski kapaciteti i usluge agregiraju se u zajednički udruženi skup Unijinih satelitskih komunikacijskih kapaciteta i usluga *s odgovarajućim sigurnosnim zahtjevima*. Komponenta obuhvaća:

- (a) razvoj, izgradnju i rad infrastrukture zemaljskog segmenta *iz članka 66. i potencijalne svemirske infrastrukture iz članka 69.;*
- (b) nabavu *vladinih i komercijalnih* satelitskih komunikacijskih kapaciteta, usluga i korisničke opreme nužnih za pružanje usluga GOVSATCOM-a;
- (c) mjere potrebne za daljnju interoperabilnost i standardizaciju korisničke opreme GOVSATCOM-a.

Članak 62.

Kapaciteti i usluge koji se pružaju u okviru GOVSATCOM-a

1. Pružanje kapaciteta i usluga GOVSATCOM-a ■ osigurava se kako je utvrđeno u portfelju usluga iz stavka 3. u skladu s operativnim zahtjevima iz stavka 2. i posebnim sigurnosnim zahtjevima za GOVSATCOM iz članka 34. stavka 1. te u skladu s ograničenjima iz pravila o dijeljenju i određivanju prioriteta iz članka 65. *Pristup kapacitetima i uslugama*

GOVSATCOM-a besplatan je za institucijske i vladine korisnike osim ako Komisija ne odluči uvesti politiku određivanja cijena u skladu s člankom 65. stavkom 2.

2. Komisija provedbenim aktima donosi operativne zahtjeve za pružanje usluga u okviru GOVSATCOM-a u obliku tehničkih specifikacija za scenarije upotrebe koji se odnose ***posebno*** na upravljanje krizama, nadzor i upravljanje ključnom infrastrukturom, uključujući diplomatske komunikacijske mreže. Ti se operativni zahtjevi temelje na detaljnoj analizi zahtjeva korisnika uz uzimanje u obzir zahtjeva koji proizlaze iz postojećih korisničkih uređaja i mreža. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 107. stavka 3.
3. Komisija provedbenim aktima donosi portfelj usluga za usluge koje se pružaju u okviru GOVSATCOM-a u obliku popisa kategorija satelitskih komunikacijskih kapaciteta i usluga te njihovih obilježja, uključujući geografsku pokrivenost, frekvenciju, propusnost, korisničku opremu i sigurnosne karakteristike. Te se mjere ***redovito ažuriraju i*** temelje se na operativnim i sigurnosnim zahtjevima iz stavka 1. i u njima se određuje prioritet prema kojem se usluge pružaju korisnicima na razini Unije ***na temelju njihove relevantnosti i ključnosti***. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 107. stavka 3.
- 3a. ***U portfelju usluga iz stavka 3. uzimaju se u obzir postojeće komercijalno dostupne usluge kako se ne bi narušilo tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu.***
4. Korisnici GOVSATCOM-a imaju pristup kapacitetima i uslugama s popisa portfelja usluga. ***Taj je pristup omogućen*** putem GOVSATCOM-ovih centara iz članka 66.

Članak 63.

Pružatelji satelitskih komunikacijskih kapaciteta i usluga

Satelitske komunikacijske kapacitete i usluge u okviru ove komponente mogu pružati sljedeći subjekti:

- (a) sudionici GOVSATCOM-a ***navedeni u članku 67.***; i
- (b) pravne osobe propisno akreditirane za pružanje satelitskih kapaciteta ili usluga u skladu s postupkom za sigurnosnu akreditaciju iz članka 36., ***koji se temelji na općim*** sigurnosnim zahtjevima ***iz članka 34. stavka 1. utvrđenih za komponentu GOVSATCOM.***

Članak 64.

Korisnici GOVSATCOM-a

1. Korisnici GOVSATCOM-a mogu biti sljedeći subjekti, pod uvjetom da su im povjerene zadaće povezane s nadzorom misija, operacija i infrastruktura **koje su hitne i** od iznimne važnosti za sigurnost te s upravljanjem tim zadaćama, operacijama i infrastrukturama:
 - (a) javno tijelo Unije ili države članice ili tijelo zaduženo za izvršavanje takve javne funkcije;
 - (b) fizička ili pravna osoba **koja djeluje u ime i pod kontrolom subjekta iz točke (a).**
2. Sudionik iz članka 67. mora primjereno ovlastiti korisnike GOVSATCOM-a kako bi se oni mogli služiti kapacitetima i uslugama GOVSATCOM-a, **a korisnici GOVSATCOM-a moraju poštovati opće sigurnosne zahtjeve iz članka 34.1. utvrđene za komponentu GOVSATCOM.**

Članak 65.

Dijeljenje i određivanje prioriteta

1. Udruženi satelitski komunikacijski kapaciteti, usluge i korisnička oprema dijele se i dodjeljuju među sudionicima GOVSATCOM-a prema prioritetu na temelju analize sigurnosnih rizika **za korisnike. U toj se analizi u obzir uzima postojeća komunikacijska infrastruktura i dostupnost postojećih kapaciteta te njihova geografska pokrivenost**, na razini Unije i država članica. U dijeljenju i određivanju prioriteta prednost se daje korisnicima **na temelju njihove relevantnosti i ključnosti.**
2. Komisija provedbenim aktima donosi detaljna pravila o dijeljenju i određivanju prioriteta kapaciteta, usluga i korisničke opreme, uzimajući u obzir očekivanu potražnju za različitim scenarijima upotrebe, analizu sigurnosnih rizika za te scenarije **i, po potrebi, troškovnu učinkovitost.**

Donošenjem politike određivanja cijena u okviru tih pravila Komisija osigurava da se kapacitetima i uslugama GOVSATCOM-a ne narušava tržište i da ne manjka kapaciteta GOVSATCOM-a.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 107. stavka 3.

3. Dijeljenje i određivanje prioriteta satelitskih komunikacijskih kapaciteta i usluga za korisnike GOVSATCOM-a koje je ovlastio isti sudionik GOVSATCOM-a utvrđuje i provodi taj sudionik.

Članak 66.

Infrastruktura i rad zemaljskog segmenta

1. Zemaljski segment uključuje infrastrukturu potrebnu za pružanje usluga korisnicima u skladu s člankom 65., a osobito GOVSATCOM-ove centre koji se nabavljaju u okviru ove komponente radi povezivanja korisnika GOVSATCOM-a sa satelitskim komunikacijskim kapacitetima i uslugama. ***Zemaljski segment i njegov rad moraju biti u skladu s općim sigurnosnim zahtjevom iz članka 34. stavka 1. utvrđenim za komponentu GOVSATCOM.***
2. Komisija putem provedbenih akata određuje lokacije infrastrukture zemaljskog segmenta. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 107. stavka 3. ***i njima se ne dovodi u pitanje pravo država članica da odluče odbiti postavljanje te infrastrukture na svojem teritoriju.***

Članak 67.

Sudionici GOVSATCOM-a i nadležna tijela GOVSATCOM-a

1. Države članice, Vijeće, Komisija i ESVD su sudionici GOVSATCOM-a jer ovlašćuju korisnike GOVSATCOM-a ili pružaju satelitske komunikacijske kapacitete ili lokacije zemaljskih segmenata ili dio objekata zemaljskog segmenta.

U slučaju kada Vijeće, Komisija ili ESVD ovlaste korisnike GOVSATCOM-a ili pružaju satelitske komunikacijske kapacitete ili lokacije zemaljskih segmenata ili dio objekata zemaljskog segmenta na teritoriju države članice, to ovlaštenje ili pružanje ne smiju biti u suprotnosti s odredbama o neutralnosti ili nesvrstanosti utvrđenima u ustavnom pravu te države članice.

2. Agencije Unije mogu postati sudionici GOVSATCOM-a ***samo u mjeri u kojoj je to nužno za ispunjavanje njihovih zadataka i u skladu s detaljnim pravilima utvrđenim u***

administrativnom sporazumu sklopljenom između dotične agencije i institucije Unije koja je ■ *nadzire.*

3. Svaki sudionik imenuje jedno nadležno tijelo GOVSATCOM-a.
4. Nadležno tijelo GOVSATCOM-a mora osigurati:
 - (a) da se usluge upotrebljavaju u skladu s primjenjivim sigurnosnim zahtjevima;
 - (b) da su prava pristupa za korisnike GOVSATCOM-a utvrđena i da se tim pravima upravlja;
 - (c) da se korisnička oprema i povezane elektroničke komunikacijske veze i informacije upotrebljavaju u skladu s primjenjivim sigurnosnim zahtjevima i da se njima upravlja u skladu s tim zahtjevima;
 - (d) da je uspostavljena središnja kontaktna točka koja prema potrebi pomaže u izvješćivanju o sigurnosnim rizicima i prijetnjama, a posebno u otkrivanju mogućih štetnih elektromagnetskih smetnji koje utječu na usluge u okviru ove komponente.

Članak 68.

Praćenje ponude i potražnje za potrebe GOVSATCOM-a

Komisija kontinuirano prati kretanje ponude, ***uključujući postojeće kapacitete GOVSATCOM-a u orbiti za agregaciju i dijeljenje***, i potražnje u pogledu kapaciteta i usluga GOVSATCOM-a, uzimajući u obzir nove rizike i prijetnje, kao i nove tehnološke razvoje, kako bi optimirala ravnotežu između ponude i potražnje usluga GOVSATCOM-a.

■

GLAVA IX.

AGENCIJA EUROPSKE UNIJE ZA SVEMIRSKI PROGRAM

POGLAVLJE I.

Opće odredbe o Agenciji

Članak 70.

Pravni status Agencije

1. Agencija je tijelo Unije. Ona ima pravnu osobnost.
2. U svakoj od država članica Agencija uživa najširu pravnu sposobnost koja se priznaje pravnim osobama na temelju zakona. Ona može kupovati pokretnu i nepokretnu imovinu, raspolagati pokretnom i nepokretnom imovinom te biti stranka u pravnom postupku.
3. Agenciju predstavlja njezin izvršni direktor.

Članak 71.

Sjedište Agencije *i lokalni uredi*

1. Sjedište Agencije nalazi se u Pragu (Češka).
2. ***Osoblje Agencije može biti smješteno u jednom od zemaljskih centara u okviru Galilea ili EGNOS-a iz Provedbene odluke Komisije (EU) 2016/413 ili (EU) 2017/1406 kako bi provodilo aktivnosti Programa predviđene u relevantnom sporazumu.***
3. ***Ovisno o potrebama Programa u državama članicama mogu se otvoriti lokalni uredi u skladu s postupkom utvrđenim u članku 79. stavku 2.***

POGLAVLJE II.

Ustrojstvo Agencije

Članak 72.

Administrativna i upravljačka struktura

1. Administrativnu i upravljačku strukturu Agencije čine:
 - (a) Upravni odbor;
 - (b) izvršni direktor;
 - (c) Odbor za sigurnosnu akreditaciju.
2. Upravni odbor, izvršni direktor i Odbor za sigurnosnu akreditaciju ■ surađuju kako bi osigurali rad Agencije i koordinaciju u skladu s postupcima određenima internim pravilima Agencije, kao što su poslovnik Upravnog odbora, poslovnik Odbora za sigurnosnu akreditaciju, financijska pravila primjenjiva na Agenciju, provedbena pravila za status osoblja i pravila kojima se uređuje pristup dokumentima.

Članak 73.

Upravni odbor

1. Upravni odbor sastavljen je od po jednog predstavnika iz svake države članice i **tri** predstavnika Komisije, pri čemu svi imaju pravo glasa. Upravni odbor uključuje i jednog člana bez prava glasa kojega imenuje Europski parlament.
2. Predsjednik ili zamjenik predsjednika Odbora za sigurnosnu akreditaciju, predstavnik Vijeća, predstavnik Visokog povjerenika Unije te predstavnik Europske svemirske agencije pozivaju se da prisustvuju sastancima Upravnog odbora kao promatrači **za pitanja koja ih se izravno tiču**, prema uvjetima određenima poslovnikom Upravnog odbora.
3. Svaki član Upravnog odbora ima zamjenika. Zamjenik predstavlja člana u njegovu odsustvu.
4. **Svaka država članica imenuje člana i zamjenika člana** Upravnog odbora **vodeći računa o njihovom** znanju u području ■ zadaća Agencije, uzimajući u obzir relevantne upravljačke i administrativne vještine i vještine upravljanja proračunom. Europski parlament, Komisija i države članice nastoje ne mijenjati svoje predstavnike u Upravnom odboru kako bi se

osigurao kontinuitet aktivnosti Odbora. Sve strane nastoje postići uravnoteženu zastupljenost žena i muškaraca u Upravnom odboru.

5. Mandat članova Upravnog odbora i njihovih zamjenika traje četiri godine i može se **█** produljiti.
6. Prema potrebi, sudjelovanje predstavnika trećih zemalja ili međunarodnih organizacija te uvjeti tog sudjelovanja utvrđuju se u sporazumima iz članka 98. i u skladu su s poslovníkom Upravnog odbora. ***Ti predstavnici nemaju pravo glasa.***

Članak 74.

Predsjednik Upravnog odbora

1. Upravni odbor bira predsjednika i zamjenika predsjednika iz redova svojih članova ***koji imaju pravo*** glasa. Zamjenik predsjednika automatski zamjenjuje predsjednika ako je on spriječen izvršavati svoje dužnosti.
2. Mandat predsjednika i zamjenika predsjednika traje dvije godine i može se jednom produljiti. Mandat završava ako ta osoba prestane biti članom Upravnog odbora.
3. Upravni odbor ima ovlast razriješiti dužnosti predsjednika, zamjenika predsjednika ili obojicu.

Članak 75.

Sastanci Upravnog odbora

1. Sastanke Upravnog odbora saziva njegov predsjednik.
2. Izvršni direktor sudjeluje u raspravama, osim ako predsjednik odluči drukčije. On nema pravo glasa.
3. Upravni odbor održava redovne sastanke **█** ***na redovitoj osnovi, najmanje*** dva puta godišnje. Usto, sastaje se na inicijativu predsjednika ili na zahtjev najmanje jedne trećine svojih članova.

4. Upravni odbor može na sastanke kao promatrača pozvati bilo koju osobu čije bi mišljenje moglo biti od koristi. Članovima Upravnog odbora mogu u skladu s poslovníkom pomagati savjetnici ili stručnjaci.
5. ***Kada se rasprava odnosi na korištenje osjetljive nacionalne infrastrukture, ■ predstavnici država članica i predstavnici Komisije mogu prisustvovati sastancima i raspravama Upravnog odbora na temelju potrebe za informacijama, ali samo predstavnici država članica koje posjeduju takvu infrastrukturu i predstavnik Komisije mogu sudjelovati u glasanju. Ako predsjednik Upravnog odbora ne predstavlja državu članicu koja posjeduje takvu infrastrukturu, mijenja ga jedan od predstavnika država članica koje posjeduju takvu infrastrukturu. U poslovniku Upravnog odbora utvrđuju se situacije u kojima je ovaj postupak primjenjiv.***
6. Agencija pruža Upravnom odboru usluge tajništva.

Članak 76.

Pravila Upravnog odbora o glasanju

1. Osim ako je drukčije predviđeno ovom Uredbom, Upravni odbor donosi odluke većinom svojih članova s pravom glasa.

Za izbor i razrješenje dužnosti predsjednika i zamjenika predsjednika Upravnog odbora te za donošenje proračuna, programâ rada, ***odobravanje aranžmana iz članka 98. stavka 2., sigurnosnih pravila Agencije, donošenje poslovnika, osnivanje lokalnih ureda i odobravanje sporazuma o smještaju iz članka 92.*** potrebna je dvotrećinska većina svih članova s pravom glasa.
2. Svaki predstavnik države članice i Komisije ima jedan glas. U odsustvu člana s pravom glasa pravo glasa tog člana ima njegov zamjenik. ■ Odluke na temelju članka 77. stavka 2. ***točke (a) ■***, osim za pitanja obuhvaćena glavom V. poglavljem II., ***ili na temelju članka 77. stavka 5.*** donose se jedino uz potvrđan glas predstavnikâ Komisije.
3. Poslovnikom Upravnog odbora utvrđuju se detaljnija pravila glasanja, posebno uvjeti pod kojima jedan član može djelovati u ime drugoga, ***te, prema potrebi, eventualni zahtjevi u pogledu kvoruma.***

Članak 77.

Zadaće Upravnog odbora

1. Upravni odbor osigurava da Agencija provodi zadaće koje su joj dodijeljene na temelju ove Uredbe te u tu svrhu donosi sve potrebne odluke ne dovodeći u pitanje ovlasti dodijeljene Odboru za sigurnosnu akreditaciju za aktivnosti iz glave V. poglavlja II.
2. Usto, Upravni odbor:
 - (a) najkasnije 15. studenoga svake godine donosi program rada Agencije za sljedeću godinu nakon što u njega bez ikakvih izmjena uključi dio koji je sastavio Odbor za sigurnosnu akreditaciju u skladu s člankom 80. točkom (b) i nakon što dobije mišljenje Komisije;
 - (x) ***do 30. lipnja prve godine višegodišnjeg financijskog okvira predviđenog člankom 312. Ugovora o funkcioniranju Europske unije usvaja višegodišnji program rada Agencije za razdoblje obuhvaćeno tim višegodišnjim financijskim okvirom, a nakon dodavanja, bez izmjena, odjeljka koji je sastavio Odbor za sigurnosnu akreditaciju u skladu s člankom 80. točkom (a), na temelju dobivenog mišljenja Komisije. S Europskim parlamentom provodi se savjetovanje o tom višegodišnjem programu rada pod uvjetom da je svrha tog savjetovanja razmjena mišljenja te da ishod nije obvezujući za Agenciju.***
 - (b) izvršava proračunske funkcije predviđene člankom 84. stavcima 5., 6., 10. i 11.;
 - (c) nadgleda rad Galileova Centra za praćenje sigurnosti, kako je navedeno u članku 34. stavku 3., točki (b);
 - (d) donosi mehanizme za provedbu Uredbe (EZ) br. 1049/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2001. o javnom pristupu dokumentima Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije¹ u skladu s člankom 94.;

¹ Uredba (EZ) br. 1049/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2001. o javnom pristupu dokumentima Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije (SL L 145, 31.5.2001., str. 43.).

- (e) odobrava aranžmane iz članka 98. nakon savjetovanja s Odborom za sigurnosnu akreditaciju o onim odredbama tih aranžmana koje se odnose na sigurnosnu akreditaciju;
 - (f) donosi tehničke postupke potrebne za izvršavanje svojih zadaća;
 - (g) donosi godišnje izvješće o aktivnostima i budućnosti Agencije nakon što bez ikakvih izmjena uključi dio koji je sastavio Odbor za sigurnosnu akreditaciju u skladu s člankom 80. točkom (c) te ga do 1. srpnja proslijeđuje Europskom parlamentu, Vijeću, Komisiji i Revizorskom sudu;
 - (h) osigurava odgovarajuće daljnje mjere s obzirom na nalaze i preporuke koje proizlaze iz evaluacija i revizija iz članka 102., kao i one koje proizlaze iz istraga koje je proveo Europski ured za borbu protiv prijevара (OLAF) te svih unutarnjih ili vanjskih revizijskih izvješća i proslijeđuje proračunskom tijelu sve informacije relevantne za ishod postupaka evaluacije;
 - (i) savjetuje se s izvršnim direktorom o okvirnim sporazumima o financijskom partnerstvu iz članka 31. stavka 2. ***i o sporazumima o doprinosu iz članka 28. stavka 2.a i članka 30. stavka 5.*** prije njihova potpisivanja;
 - (j) donosi sigurnosna pravila Agencije kako je navedeno u članku 96.;
 - (k) na temelju prijedloga izvršnog direktora odobrava strategiju za borbu protiv prijevара;
 - (l) prema potrebi i na temelju prijedloga izvršnog direktora odobrava organizacijske strukture iz članka 77. stavka 1. točke (n);
- I**
- (n) imenuje računovodstvenog službenika, koji može biti računovodstveni službenik Komisije, na kojeg se primjenjuju Pravilnik o osoblju i Uvjeti zaposlenja ostalih službenika i koji je u potpunosti neovisan u izvršavanju svojih dužnosti;
 - (o) donosi i objavljuje svoj poslovnik.

3. Kad je riječ o osoblju Agencije, Upravni odbor izvršava ovlasti koje su prema Pravilniku o osoblju za dužnosnike Europske unije (dalje u tekstu „Pravilnik o osoblju”) dodijeljene tijelu za imenovanje i ovlasti koje su prema Uvjetima zaposlenja ostalih službenika dodijeljene tijelu ovlaštenom za sklapanje ugovorâ o radu (dalje u tekstu „ovlasti tijela za imenovanje”).

Upravni odbor u skladu s postupkom iz članka 110. Pravilnika o osoblju donosi odluku na temelju članka 2. stavka 1. Pravilnika o osoblju i članka 6. Uvjeta zaposlenja ostalih službenika kojom se relevantne ovlasti tijela za imenovanje delegiraju izvršnom direktoru i utvrđuju uvjeti pod kojima se to delegiranje ovlasti može suspendirati. Izvršni direktor izvješćuje Upravni odbor o izvršavanju tih delegiranih ovlasti. Izvršni direktor ovlašten je dalje delegirati navedene ovlasti.

Prilikom primjene drugog podstavka ovog stavka, kad to zahtijevaju izvanredne okolnosti, Upravni odbor može odlukom privremeno suspendirati delegiranje ovlasti tijela za imenovanje izvršnom direktoru i onima kojima ih je potonji dalje delegirao te ih sam provoditi odnosno delegirati ih jednom od svojih članova ili članu osoblja koji nije izvršni direktor.

Odstupajući od drugog podstavka, Upravni odbor mora predsjedniku Odbora za sigurnosnu akreditaciju delegirati ovlasti iz prvog podstavka u vezi sa zapošljavanjem, procjenom i reklasifikacijom osoblja uključenog u aktivnosti obuhvaćene glavom V. poglavljem II. i disciplinskim mjerama koje treba poduzeti u vezi s takvim osobljem.

Upravni odbor donosi provedbene mjere Pravilnika o osoblju i Uvjeta zaposlenja ostalih službenika u skladu s postupkom utvrđenim u članku 110. Pravilnika o osoblju. Prvo se savjetuje s Odborom za sigurnosnu akreditaciju i na odgovarajući način uzima u obzir njegove primjedbe u vezi sa zapošljavanjem, procjenom i reklasifikacijom osoblja uključenog u aktivnosti iz glave V. poglavlja II. te relevantnim disciplinskim mjerama koje treba poduzeti.

Također donosi odluku kojom se utvrđuju pravila o upućivanju nacionalnih stručnjaka u Agenciju. Prije donošenja te odluke Upravni odbor savjetuje se s Odborom za sigurnosnu akreditaciju o upućivanju nacionalnih stručnjaka uključenih u aktivnosti sigurnosne akreditacije iz glave V. poglavlja II. i uzima u obzir njegove primjedbe.

4. Upravni odbor imenuje izvršnog direktora i može produljiti ili okončati njegov mandat u skladu s člankom 89.
5. Upravni odbor izvršava stegovne ovlasti nad izvršnim direktorom u vezi s njegovim obavljanjem dužnosti, posebno u pogledu sigurnosnih pitanja koja potpadaju pod nadležnost Agencije, osim u odnosu na aktivnosti poduzete u skladu s glavom V. poglavljem II.

Članak 78.

Izvršni direktor

1. Agencijom upravlja izvršni direktor. Izvršni direktor odgovara Upravnom odboru.

Ovim se stavkom ne dovode u pitanje autonomija i neovisnost Odbora za sigurnosnu akreditaciju i osoblja Agencije pod njegovim nadzorom u skladu s člankom 82. ni ovlasti dodijeljene Odboru za sigurnosnu akreditaciju i predsjedniku Odbora za sigurnosnu akreditaciju u skladu s člankom 37. odnosno člankom 81.

2. *Ne dovodeći u pitanje ovlasti Komisije i upravnog odbora, izvršni je direktor u izvršavanju svojih dužnosti neovisan i ne traži niti prima upute od bilo koje vlade ni od bilo kojeg drugog tijela.*

Članak 79.

Zadaće izvršnog direktora

1. Izvršni direktor izvršava sljedeće zadaće:
 - (a) predstavlja Agenciju i potpisuje sporazum iz članka 31. stavka 2., **članka 28. stavka 2.a i članka 30. stavka 5.**;
 - (b) priprema rad Upravnog odbora i sudjeluje, bez prava glasa, u njegovu radu, podložno članku 76. drugom podstavku;
 - (c) provodi odluke Upravnog odbora;

- (d) priprema višegodišnje i godišnje programe rada Agencije i podnosi ih Upravnom odboru na odobrenje, osim dijelova koje je pripremio i donio Odbor za sigurnosnu akreditaciju u skladu s člankom 80. točkama (a) i (b);
- (e) provodi višegodišnje i godišnje programe rada, osim dijelova koje provodi predsjednik Odbora za sigurnosnu akreditaciju;
- (f) priprema izvješće o napretku u provedbi godišnjeg programa rada i, prema potrebi, višegodišnjeg programa rada za svaki sastanak Upravnog odbora, uključujući bez ikakvih izmjena dio koji je pripremio predsjednik Odbora za sigurnosnu akreditaciju;
- (g) priprema godišnje izvješće o aktivnostima i perspektivi Agencije, osim dijela koji priprema i donosi Odbor za sigurnosnu akreditaciju u skladu s člankom 80. točkom (c) u vezi s aktivnostima iz glave V. te ga podnosi Upravnom odboru na odobrenje;
- (h) odgovoran je za svakodnevne administrativne poslove Agencije i poduzima sve potrebne mjere, uključujući donošenje internih upravnih uputa i objavu obavijesti, kako bi se osiguralo da Agencija radi u skladu s ovom Uredbom;
- (i) sastavlja nacrt izvješća o procjeni prihoda i rashoda Agencije u skladu s člankom 84. te provodi proračun u skladu s člankom 85.;
- (j) osigurava da Agencija, kao upravitelj Galileova Centra za praćenje sigurnosti, bude sposobna postupati prema uputama na temelju Odluke 2014/496/ZVSP i ispunjavati svoju ulogu navedenu u članku 6. Odluke br. 1104/2011/EU;
- (k) osigurava protok svih relevantnih informacija, posebice u pogledu sigurnosti, unutar struktura Agencije iz članka 72. stavka 1.;
- (l) određuje, u bliskoj suradnji s predsjednikom Odbora za sigurnosnu akreditaciju za pitanja povezana s aktivnostima sigurnosne akreditacije iz glave V. poglavlja II., organizacijske strukture Agencije i podnosi ih na odobrenje Upravnom odboru. Te strukture moraju odražavati posebne karakteristike različitih komponenti Programa;
- (m) u pogledu osoblja Agencije, izvršava ovlasti iz članka 37. stavka 3. prvog podstavka, u mjeri u kojoj su mu te ovlasti delegirane u skladu s drugim podstavkom istog stavka;

- (n) osigurava da su Odboru za sigurnosnu akreditaciju, tijelima navedenima u članku 37. stavku 3. i predsjedniku Odbora za sigurnosnu akreditaciju pružene tajničke usluge i svi ostali resursi potrebni za njihov normalan rad;
- (o) priprema akcijski plan kojim se osigurava daljnje postupanje po nalazima i preporukama koje proizlaze iz evaluacija iz članka 102., s iznimkom dijela akcijskog plana koji se odnosi na aktivnosti obuhvaćene glavom V. poglavljem II. te dva puta godišnje Komisiji podnosi izvješće o napretku, nakon što bez ikakvih izmjena uključi dio čiji je nacrt pripremio Odbor za sigurnosnu akreditaciju, koje također podnosi Upravnom odboru radi informacije;
- (p) poduzima sljedeće mjere za zaštitu financijskih interesa Unije:
 - i. preventivne mjere protiv prijevare, korupcije ili drugih nezakonitih aktivnosti te primjenjuje djelotvorne nadzorne mjere;
 - ii. ako se otkriju nepravilnosti, osigurava povrat nepropisno plaćenih iznosa i, prema potrebi, primjenjuje djelotvorne, proporcionalne i odvraćajuće administrativne i novčane kazne;
- (q) za Agenciju izrađuje strategiju protiv prijevara koja je razmjerna riziku od prijevare, uzimajući u obzir analizu odnosa troškova i koristi mjera koje treba provesti i uzimajući u obzir nalaze i preporuke koji proizlaze iz istraga OLAF-a te je podnosi na odobrenje Upravnom odboru;
- (r) dostavlja izvješća Europskom parlamentu o izvršavanju svojih dužnosti kad ga se pozove da to učini. Vijeće može pozvati izvršnog direktora da izvijesti o izvršavanju svojih dužnosti.

2. Izvršni direktor odlučuje je li za potrebe djelotvornog i učinkovitog izvršenja zadaća Agencije potrebno razmjestiti jednog ili više članova osoblja u jednu ili više država članica. Prije donošenja odluke o osnivanju lokalnog ureda izvršni direktor mora dobiti suglasnost Komisije, Upravnog odbora i predmetnih država članica. U toj se odluci utvrđuje opseg aktivnosti koje će obavljati taj lokalni ured na način da se izbjegnu nepotrebni troškovi i dupliciranje administrativnih zadaća Agencije. Mogao bi biti potreban sporazum o *domaćinstvu* s predmetnim državama članicama. *Ako je moguće,*

učinak u smislu raspodjele osoblja i proračuna uvrštava se u nacrt jedinstvenog programskog dokumenta iz članka 84. stavka 6.

Članak 80.

Upravljačke zadaće Odbora za sigurnosnu akreditaciju

Osim zadaća iz članka 37., Odbor za sigurnosnu akreditaciju u okviru upravljanja Agencijom:

- (a) priprema i odobrava dio višegodišnjeg programa rada koji se odnosi na operativne aktivnosti obuhvaćene glavom V. poglavljem II. i na financijske i ljudske resurse potrebne za provođenje tih aktivnosti te ga pravovremeno podnosi Upravnom odboru za uključivanje u višegodišnji program rada;
- (b) priprema i odobrava dio godišnjeg programa rada koji se odnosi na operativne aktivnosti obuhvaćene glavom V. poglavljem II. i na financijske i ljudske resurse potrebne za provođenje tih aktivnosti te ga pravovremeno podnosi Upravnom odboru za uključivanje u godišnji program rada;
- (c) priprema i odobrava dio godišnjeg izvješća koji se odnosi na aktivnosti i perspektivu Agencije obuhvaćene glavom V. poglavljem II. i financijske i ljudske resurse potrebne za provođenje tih aktivnosti i izgleda te ga pravovremeno podnosi Upravnom odboru za uključivanje u godišnje izvješće.

Članak 81.

Predsjednik Odbora za sigurnosnu akreditaciju

1. Odbor za sigurnosnu akreditaciju među svojim članovima odabire predsjednika i zamjenika predsjednika dvotrećinskom većinom svih članova s pravom glasa. Ako dvotrećinska većina nije postignuta nakon dvaju sastanka Odbora za sigurnosnu akreditaciju, potrebna je obična većina.
2. Zamjenik predsjednika automatizmom zamjenjuje predsjednika ako predsjednik nije u mogućnosti izvršavati svoje dužnosti.
3. Odbor za sigurnosnu akreditaciju ima ovlast razriješiti dužnosti predsjednika, zamjenika predsjednika ili obojicu. Odluku o razrješenju donosi dvotrećinskom većinom.

4. Mandat predsjednika i zamjenika predsjednika Odbora za sigurnosnu akreditaciju traje dvije godine i može se jednom produljiti. Mandat svake od navedenih osoba završava kad ta osoba prestane biti članom Odbora za sigurnosnu akreditaciju.

Članak 82.

Organizacijski aspekti Odbora za sigurnosnu akreditaciju

1. Odbor za sigurnosnu akreditaciju ima pristup svim ljudskim i materijalnim resursima potrebnima za neovisno obavljanje svojih zadaća. Također ima pristup svim informacijama potrebnima za izvršavanje svojih zadaća, a koje posjeduju druga tijela Agencije, ne dovodeći u pitanje načela autonomije i neovisnosti iz članka 36. točke (i).
2. Odbor za sigurnosnu akreditaciju i osoblje Agencije pod njegovim nadzorom obavljaju svoj rad na način kojim se osiguravaju autonomija i neovisnost u odnosu na ostale aktivnosti Agencije, posebno operativne aktivnosti povezane s upotrebom sustavâ, u skladu s ciljevima raznih komponenti Programa. Ni jednom članu osoblja Agencije koji je pod nadzorom Odbora za sigurnosnu akreditaciju ne mogu istovremeno biti dodijeljene druge zadaće unutar Agencije.

U tu se svrhu unutar Agencije uspostavlja djelotvorna organizacijska podjela na osoblje uključeno u aktivnosti obuhvaćene glavom V. poglavljem II. i drugo osoblje Agencije. Odbor za sigurnosnu akreditaciju odmah obavješćuje izvršnog direktora, Upravni odbor i Komisiju o svim okolnostima koje bi mogle ugroziti njegovu autonomiju i neovisnost. U slučaju da se u okviru Agencije ne pronade rješenje, Komisija ispituje situaciju savjetujući se s relevantnim stranama. Na temelju rezultata tog ispitivanja, Komisija poduzima odgovarajuće mjere ublažavanja koje Agencija treba provesti i o tome obavješćuje Europski parlament i Vijeće.

3. Odbor za sigurnosnu akreditaciju uspostavlja posebna podređena tijela za rješavanje posebnih pitanja, koja djeluju prema njegovim nalogima. Osiguravajući kontinuitet rada uspostavlja povjerenstvo koje provodi revizije sigurnosnih analiza i testiranja te izrađuje relevantna izvješća o riziku kako bi pomogao Odboru u sastavljanju njegovih odluka. Odbor za sigurnosnu akreditaciju može uspostaviti i raspustiti stručne skupine koje povjerenstvu pomažu u radu.

Članak 83.

Zadaće predsjednika Odbora za sigurnosnu akreditaciju

1. Predsjednik Odbora za sigurnosnu akreditaciju osigurava da Odbor svoje aktivnosti sigurnosne akreditacije provodi potpuno neovisno te obavlja sljedeće zadaće:
 - (a) upravlja aktivnostima sigurnosne akreditacije pod nadzorom Odbora za sigurnosnu akreditaciju;
 - (b) provodi dio višegodišnjih i godišnjih programa rada Agencije obuhvaćenih glavom V. poglavljem II. pod nadzorom Odbora za sigurnosnu akreditaciju;
 - (c) surađuje s izvršnim direktorom kako bi pomogao u sastavljanju nacrtu plana radnih mjesta iz članka 84. stavka 4. i organizacijskih struktura Agencije;
 - (d) priprema dio izvješća o napretku koji se odnosi na operativne aktivnosti obuhvaćene glavom V. poglavljem II. te ga pravovremeno podnosi Odboru za sigurnosnu akreditaciju i izvršnom direktoru za uključivanje u izvješće o napretku;
 - (e) priprema dio godišnjeg izvješća i akcijskog plana koji se odnosi na operativne aktivnosti obuhvaćene glavom V. poglavljem II. te ga pravovremeno podnosi izvršnom direktoru;
 - (f) predstavlja Agenciju u aktivnostima i odlukama obuhvaćenima glavom V. poglavljem II.;
 - (g) u odnosu na osoblje Agencije uključeno u aktivnosti obuhvaćene glavom V. poglavljem II., izvršava ovlasti iz članka 77. stavka 3. prvog podstavka koje su mu delegirane u skladu s člankom 77. stavkom 3. četvrtim podstavkom.
2. Kad je riječ o aktivnostima obuhvaćenima glavom V. poglavljem II., Europski parlament i Vijeće mogu pozvati predsjednika Odbora za sigurnosnu akreditaciju na razmjenu mišljenja o radu i perspektivi Agencije koje će se održati u tim institucijama, među ostalim u vezi s višegodišnjim i godišnjim programima rada.

POGLAVLJE III.

Financijske odredbe koje se odnose na Agenciju

Članak 84.

Proračun Agencije

1. Ne dovodeći u pitanje druga sredstva i pristojbe, **■** prihodi Agencije uključuju doprinos Unije predviđen u proračunu Unije kako bi se osigurala uravnoteženost prihoda i rashoda. ***Agencija može primiti ad hoc bespovratna sredstva iz proračuna Unije.***
2. Rashodi Agencije obuhvaćaju troškove za osoblje, administraciju i infrastrukturu, operativne troškove i rashode povezane s funkcioniranjem Odbora za sigurnosnu akreditaciju, uključujući tijela iz članka 37. stavka 3. ***i članka 82. stavka 3.*** te ugovore i sporazume koje je Agencija zaključila u svrhu izvršavanja povjerenih joj zadaća.
3. Prihodi i rashodi moraju biti uravnoteženi.
4. Izvršni direktor, u bliskoj suradnji s predsjednikom Odbora za sigurnosnu akreditaciju za aktivnosti obuhvaćene glavom V. poglavljem II., sastavlja nacrt izvješća o procjeni prihoda i rashoda Agencije za sljedeću financijsku godinu, jasno razdvajajući one elemente nacrta izvješća o procjeni koji se odnose na aktivnosti sigurnosne akreditacije od onih koji se odnose na ostale aktivnosti Agencije. Predsjednik Odbora za sigurnosnu akreditaciju može napisati izjavu o tom nacrtu, a izvršni direktor prosljeđuje nacrt izvješća o procjeni i izjavu Upravnom odboru i Odboru za sigurnosnu akreditaciju zajedno s nacrtom plana radnih mjesta.
5. Na temelju nacrta izvješća o procjeni prihoda i rashoda te u bliskoj suradnji s Odborom za sigurnosnu akreditaciju Upravni odbor za aktivnosti obuhvaćene glavom V. poglavljem II. svake godine sastavlja izvješće o procjeni prihoda i rashoda Agencije za sljedeću financijsku godinu.
6. Upravni odbor do 31. siječnja prosljeđuje nacrt jedinstvenog programskog dokumenta, koji među ostalim uključuje izvješće o procjeni, nacrt plana radnih mjesta i privremeni godišnji program rada, Komisiji i trećim zemljama ili međunarodnim organizacijama s kojima Agencija ima sklopljene sporazume u skladu s člankom 98.
7. Komisija prosljeđuje izvješće o procjeni prihoda i rashoda Europskom parlamentu i Vijeću (dalje u tekstu „proračunsko tijelo”) zajedno s nacrtom općeg proračuna Europske unije.

8. Na temelju izvješća o procjeni Komisija u nacrt općeg proračuna Europske unije uvrštava procjene koje smatra potrebnima za plan radnih mjesta i iznos subvencije koji treba podnijeti na naplatu iz općeg proračuna te ga podnosi proračunskom tijelu u skladu s člankom 314. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.
9. Proračunsko tijelo odobrava proračunska sredstva za doprinos Agenciji i donosi plan radnih mjesta za Agenciju.
10. Upravni odbor donosi proračun. Po konačnom donošenju općeg proračuna Europske unije proračun postaje konačan. Proračun se prema potrebi usklađuje na odgovarajući način.
11. Upravni odbor što prije obavješćuje proračunsko tijelo o svojoj namjeri provedbe bilo kojeg projekta koji bi imao znatne financijske posljedice na financiranje proračuna, osobito projekata koji se odnose na imovinu, poput najma ili kupovine zgrada. O tome obavješćuje Komisiju.
12. Ako je grana proračunskog tijela priopćila da namjerava dati mišljenje, to mišljenje dostavlja Upravnom odboru u roku od šest tjedana od datuma obavijesti o projektu.

Članak 85.

Izvršenje proračuna Agencije

1. Izvršni direktor izvršava proračun Agencije.
2. Izvršni direktor proračunskom tijelu svake godine prenosi sve informacije potrebne za vršenje njihovih zadaća evaluacije.

Članak 86.

Financijsko izvještavanje i razrješnica Agencije

Za prezentaciju privremenog i završnog financijskog izvještaja i davanje razrješnice za Agenciju poštuju se pravila i raspored iz Financijske uredbe i Okvirne financijske uredbe za tijela iz [članka 70.] Financijske uredbe.

Članak 87.

Financijske odredbe koje se odnose na Agenciju

Financijska pravila koja se primjenjuju na Agenciju donosi Upravni odbor nakon savjetovanja s Komisijom. Ta pravila ne smiju odstupati od okvirne financijske uredbe za tijela iz [članka 70.] Financijske uredbe, osim ako je to odstupanje izričito potrebno za rad Agencije i ako je Komisija prethodno dala svoju suglasnost.

POGLAVLJE V.

Ljudski resursi Agencije

Članak 88.

Osoblje Agencije

1. Na osoblje zaposleno u Agenciji primjenjuju se Pravilnik o osoblju, Uvjeti zaposlenja ostalih službenika te pravila koja su zajednički donijele institucije Unije u svrhu primjene Pravilnika o osoblju i Uvjeta zaposlenja ostalih službenika.
2. Osoblje Agencije čine službenici koje je Agencija zaposlila za potrebe izvršavanja svojih zadaća. Oni moraju proći odgovarajući stupanj sigurnosne provjere u skladu s klasifikacijom podataka kojima rukuju.
3. Internim pravilima Agencije, npr. poslovníkom Upravnog odbora, poslovníkom Odbora za sigurnosnu akreditaciju, financijskim pravilima primjenjivima na Agenciju, pravilima za primjenu Pravilnika o osoblju i pravilima za pristup dokumentima, osiguravaju se autonomija i neovisnost osoblja koje provodi aktivnosti sigurnosne akreditacije u odnosu na osoblje koje obavlja druge zadaće Agencije u skladu s člankom 36. točkom (i).

Članak 89.

Imenovanje i mandat izvršnog direktora

1. Izvršni direktor zapošljava se kao privremeni član osoblja Agencije u skladu s člankom 2. točkom (a) Uvjeta zaposlenja ostalih službenika.

Izvršnog direktora imenuje Upravni odbor na temelju zasluga i dokumentiranih administrativnih i upravljačkih vještina, kao i relevantnog stručnog znanja i iskustva, s popisa **od najmanje tri** kandidata koje je predložila Komisija nakon otvorenog i

transparentnog natječaja koji je uslijedio nakon objave poziva za iskaz interesa u Službenom listu Europske unije ili drugdje.

Kandidat kojeg Upravni odbor odabere za radno mjesto izvršnog direktora može biti pozvan da što ranije dâ izjavu pred Europskim parlamentom i odgovori na pitanja zastupnika.

Predsjednik Upravnog odbora zastupa Agenciju za potrebe sklapanja ugovora s izvršnim direktorom.

Upravni odbor donosi odluku o imenovanju izvršnog direktora dvotrećinskom većinom glasova svojih članova.

2. Mandat izvršnog direktora traje pet godina. Na kraju tog mandata Komisija provodi procjenu rada izvršnoga direktora uzimajući u obzir buduće zadaće i izazove koji predstoje Agenciji.

Na osnovu prijedloga Komisije i uzimajući u obzir procjenu iz prvog podstavka, Upravni odbor može jedanput produljiti mandat izvršnom direktoru na razdoblje do ***pet godina***.

Svaka odluka o produljenju mandata izvršnom direktoru donosi se dvotrećinskom većinom glasova članova Upravnog odbora.

Izvršni direktor kojemu je produljen mandat ne može nakon toga sudjelovati u postupku odabira za isto radno mjesto.

Upravni odbor obavještuje Europski parlament o svojoj namjeri da produlji mandat izvršnom direktoru. Prije produljenja mandata izvršni direktor može biti pozvan da dâ izjavu pred relevantnim odborima Europskog parlamenta te da odgovori na pitanja zastupnika.

3. Upravni odbor može izvršnog direktora razriješiti dužnosti na temelju prijedloga Komisije ili trećine svojih članova, a to čini odlukom donesenom dvotrećinskom većinom glasova svojih članova.
4. Europski parlament i Vijeće mogu pozvati izvršnog direktora na razmjenu mišljenja o radu i perspektivi Agencije, među ostalim i u pogledu godišnjeg i višegodišnjeg programa rada.

Ta se razmjena mišljenja ne odnosi na pitanja povezana s aktivnostima sigurnosne akreditacije obuhvaćenima glavom V. poglavljem II.

Članak 90.

Upućivanje nacionalnih stručnjaka u Agenciju

Agencija može zaposliti nacionalne stručnjake iz država članica, ***kao i, u skladu s člankom 98. stavkom 2., nacionalne stručnjake iz trećih zemalja sudionica i*** međunarodnih organizacija. Ti stručnjaci moraju proći odgovarajući stupanj sigurnosne provjere u skladu s klasifikacijom podataka kojima rukuju, ***u skladu s člankom 42. točkom (c).*** Na to se osoblje ne primjenjuju Pravilnik o osoblju i Uvjeti zaposlenja ostalih službenika.

POGLAVLJE VI.

Druge odredbe

Članak 91.

Povlastice i imuniteti

Protokol (br. 7) o povlasticama i imunitetima Europske unije priložen Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije primjenjuje se na Agenciju i njezino osoblje.

Članak 92.

Sporazum o sjedištu i ***sporazumi o lokalnim uredima***

1. Potrebni dogovori o smještaju Agencije u državi članici domaćinu i objektima koje ta država članica daje na raspolaganje, zajedno s posebnim pravilima koja se u državi članici domaćinu primjenjuju na izvršnog direktora, članove Upravnog odbora, osoblje Agencije i članove njihovih obitelji, utvrđuju se sporazumom o sjedištu između Agencije i ***predmetne*** države članice u kojoj se sjedište nalazi, koji se sklapa nakon dobivanja odobrenja Upravnog odbora. ***Ako je to potrebno za funkcioniranje lokalnog ureda, nakon dobivanja odobrenja Upravnog odbora sklapa se sporazum o domaćinstvu između Agencije i predmetne države članice u kojoj se ured nalazi.***

2. **Države članice domaćini** Agencije **pružaju** najbolje moguće uvjete kako bi se omogućilo neometano i učinkovito funkcioniranje Agencije, uključujući višejezično i europski usmjereno školovanje i odgovarajuću prometnu povezanost.

Članak 93.

Jezični režim za Agenciju

1. Na Agenciju se primjenjuju odredbe utvrđene Uredbom br. 1 od 15. travnja 1958. o određivanju jezika koji se koriste u Europskoj ekonomskoj zajednici¹.
2. Usluge prijevoda potrebne za funkcioniranje Agencije pruža Prevoditeljski centar za tijela Europske unije.

Članak 94.

Politika o pristupu dokumentima u posjedu Agencije

1. Na dokumente u posjedu Agencije primjenjuje se Uredba (EZ) br. 1049/2001.
2. Upravni odbor donosi mehanizme za provedbu Uredbe (EZ) br. 1049/2001.
3. Odluke koje Agencija donese u skladu s člankom 8. Uredbe (EZ) br. 1049/2001 mogu biti predmetom pritužbe Europskom ombudsmanu ili tužbe pred Sudom Europske unije prema člancima 228. i 263. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Članak 95.

Sprečavanje prijevara u Agenciji

1. Kako bi se olakšalo suzbijanje prijevara, korupcije i drugih nezakonitih aktivnosti u skladu s Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, Agencija u roku od šest mjeseci od početka svojeg rada pristupa Međuinstitucionalnom sporazumu od 25. svibnja 1999. o unutarnjim istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF)² i donosi odgovarajuće odredbe primjenjive na sve zaposlenike Agencije koristeći se obrascem utvrđenim u Prilogu tom sporazumu.

¹ SL 17, 6.10.1958., str. 385–386.

² SL L 136, 31.5.1999., str. 15.

2. Europski revizorski sud ovlašten je za provedbu revizije, na temelju dokumenata i na terenu, nad svim korisnicima bespovratnih sredstava, izvođačima i podizvođačima koji su od Agencije primili sredstva Unije.
3. OLAF smije provoditi istrage, uključujući provjere i inspekcije na terenu, kako bi se utvrdilo postoji li prijevara, korupcija ili druga nezakonita aktivnost kojom se ugrožavaju financijski interesi Unije u vezi s bespovratnim sredstvima ili ugovorom koji je financirala Agencija u skladu s odredbama i postupcima utvrđenima u Uredbi Vijeća (EZ) br. 2185/96 i Uredbi (EU, Euratom) br. 883/2013.
4. Ne dovodeći u pitanje stavke 1., 2. i 3., sporazumi o suradnji s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama, ugovori, sporazumi o bespovratnim sredstvima i odluke Agencije o bespovratnim sredstvima sadržavaju odredbe kojima se Europskom revizorskom sudu i OLAF-u daje izričita ovlast za provođenje tih revizija i istraga u skladu s njihovim odgovarajućim nadležnostima.

Članak 96.

Zaštita klasificiranih ili osjetljivih neklasificiranih podataka u Agenciji

Agencija, uz prethodno savjetovanje s Komisijom, donosi vlastita sigurnosna pravila istovjetna sigurnosnim pravilima Komisije za zaštitu klasificiranih podataka Europske unije (EUCI) i osjetljivih neklasificiranih podataka, među ostalim pravila o razmjeni, obradi i pohrani takvih podataka, u skladu s odlukama Komisije (EU, Euratom) 2015/443 od 13. ožujka 2015. o sigurnosti u Komisiji¹ i 2015/444².

Članak 97.

Odgovornost Agencije

1. Ugovorna odgovornost Agencije uređena je pravom koje se primjenjuje na predmetni ugovor.

¹ Odluka Komisije (EU, Euratom) 2015/443 od 13. ožujka 2015. o sigurnosti u Komisiji (SL L 72, 17.3.2015., str. 41.).

² Odluka Komisije (EU, Euratom) 2015/444 od 13. ožujka 2015. o sigurnosnim propisima za zaštitu klasificiranih podataka EU-a (SL L 72, 17.3.2015., str. 53.).

2. Sud Europske unije nadležan je za donošenje presuda na temelju svake arbitražne klauzule sadržane u ugovoru koji je Agencija sklopila.
3. U slučaju izvanugovorne odgovornosti Agencija u skladu s općim načelima koja su zajednička pravima država članica nadoknađuje svu štetu koju u obavljanju svojih dužnosti prouzroče njezine službe ili službenici.
4. Sud Europske unije nadležan je u sporovima koji se odnose na naknadu štete iz stavka 3.
5. Osobna odgovornost službenika prema Agenciji uređena je odredbama utvrđenima Pravilnikom o osoblju ili Uvjetima zaposlenja ostalih službenika koji se na njih primjenjuju.

Članak 98.

Suradnja s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama

1. Agencija je otvorena za sudjelovanje trećih zemalja **i međunarodnih organizacija** koje su u tu svrhu s Unijom sklopile **međunarodne** sporazume.
2. U skladu s odgovarajućim odredbama sporazuma iz stavka 1. **i članka 42.** dogovaraju se aranžmani u kojima se posebno navode priroda, opseg i način na koji će navedene treće zemlje sudjelovati u radu Agencije, uključujući odredbe o sudjelovanju u inicijativama Agencije, financijskim doprinosima i osoblju. Kad je riječ o osoblju, aranžmani moraju uvijek biti u skladu s Pravilnikom o osoblju. **Po potrebi uključuju i odredbe o zaštiti i razmjeni klasificiranih podataka s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama. Te odredbe podliježu prethodnom odobrenju Komisije.**
3. Upravni odbor donosi strategiju o odnosima s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama **u okviru međunarodnih sporazuma iz stavka 1.** u vezi s pitanjima u nadležnosti Agencije.
4. Komisija osigurava da u odnosima s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama Agencija djeluje u okviru svojeg mandata i postojećeg institucionalnog okvira sklapanjem odgovarajućeg radnog aranžmana s izvršnim direktorom.

Članak 99.

Sukobi interesa

1. Članovi Upravnog odbora i Odbora za sigurnosnu akreditaciju, izvršni direktor, upućeni nacionalni stručnjaci i promatrači daju izjavu o obvezama i izjavu o interesima u kojoj navode nepostojanje ili postojanje bilo kakvih izravnih ili neizravnih interesa za koje bi se moglo smatrati da dovode u pitanje njihovu neovisnost. Te izjave moraju biti točne i potpune. Podnose se u pisanom obliku prilikom stupanja na dužnost te osobe i obnavljaju se na godišnjoj razini. Ažuriraju se kad god je to potrebno, a posebno u slučaju relevantnih promjena u osobnim okolnostima tih osoba.
2. Prije svakog sastanka na kojem sudjeluju članovi Upravnog odbora i Odbora za sigurnosnu akreditaciju, izvršni direktor, upućeni nacionalni stručnjaci, promatrači i vanjski stručnjaci koji sudjeluju u ad hoc radnim skupinama daju točnu i potpunu izjavu u kojoj navode nepostojanje ili postojanje bilo kakvih interesa za koje bi se moglo smatrati da dovode u pitanje njihovu neovisnost u vezi s bilo kojom točkom dnevnog reda te se suzdržavaju od sudjelovanja u raspravi i glasovanju o tim točkama.
3. Upravni odbor i Odbor za sigurnosnu akreditaciju u svojim poslovnicima utvrđuju praktične aranžmane u pogledu pravila za davanje izjave o interesima iz stavaka 1. i 2. te u pogledu suzbijanja sukoba interesa i upravljanja sukobima interesa.

GLAVA X.

PROGRAMIRANJE, PRAĆENJE, EVALUACIJA I KONTROLA

Članak 100.

Program rada

Program se provodi putem programâ rada iz članka 110. Financijske uredbe, koji mogu biti posebni za svaku komponentu Programa. U programima rada navodi se, ako je primjenjivo, cjelokupni iznos namijenjen za operacije mješovitog financiranja.

Članak 101.

Praćenje i izvješćivanje

1. Pokazatelji za izvješćivanje o napretku Programa prema ostvarivanju općih i posebnih ciljeva iz članka 4. navedeni su u Prilogu.
2. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 105. o izmjenama Priloga kako bi prema potrebi preispitala i/ili dopunila pokazatelje.
3. Sustavom za izvješćivanje o uspješnosti osigurava se da se podaci za praćenje provedbe programa i rezultati prikupljaju učinkovito, djelotvorno i pravovremeno. U tom cilju uvode se razmjerne obveze izvješćivanja za korisnike sredstava Unije i, ako je potrebno, države članice.
4. Za potrebe stavka 1. korisnici sredstava Unije obvezni su pružiti odgovarajuće informacije. Podaci potrebni za provjeru uspješnosti prikupljaju se učinkovito, djelotvorno i pravovremeno.

Članak 102.

Evaluacija

1. Komisija pravovremeno provodi evaluacije Programa kako bi se njihovi rezultati uzeli u obzir tijekom postupka odlučivanja.

2. *Do 30. lipnja 2024., a nakon toga svake četiri godine, Komisija provodi evaluaciju provedbe Programa.*

Evaluacija obuhvaća sve komponente i aktivnosti Programa. Pri evaluaciji provedbe programa SSA i Govsatcom, ocjenjuje se uspješnost usluga koje se pružaju, razvoj potreba korisnika i razvoj raspoloživih kapaciteta za dijeljenje i objedinjavanje, a pri evaluaciji provedbe programa Galileo, Copernicus i EGNOS ocjenjuje se razvoj podataka i usluga koje nude konkurenti. Za svaku komponentu u evaluaciji se, na temelju analize troškova i koristi, procjenjuje i učinak tog razvoja, uključujući potrebu za promjenom cjenovne politike ili potrebu za dodatnom svemirskom ili zemaljskom infrastrukturom.

Prema potrebi evaluaciji se prilaže odgovarajući prijedlog.

4. Komisija dostavlja zaključke evaluacija i svoje primjedbe Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru te Odboru regija.
5. Tijela uključena u provedbu ove Uredbe Komisiji dostavljaju podatke i informacije potrebne za evaluaciju iz prvog stavka.
6. Komisija do 30. lipnja 2024. i svake **četiri** godine nakon toga procjenjuje uspješnost Agencije s obzirom na njezine ciljeve, mandat i zadaće **■** u skladu sa smjernicama Komisije. U evaluaciji se posebno razmatraju potreba za izmjenom mandata Agencije i financijske posljedice takve izmjene **te se ona temelji na analizi troškova i koristi.** Razmatraju se i politika Agencije o sukobima interesa te neovisnost i autonomija Odbora za sigurnosnu akreditaciju. **Komisija također može evaluirati uspješnost Agencije kako bi se procijenila mogućnost da joj se povjere dodatni zadaci u skladu s člankom 30. stavkom 3. Prema potrebi evaluaciji se prilaže odgovarajući prijedlog.**

Ako Komisija smatra da daljnji rad Agencije više nije opravdan s obzirom na njezine ciljeve, mandat i zadaće, ona može predložiti da se ova Uredba u skladu s tim izmijeni.

Komisija Europskom parlamentu, Vijeću, Upravnom odboru i Odboru za sigurnosnu akreditaciju Agencije podnosi izvješće o evaluaciji Agencije i svoje zaključke. Nalazi evaluacije moraju se objaviti.

Članak 103.

Revizije

Revizije uporabe doprinosa Unije koje provode osobe ili subjekti, među ostalim i oni koje institucije ili tijela Unije nisu ovlastili, osnova su za opće jamstvo u skladu s člankom 127. Financijske uredbe.

Članak 104.

Osobni podaci i zaštita privatnosti

Svi osobni podaci koji se obrađuju u kontekstu zadaća i aktivnosti iz ove Uredbe, uključujući one koje obrađuje Agencija Europske unije za svemir, obrađuju se u skladu s primjenjivim pravom o zaštiti osobnih podataka, prvenstveno Uredbom (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbom (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća. Upravni odbor utvrđuje mjere u skladu s kojima Agencija primjenjuje Uredbu (EZ) br. 45/2001, uključujući one koje se odnose na imenovanje službenika Agencije za zaštitu podataka. Te se mjere utvrđuju nakon savjetovanja s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka.

GLAVA XI.

DELEGIRANJE I PROVEDBENE MJERE

Članak 105.

Postupak delegiranja

1. Ovlašt za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlašt za donošenje delegiranih akata iz članka 52. i 101. dodjeljuje se Komisiji do 31. prosinca 2028.
3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlašt iz članka 52. i 101. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlašt koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u Službenom listu Europske unije ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.
5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.
6. Delegirani akt donesen na temelju članka 52. i 101. stupa na snagu samo ako Europski parlament ili Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 106.

Hitni postupak

1. Delegirani akti doneseni na temelju **ovog članka** stupaju na snagu bez odgode i primjenjuju se sve dok nije podnesen nikakav prigovor u skladu sa stavkom 2. U priopćenju akta Europskom parlamentu i Vijeću navode se razlozi za primjenu hitnog postupka.
2. Europski parlament ili Vijeće mogu podnijeti prigovor na delegirani akt **u skladu s postupkom iz članka 105. stavka 6.** U tom slučaju **Komisija stavlja dotični akt izvan snage odmah nakon što joj Europski parlament ili Vijeće priopće svoju odluku o podnošenju prigovora.**

Članak 107.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

Odbor se sastaje u posebnim različitim sastavima kako slijedi:

(a) Galileo i EGNOS;

(b) Copernicus;

(c) SSA;

(d) Gvsatcom;

(e) sastav za sigurnost: svi sigurnosni aspekti Programa, ne dovodeći u pitanje ulogu Odbora za sigurnosnu akreditaciju. Predstavници ESA-e i Agencije mogu biti pozvani da sudjeluju kao promatrači. Poziva se i Europska služba za vanjsko djelovanje, koja će pružiti potporu¹;

¹ ***Uredbi bi trebalo priložiti izjavu Vijeća i Komisije o provedbi članka 107. u vezi sa sigurnosnim aspektima programa, koja bi mogla glasiti kako slijedi: „Vijeće i Komisija naglašavaju da je zbog osjetljivosti sigurnosnih aspekata programa te u skladu s člankom 3. stavkom 4. i člankom 6. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 182/2011 posebno važno da predsjednik Programskog odbora koji se sastaje u sastavu za sigurnost učini sve što je u njegovoj moći da pronade rješenja koja imaju najširu moguću potporu u odboru ili žalbenom odboru kada razmatra donošenje nacrtu provedbenih akata koji se odnose na sigurnosne aspekte programa.”***

(f) horizontalni sastav: strateški pregled provedbe programa, dosljednost različitih komponenata programa, transverzalne mjere i preraspodjela proračunskih sredstava, kako je navedeno u članku 11.

1a. Programski odbor u skladu sa svojim poslovníkom uspostavlja „korisnički forum” kao radnu skupinu koja će savjetovati programski odbor o aspektima koji se odnose na zahtjeve korisnika, razvoju usluga i njihovo uporabi među korisnicima. Korisnički forum nastoji zajamčiti stalno i djelotvorno sudjelovanje korisnika te se sastaje u posebnim sastavima za svaku komponentu programa.

2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 4. Uredbe (EU) br. 182/2011.

3. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

4. U skladu s međunarodnim sporazumima koje je sklopila Europska unija, predstavnici trećih zemalja ili međunarodne organizacije mogu biti pozvani da prisustvuju sjednicama odbora u ulozi promatrača pod uvjetima utvrđenima u poslovníku predmetnog odbora, vodeći računa o sigurnosti Unije.

GLAVA XII.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 108.

Informiranje, priopćavanje i promidžba

1. Korisnici sredstava Unije priznaju izvor i jamče vidljivost financiranja Unije (posebice pri promicanju djelovanja i njihovih rezultata) pružajući usklađene, učinkovite i proporcionalne ciljne informacije različitoj publici, uključujući medije i javnost.
2. Komisija provodi aktivnosti informiranja i priopćavanja u pogledu Programa, djelovanja i rezultata. Financijski izvori dodijeljeni Programu također pridonose institucijskom priopćavanju političkih prioriteta Unije ako se odnose na ciljeve navedene u članku 4.
3. Agencija smije provoditi aktivnosti priopćavanja na vlastitu inicijativu u okviru svoje nadležnosti. Dodjelom sredstava za aktivnosti priopćavanja ne smije se ugroziti učinkovito izvršavanje zadaća iz članka 30. *Te* aktivnosti priopćavanja provode se u skladu s odgovarajućim planovima priopćavanja i širenja rezultata koje donese Upravni odbor.

Članak 109.

Stavljanje izvan snage

1. Uredbe (EU) br. 912/2010, (EU) br. 1285/2013 i (EU) br. 377/2014 te Odluka br. 541/2014/EU stavljaju se izvan snage 1. siječnja 2021.
2. Upućivanja na akte stavljene izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Uredbu.

Članak 110.

Prijelazne odredbe i kontinuitet usluga nakon 2027.

1. Ova Uredba ne utječe na nastavak ili izmjenu predmetnih mjera do njihova zaključenja, na temelju uredaba (EU) br. 377/2014, 1285/2013 i 912/2010 i na temelju Odluke br. 541/2014/EU koje se nastavljaju primjenjivati na predmetne mjere do njihova

zaključenja. Konkretno, konzorcij osnovan na temelju članka 7. stavka 3. Odluke 541/2014/EU pruža usluge SST-a do tri mjeseca nakon što konstituirajući nacionalni subjekti potpišu sporazume o uspostavi partnerstva za SST iz članka 57.

2. Financijskom omotnicom za Program mogu se pokriti i troškovi tehničke i administrativne pomoći potrebne za osiguravanje prijelaza između Programa i mjera donesenih u skladu s uredbama br. 377/2014 i 1285/2013 i na temelju Odluke br. 541/2014/EU.
3. Odobrena sredstva mogu se prema potrebi unijeti u proračun nakon 2027. za pokrivanje troškova ***nužnih za ostvarivanje ciljeva*** predviđenih u članku 4. ■ kako bi se omogućilo upravljanje djelovanjima koja nisu dovršena do 31. prosinca 2027.

Članak 111.

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u Službenom listu Europske unije.

[Primjenjuje se od 1. siječnja 2021.]

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u ...,

Za Europski parlament

Za Vijeće

Predsjednik

Predsjednik

KLJUČNI POKAZATELJI

Ključni pokazatelji čine strukturu za praćenje uspjeha programa u pogledu ostvarivanja ciljeva iz članka 4. radi smanjenja administrativnog opterećenja i troškova.

1. U tu se svrhu, za podnošenje godišnjih izvješća, prikupljaju podaci o sljedećem nizu ključnih pokazatelja za koje se pojedinosti o provedbi, kao što su parametri, brojke i povezane nominalne vrijednosti te pragovi (uključujući kvantitativne i kvalitativne slučajeve) u skladu s primjenjivim zahtjevima misije i očekivanim rezultatima utvrđuju u sporazumima sklopljenima sa subjektima kojima su povjerene zadaće:

Posebni cilj iz članka 4. stavka 2. točke (a):

Pokazatelj br. 1: točnost usluga navigacije i mjerenja vremena koje zasebno pružaju Galileo i EGNOS

Pokazatelj br. 2: dostupnost i kontinuitet usluga koje zasebno pružaju Galileo i EGNOS

Pokazatelj br. 3: geografska pokrivenost uslugama EGNOS-a i broj objavljenih postupaka EGNOS-a (i APV-I i LPV-200)

Pokazatelj br. 4: zadovoljstvo korisnika EU-a uslugama programa Galileo i EGNOS

Pokazatelj br. 5: udio prijamnika kompatibilnih s programima Galileo i EGNOS u cijelom svijetu i na europskom tržištu prijamnika za globalne navigacijske satelitske sustave / sustave za poboljšanje globalnog navigacijskog satelitskog sustava (GNSS/SBAS)

Posebni cilj iz članka 4. stavka 2. točke (b):

Pokazatelj br. 1: broj korisnika usluga i podataka u okviru programa Copernicus te sustava za pristup podacima i informacijama (DIAS) u EU-u, uz navođenje, ako je moguće, informacija kao što su vrsta korisnika, geografska distribucija i sektor djelatnosti

Pokazatelj br. 1a: gdje je primjenjivo, broj aktivacija usluga Copernicusa koje su zatražene i/ili pružene

Pokazatelj br. 1b: zadovoljstvo korisnika EU-a uslugama Copernicusa i DIAS-a

Pokazatelj br. 1c: pouzdanost, dostupnost i kontinuitet usluga Copernicusa i toka podataka u okviru programa Copernicus

Pokazatelj br. 2: broj novih informacijskih proizvoda isporučenih u portfelju svake od usluga programa Copernicus

Pokazatelj br. 3: količina podataka koje su generirali Sentineli

Posebni cilj iz članka 4. stavka 2. točke (c):

Pokazatelj br. 1: broj korisnika komponenata SSA-a, uz navođenje, ako je moguće, informacija kao što su vrsta korisnika, geografska distribucija i sektor djelatnosti

Pokazatelj br. 2: dostupnost usluga

Posebni cilj iz članka 4. stavka 2. točke (d):

Pokazatelj br. 1: broj korisnika GOVSATCOM-a u EU-u, uz navođenje, ako je moguće, informacija kao što su vrsta korisnika, geografska distribucija i sektor djelatnosti

Pokazatelj br. 2: dostupnost usluga

Posebni cilj iz članka 4. stavka 2. točke (e):

Pokazatelj br. 1: broj lansiranja po Programu (uključujući brojke prema vrsti raketa-nosača)

Posebni cilj iz članka 4. stavka 2. točke (f):

Pokazatelj br. 1: broj i lokacija svemirskih platformi u Uniji

Pokazatelj br. 2: udio malih i srednjih poduzeća s poslovnim nastanom u EU-u kao postotak ukupne vrijednosti ugovora povezanih s programom

2. Evaluacijom iz članka 102. u obzir se uzimaju dodatni elementi kao što su:

- a) uspješnost konkurenata u području navigacije i promatranja Zemlje*
- b) uporaba usluga programa Galileo i EGNOS među korisnicima*
- c) integritet usluga EGNOS-a*

- d) uporaba usluga Copernicusa među temeljnim korisnicima programa Copernicus*
 - e) broj politika Unije ili država članica koje iskorištavaju Copernicus ili imaju koristi od njega*
 - f) analiza autonomije komponente SST i razine neovisnosti EU-a u tom području*
 - g) pregled stanja umrežavanja za aktivnosti povezane s NEO-ima*
 - h) ocjena kapaciteta Govsatcom-a u pogledu potreba korisnika iz članaka 68. i 69.*
 - i) zadovoljstvo korisnika uslugama SSA-a i Govsatcom-a*
 - j) udio lansiranja raketa Ariane i Vega na ukupnom tržištu na temelju javno dostupnih podataka*
 - k) razvoj silaznog sektora izmjereno, ako je dostupan, brojem novih društava koja se koriste svemirskim podacima, informacijama i uslugama EU-a, brojem otvorenih radnih mjesta i prometom, po državi članici, koristeći se istraživanjima Eurostata ako su dostupna*
 - l) razvoj uzlaznog svemirskog sektora EU-a izmjereno, ako je dostupan, brojem otvorenih radnih mjesta i prometom po državi članici te udjelom europske svemirske industrije na globalnom tržištu, koristeći se istraživanjima Eurostata ako su dostupna*
-